

ÅRSREDOVISNING

STENA AB 2016

INNEHÅLL

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE	2

KONCERNEN

RESULTATRÄKNING	8
RAPPORT ÖVER TOTALRESULTAT	9
BALANSRÄKNING	10
FÖRÄNDRINGAR I EGET KAPITAL	12
KASSAFLÖDESANALYS	13
NOTER	14

MODERBOLAGET

RESULTATRÄKNING	70
BALANSRÄKNING	71
FÖRÄNDRINGAR I EGET KAPITAL	72
KASSAFLÖDESANALYS	72
NOTER	73
FÖRSLAG TILL VINSTDISPOSITION	77

REVISIONSBERÄTTELSE	78
FEM ÅR I SAMMANDRAG	80

Läs mer om Stena AB:s verksamhet och hållbarhetsarbete i årsöversikten respektive hållbarhetsrapporten. Tryckta versioner kan beställas av birgitta.sandh@stena.com

 [STENA.COM](https://stena.com)

Omslagsbilden: Stenas fartyg seglar motsvarande ungefär 270 varv runt jorden varje år för att leverera råvaror, gods och passagerare. På omslaget syns ett fartyg ägt av Stena Bulk, ett av världens ledande tankrederier.

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

Allmänt om verksamheten

Stenakoncernen är ett av de största familjeägda bolagen i Sverige som har sina verksamheter inom fem affärsområden: Färjelinjer, Offshore Drilling, Shipping, Fastigheter och Nya Affärer.

Färjelinjer som bedrivs av Stena Line i Skandinavien, på Nordsjön, Irländska sjön samt Östersjön, är ett av världens största internationella passagerar- och fraktservicerederier.

Offshore Drilling, med halvt nedsänkbara oljeborrningsriggar och oljeborrningsfartyg, bedrivs av Stena Drilling med huvudkontor i Aberdeen, Skottland, och av dess globala organisation med kontor i USA, Norge, Cypern, Luxemburg, Korea och Australien.

Shippingverksamhet bedrivs av Stena RoRo inom RoRo-, RoPax-färjemarknaden och av Stena Bulk inom tanker- och LNG-marknaden (Liquefied Natural Gas). Stena RoRo har sitt huvudkontor i Göteborg. Stena Bulk har sitt huvudkontor i Göteborg samt kontor i Houston, Singapore och i Limassol. Shippingverksamheten omfattar även bemanning av fartyg via Northern Marine Group med huvudkontor i Glasgow, Skottland, och kontor i Manila, Mumbai, Singapore, Shanghai, St Petersburg, Göteborg, Houston och Aberdeen. Teknisk utveckling görs via Stena Teknik i Göteborg.

Stena Fastigheter, med huvudkontor i Göteborg, äger fastigheter främst i Göteborg, Stockholm och Malmö och är en av Sveriges största privatägda fastighetsägare. Den internationella fastighetsrörelsen, med bas i Amsterdam, har fastighetsinnehav i Nederländerna, Frankrike, Luxemburg, Ungern, USA och Storbritannien.

Nya Affärer bedrivs av Stena Adactum med huvudkontor i Göteborg. Stena Adactum investerar i företag utanför Stenas traditionella kärnverksamhet. Portföljen består idag av Ballingslöv, S-Invest, Envac och Stena Renewable samt intressebolagen Gunnebo, Midsona och Svedbergs.

Stena Finans, vilket är koncernens centrala finansavdelning, verkar från Göteborg, Luxemburg, Limassol, Zug, Amsterdam, London och Singapore.

Moderbolag i koncernen är Stena AB (publ), organisationsnummer 556001-0802. Bolaget bedriver verksamhet i associationsformen aktiebolag och har sitt säte i Göteborg, Sverige. Huvudkontorets adress är Masthuggskajen, 405 19 Göteborg.

Året i sammandrag

- Ytterligare ett år med goda prestationer av alla affärsområden.
- Fortsatt starkt resultat.
  - Totala intäkter uppgick till SEK 34,8 miljarder jämfört med SEK 36,4 miljarder 2015.

- EBITDA (rörelseresultat före avskrivningar), exklusive värdering av våra förvaltningsfastigheter och försäljning av anläggningstillgångar uppgick till SEK 9,0 miljarder jämfört med SEK 9,4 miljarder 2015.
- EBITDA är i linje med föregående år framför allt genom att färjeverksamheten har förbättrats under året medan drillingverksamheten och shippingverksamheten försämrats till följd av den utmanande marknadssituation de befinner sig i.
- Resultatet före skatt uppgick till SEK 2,3 miljarder jämfört med SEK 4,5 miljarder 2015, inklusive försäljning av anläggningstillgångar om MSEK 474 respektive SEK 2,3 miljarder 2015.

- Sund balansräkning med en soliditet om 38% per 31 december 2016.
- Stena Line förbättrade sitt resultat jämfört med 2015. Detta uppnåddes genom ökande volymer, kostnadsbesparande åtgärder, tonnagesförändringar, lägre bunkerkostnad samt fortsatta förbättringar i den befintliga operationen.
- Stena Drilling var i linje med föregående år. Den genomsnittliga kommersiella utnyttjandegraden uppgick till drygt 94%. Stena Drilling har under året fokuserat på det kostnadsbesparingsprogram som har implementerats för att möta nuvarande marknadssituation.
- Stena Bulk upplevde ett år med varierande intjäning men bibehöll under året en god utnyttjandegrad för såväl tank- som LNG-segmentet.
- Stena RoRo uppvisade en fortsatt hög utnyttjandegrad och arbetade under året även med att chartra ut och chartra in fartyg för Stena Line samt sälja fartyg som det inte längre fanns behov av i Stena Lines verksamhet.
- Stena Fastigheters verksamhet var fortsatt lönsam med mycket hög uthyrningsgrad, i snitt cirka 96%.
- Stena Adactum hade ännu ett framgångsrikt år i portföljbolagen och uppvisade försäljningstillväxt inom alla bolag förutom Stena Renewable.

Större affärshändelser 2016

Färjelinjer

Under februari 2016 såldes fartyget *M/S Trelleborg*.

Under april tecknades ett kontrakt om att bygga fyra nya RoPax-fartyg med en option om att bygga ytterligare fyra fartyg. Leverans är planerad under 2019 och 2020. Fartygen kommer att byggas i Kina av skeppsvarvet AVIC.

I december 2016 avtalades om förvärv av det chartrade fartyget *M/S Mecklenburg Vorpommern* från Postbank Leasing GmbH.

Offshore Drilling

Stena Drilling Ltd, Aberdeen, erhöll den 14 januari 2016 dom från Oslo Tingrett avseende eventuell kapitalvinstbeskattning i Norge för avyttringen av borrhiggen *Stena Dee* 2006. Domstolen beslutade fullt ut i enlighet med bolagets yrkanden och norska skattemyndigheten har därefter valt att inte överklaga beslutet varför domen nu har vunnit laga kraft.

Under tredje kvartalet 2016 skrevs borrhigget *Stena IceMAX* ned med MUSD 160 till återvinningsvärdet, vilket motsvarade framtida nyttjandevärdet vid den tidpunkten.

Under oktober 2016 varslade det norska oljebolaget Statoil om förtida uppsägning av avtalet för borrhigheten *Stena Don*. Det ursprungliga avtalet skulle löpa ut i början av februari 2017. Statoil betalade ett uppsägningsvite, och resultatet av denna förtida uppsägning kommer inte att påverka EBITDA.

Under november tecknade Stena Drilling ett avtal med Cairn Energy gällande borrhining under 130 dagar, plus optioner, utanför Senegal, med borrhigget *Stena DrillMAX*.

Under november tecknade Stena Drilling ett avtal med Providence Resources PLC gällande borrhining under 60 till 90 dagar, plus optioner, utanför Irland, med borrhigget *Stena IceMAX*.

Under december 2016 tecknade Stena Drilling ett kontrakt på ett borrhål med Repsol Sinopec avseende borrhigheten *Stena Spey* med början i april 2017. Enheten har legat i beredskap sedan uppdraget för EnQuest avslutades i mitten av november.

Leverans av *Stena MidMAX*, en semi-submersible borrhigg för krävande miljöer, var planerad till mars 2016 men har blivit kraftigt försenad. Riggen beräknas inte vara klar förrän mitten av 2018. Samsung Heavy Industries och Stena Drilling är i diskussioner om konsekvenserna av denna försening.

Shipping – Stena Bulk

Fyra nya IMOIIIMAX-fartyg levererades under 2016 från ett varv i Kina. Efter den senaste leveransen i mars 2017 opererar nu Stena Weco totalt tio stycken IMOIIIMAX-fartyg. Ytterligare tre stycken systerfartyg kommer levereras.

Under året etablerade Stena Weco ett nytt kontor i Dubai för att möta den ökade efterfrågan i regionen.

Shipping – Stena RoRo

Under februari 2016 levererades fartyget *Highlanders* till Marine Atlantic Inc, vilka deklarerade sin köpoption under föregående år.

Shipping – Northern Marine Group

Northern Marine Group förvärvade i maj 2016 Clyde Group Ltd, vilket ytterligare stärker bolagets produktportfölj inom offshore- och marin utbildning.

Nya Affärer

I september skrev Stena Adactum under en avsiktsförklaring gällande förvärv av 26% av det börsnoterade badrumsföretaget Svedbergs i Dalstorp AB, för cirka MSEK 200. Samtidigt beslutades att Ballingslöv skulle sälja inkråmet i sitt badrumsföretag Macro International AB till Svedbergs i Dalstorp AB för cirka MSEK 180. Dessa transaktioner genomfördes i december 2016.

Stena Adactum hade ännu ett framgångsrikt år och fortsatte med att utveckla och expandera sina verksamheter.

Fastigheter

Stena Fastigheter förvärvade under året 1 225 lägenheter i Landskrona, Sverige. Fastigheterna tillträdades den 30 december 2016.

Per den 15 december 2016 tillträdades även fastigheten Krabban 1 i Mölndal, SCA Hygiene Products huvudkontor. Fastigheten består av 25 000 m² kontor och laboratorium.

Under 2016 såldes tre fastigheter i Danderyd, en fastighet i Mölndal, samt två fastigheter såldes till bostadsrättsföreningar i Lund.

Den ekonomiska uthyrningsgraden uppgick till 95,5% per den sista december 2016. I Sverige uppgick den ekonomiska uthyrningsgraden till 99,4% för bostäder och 96,2% för kommersiella lokaler. Internationellt uppgick den ekonomiska uthyrningsgraden till 83,3%.

Övrigt

Stena förvärvade under andra kvartalet IL Recycling AB, en leverantör av tjänster för återvinning, med verksamhet i Sverige och Polen. IL Recycling AB har 700 anställda och omsätter cirka SEK 2 miljarder. Förvärvet trädde i kraft den 30 juni 2016. Den 1 november 2016 såldes den polska verksamheten till Stena Recycling AB.

Händelser efter räkenskapsårets utgång

Den 1 mars 2017 såldes resterande återvinningsverksamhet, som ingick i IL Recycling AB förvärvet, till Stena Recycling AB. Övrig verksamhet, främst fastigheter, ligger kvar hos Stena AB koncernen.

I december 2016 avtalades om förvärv av det chartrade fartyget *M/S Mecklenburg Vorpommern* från Postbank Leasing GmbH. Stena Line GmbH förvärvade fartyget den 14 mars 2017 och samma dag såldes fartyget vidare till Havgalleskären AB. Den nya ägaren, Havgalleskären AB, chartrar tillbaka fartyget till Stena Line GmbH på en femårig bareboat charter.

Under mars 2017 såldes en kommersiell fastighet om 35 000 m² i Haninge, Stockholm.

Under april 2017 förvärvade Stena Bulk resterande 50% av aktierna i Stena Weco A/S från sin partner WECO Shipping.

Stena Weco A/S är därmed ett helägt dotterbolag till Stena Bulk Denmark Aps.

System för intern kontroll och riskhantering

Denna beskrivning av Stenas interna kontroll och riskhantering avseende den finansiella rapporteringen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen.

Styrelsen ansvarar för bolagets interna kontroll, vars övergripande syfte är att skydda bolagets tillgångar och därigenom ägarnas investering.

Stena arbetar utifrån COSOs ramverk med den interna kontrollen avseende den finansiella rapporteringen. COSOs ramverk, som är utgivet av "Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission", utgörs av fem olika delområden: kontrollmiljö, riskbedömning, kontrollaktiviteter, information och kommunikation samt uppföljning. Implementeringen av COSO-ramverket genomfördes under 2007 då Stenakoncernen för första gången rapporterade i enlighet med den amerikanska lagstiftningen "Sarbanes-Oxley Act 404". I och med återbetalning av obligationslånet den 5 mars 2013 avregistrerades Stenakoncernen från SEC och behöver därmed inte längre rapportera i enlighet med "Sarbanes-Oxley Act 404". Stena har dock valt att bibehålla COSO som ramverk att utgå ifrån för arbetet med den interna kontrollen avseende den finansiella rapporteringen.

Kontrollmiljö

Styrelsen har det övergripande ansvaret för den interna kontrollen avseende den finansiella rapporteringen. Kontrollmiljön är basen för den interna kontrollen eftersom den innefattar den kultur som styrelse och ledning kommunicerar och arbetar efter. Kontrollmiljön utgörs främst av integritet, etiska värderingar, kompetens, ledningsfilosofi, organisationsstruktur, ansvar och befogenheter, policies och riktlinjer samt rutiner.

Särskilt viktigt är att styrande dokument såsom interna policies och riktlinjer finns inom väsentliga områden och att dessa ger en god vägledning till medarbetarna. Exempel på viktiga policies inom Stena är bland annat "Code of Conduct", "Power Reserved List", "Principer, trossatser och grundvärden för Stena AB", "Finance Policy" och "Financial Manual" som definierar redovisnings- och rapporteringsregler. Dessa styrande dokument kommuniceras via fastställda informations- och kommunikationsvägar och har därmed gjorts tillgängliga och kända för berörd personal.

Styrelsen har även utsett ett revisionsutskott som har som huvudsaklig uppgift att säkerställa att fastlagda principer för den finansiella rapporteringen och interna kontrollen efterlevs

samt att ändamålsenliga relationer med bolagets revisorer upprätthålls.

Riskbedömning

Stena arbetar löpande med riskbedömning där riskerna för fel inom den finansiella rapporteringen ses över. Riskbedömningen syftar till att identifiera och utvärdera de mest väsentliga riskerna som påverkar den interna kontrollen avseende den finansiella rapporteringen i koncernens bolag och processer.

Under året har den övergripande riskbedömningen fortsatt uppdaterats för att upprätthålla en samlad bild över de största riskerna. För att begränsa riskerna finns det ändamålsenliga policies och riktlinjer samt processer och kontrollaktiviteter inom verksamheten. Riskbedömningen uppdateras årligen under ledning av koncernstab "Corporate Governance" och resultatet rapporteras till revisionsutskottet.

Kontrollaktiviteter

De identifierade väsentligaste riskerna avseende den finansiella rapporteringen hanteras genom olika kontrollaktiviteter. Det finns ett antal kontrollaktiviteter inbyggda i varje process för att säkerställa att verksamheten drivs effektivt och att den finansiella rapporteringen ger en rättvisande bild.

Kontrollaktiviteterna, som syftar till att förebygga, upptäcka och rätta till eventuella felaktigheter består bland annat av kontoavstämningar, attester och månadsvisa bokslut samt analys av dessa.

Under året görs också löpande IT-revisioner för att säkerställa validiteten i Stenas IT-system avseende den finansiella rapporteringen.

Information och kommunikation

Policies och riktlinjer är särskilt viktiga för en korrekt redovisning och rapportering och definierar även de kontrollaktiviteter som ska utföras. Stenas policies och riktlinjer avseende den finansiella rapporteringen uppdateras löpande och finns tillgänglig för alla berörda medarbetare på Stenas intranät. Information och kommunikation avseende den finansiella rapporteringen sker även genom utbildning. Koncern-interna seminarier och konferenser hålls med regelbundenhet där fokus på kvalitetssäkring avseende finansiell rapportering och styrmodeller utgör viktiga teman.

Uppföljning

Styrelsen och revisionsutskottet utvärderar kontinuerligt den information som bolagsledningen lämnar bland annat avseende den interna kontrollen.

Revisionsutskottets arbete med att följa upp effektiviteten i bolagsledningens arbete avseende den interna kontrollen är av särskild betydelse för styrelsen. Arbetet innefattar bland annat att säkerställa att åtgärder vidtas rörande de brister och förslag till åtgärder som framkommit vid den interna och externa revisionen. Arbetet med den interna kontrollen medför att medvetenheten kring vikten av god intern kontroll i koncernen höjs ytterligare och att kontinuerliga förbättringar sker.

Internrevision

Stenakoncernens stabsfunktion "Corporate Governance" fungerar som koncernens internrevision och rapporterar till revisionsutskottet och koncernens VVD. Funktionen arbetar med att proaktivt utveckla och förbättra den interna kontrollen avseende den finansiella rapporteringen, samt även granska att den interna kontrollen fungerar på ett tillfredsställande sätt. "Corporate Governance" planerar sitt arbete i samråd med revisionsutskottet och rapporterar löpande resultatet av sin granskning till utskottet. Kommunikation sker även kontinuerligt med Stenas externa revisorer i frågor som rör intern kontroll.

Aktieinnehavare

Alla av de emitterade och utestående röstberättigade aktierna i Stena AB ägdes enligt följande den 31 december 2016:

Namn på aktieinnehavare	Antal aktier	Ägande i %
Dan Sten Olsson	25 500	51,0
Stefan Sten Olsson	12 250	24,5
Madeleine Olsson Eriksson	6 250	12,5
Gustav Eriksson	3 000	6,0
Marie Eriksson	3 000	6,0

Innehavarna ovan har ensam rösträtt och investeringsmakt över de aktier som rätteligen tillhör dem. Dan Sten Olsson, Madeleine Olsson Eriksson och Stefan Sten Olsson är syskon. Gustav Eriksson och Marie Eriksson är son respektive dotter till Madeleine Olsson Eriksson.

Dan Sten Olsson är den enda ledande befattningshavare eller direktör i Stena AB som äger röstberättigade aktier i Stena AB. Samtliga aktier i Stena AB har samma rösträtt.

Framtida utveckling

Verksamheten totalt för koncernen förväntas under det kommande året fortsätta med samma inriktning och i ungefär samma omfattning som under 2016.

Forskning och utveckling

Bolaget bedriver utveckling av fartygskonstruktioner inom Stena Teknik. Dessutom lämnas bidrag till högskolor samt till Sten A Olssons Stiftelse för Forskning och Kultur, vars syfte bland annat är att främja vetenskaplig forskning och utveckling.

Miljö

Koncernen driver ett stort antal miljörelaterade projekt med målsättningen att minska Stenas miljöpåverkan. Eftersom sjöfart utgör en stor del av Stenas verksamhet är en av våra stora utmaningar att ta fram effektivare fartyg. Den viktigaste åtgärden för Stenas shippingverksamheter är att minska energiförbrukningen i förhållande till det arbete som utförs. Miljötänkandet, som både handlar om omtanke om hyresgästerna och att värna om jordens resurser, är också mycket viktigt för Stena Fastigheter. Arbete med att minska energiförbrukningen fortskrider och mål har satts för varje fastighet.

Den hamnverksamhet som Stena Line Scandinavia AB bedriver har, genom införandet av miljöbalken, blivit provningspliktig för tillstånd. Det som regleras i tillståndet är framförallt buller.

Finansiella risker

För finansiella risker se not 1 Redovisningsprinciper och not 31 Finansiella riskfaktorer och finansiell riskhantering.

Medarbetare

För 2016 uppgick genomsnittligt antal anställda till 11 183 (10 416) personer. En avgörande faktor för att förverkliga Stenakoncernens vision är våra medarbetare samt deras kunskap, engagemang och kompetens.

Den framtida utvecklingen är beroende av att bolaget bibehåller sin position som en attraktiv arbetsgivare. För att stödja detta strävar Stena efter ett arbetsklimat där energi, passion och respekt för individen är ledstjärnor. På regelbunden basis genomförs en koncernövergripande attitydundersökning och enligt denna undersökning ökar antalet nöjda medarbetare stadigt. Varje anställd ska ha ett utvecklingssamtal varje år. För mer information om medarbetare, se not 33.

Intäkter och resultat

Koncernens intäkter för 2016 uppgick till MSEK 34 799 (36 417), inklusive resultat av fartygsförsäljningar om MSEK 303 (502), fastighetsförsäljningar om MSEK 81 (102) och verksamhetsförsäljningar om MSEK 90 (1 675). Resultatet före skatt uppgick under året till MSEK 2 262 (4 504) och nettoresultatet till MSEK 2 518 (3 988).

Finansiering och likviditet

Per den 31 december 2016 uppgick likvida medel och kortfristiga placeringar till MSEK 2 216 (3 172), varav MSEK 1 591 (2 516) var disponibla. Tillsammans med långfristiga placeringar och tillgängliga kreditfaciliteter fanns per den 31 december 2016 en total betalningsberedskap om SEK 19,1 miljarder (25,9).

Av kreditfaciliteten på MUSD 800 var MUSD 58 (5) utnyttjat per den 31 december 2016, varav MUSD 3 (5) var utställda garantier. Låneamorteringar gjordes under året med totalt MSEK 3 044 (3 842). Under första kvartalet 2016 har bolaget på egen begäran avslutat en facilitet med en sammanlagd kreditram på MSEK 6 660 säkerställd med en garanti från Svenska Exportkreditnämnden (EKN).

Koncernens balansomslutning uppgick per den 31 december 2016 till MSEK 123 699 jämfört med MSEK 119 268 per den 31 december 2015. Investeringar i materiella och immateriella anläggningstillgångar uppgick under året till MSEK 7 200 (5 927). Koncernens skuldsättningsgrad, definierad som netto räntebärande skulder i relation till netto räntebärande skulder, eget kapital och uppskjutna skatteskulder, var 49% (50%) per den 31 december 2016.

Enligt upprättad koncernbalansräkning per den 31 december 2016 uppgick balanserade vinstmedel till MSEK 42 801, varav MSEK 2 531 utgjorde årets nettoresultat.

Stena AB koncernen har under 2016 återköpt obligationer till ett nominellt värde om MUSD 73 av bolagets seniora icke säkerställda obligationer på MUSD 600 som löper till 2024. Stena AB koncernen och dess närstående bolag får när som helst återköpa eller på annat sätt bedriva handel med sina egna obligationer på den öppna marknaden.

Moderbolaget

Moderbolagets omsättning uppgick till MSEK 134 (162) och resultatet före skatt till MSEK 1 566 (4 023), varav aktieutdelningar från dotterbolag uppgick till MSEK 2 395 (3 731).

Stena AB:s styrelse föreslår att MSEK 205 (405) lämnas som utdelning till aktieägarna, varefter resterande vinstmedel om MSEK 18 269 överförs i ny räkning.

För koncernens och moderbolagets resultat, likviditet och finansiella ställning i övrigt hänvisas till efterföljande resultat- och balansräkningar samt kassaflödesanalyser med respektive tillhörande bokslutskommentarer.

KONCERNENS RESULTATRÄKNING

	Not	1 januari–31 december	
		2015 MSEK	2016 MSEK
Nettoomsättning			
Färjelinjer		12 491	12 592
Offshore Drilling		7 891	7 360
Shipping		3 623	2 750
Fastigheter		2 515	2 554
Nya Affärer		6 752	6 734
Övrigt		117	832
Total omsättning		33 389	32 822
Realisationsresultat vid försäljning av anläggningstillgångar	4	2 279	474
Totalt övriga intäkter		2 279	474
Värdeförändring förvaltningsfastigheter	12	749	1 503
Totala intäkter	3	36 417	34 799
Direkta rörelsekostnader			
Färjelinjer		-9 272	-8 737
Offshore Drilling		-3 209	-2 919
Shipping		-1 503	-1 545
Fastigheter		-820	-867
Nya Affärer		-4 940	-4 962
Övrigt		-69	-420
Totala direkta rörelsekostnader		-19 813	-19 450
Bruttoresultat		16 604	15 349
Försäljningskostnader		-1 414	-1 359
Administrationskostnader	5	-2 793	-2 966
Av- och nedskrivningar	3, 9, 10, 11	-5 596	-7 011
Rörelseresultat	3	6 801	4 013
Resultat från andelar i strategiska intresseföretag	6	60	66
Erhållna utdelningar		136	114
Resultat från värdepapper		-35	387
Ränteintäkter		213	277
Räntekostnader		-2 431	-2 385
Valutavinst/förlust		81	13
Övriga finansiella intäkter och kostnader		-321	-223
Finansnetto	7	-2 297	-1 751
Resultat före skatt		4 504	2 262
Skatter	8	-516	256
Årets resultat		3 988	2 518
Årets resultat hänförligt till:			
Moderbolagets aktieägare		3 990	2 531
Innehav utan bestämmande inflytande		-2	-13
Årets resultat		3 988	2 518

RAPPORT ÖVER TOTALRESULTAT

	Not	1 januari–31 december	
		2015 MSEK	2016 MSEK
Årets resultat		3 988	2 518
Övrigt totalresultat	19		
<i>Poster som senare kan komma att omklassificeras till periodens resultat:</i>			
Årets förändring verkligt värdereserv, netto efter skatt		-72	344
Årets förändring i säkringsreserv, netto efter skatt		179	336
Andel av intresseföretags övriga totalresultat		-67	84
Årets förändring i valutaomräkningsreserv		325	988
<i>Poster som ej kommer att omklassificeras till periodens resultat:</i>			
Omräkning av avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser		73	-484
Årets förändring i omvärderingsreserv		409	-110
Andel av intresseföretags övriga totalresultat		16	-31
Övrigt totalresultat		863	1 127
Summa totalresultat		4 851	3 645
Summa totalresultat hänförligt till:			
Moderbolagets aktieägare		4 858	3 657
Innehav utan bestämmande inflytande		-7	-12
Summa totalresultat, netto efter skatt		4 851	3 645

KONCERNENS BALANSRÄKNING

	Not	31 december	
		2015 MSEK	2016 MSEK
Tillgångar			
Anläggningstillgångar			
Immateriella anläggningstillgångar	9		
Goodwill		1 942	2 032
Varumärken		702	706
Linjerättigheter		695	631
Övriga immateriella anläggningstillgångar		361	402
Totala immateriella anläggningstillgångar		3 700	3 771
Materiella anläggningstillgångar			
Fartyg	10	46 398	43 064
Pågående projekt	10	4 331	5 972
Vindkraftverk	10	2 268	2 380
Inventarier	10	1 902	1 702
Byggnader och mark	10	1 087	1 244
Hamnar	11	4 054	3 659
Totala materiella anläggningstillgångar		60 040	58 021
Förvaltningsfastigheter	12	30 617	35 466
Finansiella anläggningstillgångar			
Placeringar redovisade enligt kapitalandelsmetoden	6	1 701	2 308
Övriga långfristiga värdepapper	13	6 332	7 253
Överskott i fonderade pensionsplaner	21	395	264
Övriga långfristiga tillgångar	14, 20	5 307	4 661
Totala finansiella anläggningstillgångar		13 735	14 486
Totala anläggningstillgångar		108 092	111 744
Omsättningstillgångar			
Varulager	15	747	905
Kundfordringar	16	2 288	2 847
Övriga fordringar	16	2 675	2 476
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	16	2 294	2 095
Kortfristiga placeringar	17	861	894
Likvida medel	18	2 311	1 322
Tillgångar som innehas för försäljning	27		1 416
Totala omsättningstillgångar		11 176	11 955
Summa tillgångar	3	119 268	123 699

	Not	31 december	
		2015 MSEK	2016 MSEK
Eget kapital och skulder			
Eget kapital			
Aktiekapital		5	5
Reserver	19	2 112	3 627
Balanserat resultat		37 094	40 270
Årets resultat		3 990	2 531
Eget kapital hänförligt till moderbolagets aktieägare		43 201	46 433
Innehav utan bestämmande inflytande		112	100
Totalt eget kapital		43 313	46 533
Långfristiga skulder			
Uppskjutna skatteskulder	20	4 686	4 623
Pensioner och liknande förpliktelser	21	571	611
Övriga avsättningar		635	670
Skulder till kreditinstitut	22	40 937	43 318
Obligationslån	23	13 493	10 878
Balanserade leasingåtaganden	24	420	70
Övriga långfristiga skulder	25	3 193	2 489
Totala långfristiga skulder		63 935	62 659
Kortfristiga skulder			
Skulder till kreditinstitut	22	2 201	2 100
Obligationslån	23		2 702
Balanserade leasingåtaganden	24	39	11
Leverantörsskulder		1 598	1 647
Skatteskulder		88	74
Övriga skulder		3 225	2 294
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	26	4 869	4 860
Skulder direkt hänförliga till tillgångar som innehas för försäljning	27		819
Totala kortfristiga skulder		12 020	14 507
Summa eget kapital och skulder		119 268	123 699

KONCERNENS EGET KAPITAL

– SAMMANSTÄLLNING ÖVER FÖRÄNDRINGAR

MSEK	Hänförligt till moderbolagets aktieägare					Totalt eget kapital
	Aktiekapital	Reserver ¹⁾	Balanserade vinstmedel inklusive årets resultat	Summa	Innehav utan bestämmande inflytande	
Ingående eget kapital 1 januari 2015	5	1 187	37 396	38 588	234	38 821
Årets förändring verkligt värde reserv		–72		–72		–72
Årets förändring säkringsreserv		179		179		179
Årets förändring omvärderingsreserv		488	–79	409		409
Årets förändring omräkningsreserv		330		330	–5	325
Årets förändring i intresseföretag			–51	–51		–51
Omräkning av avsättningar för pensioner			73	73		73
Övrigt totalresultat		925	–57	868	–5	863
Årets resultat			3 990	3 990	–2	3 988
Summa totalresultat		925	3 933	4 858	–7	4 851
Utdelning			–225	–225		–225
Överföring till stiftelse			–19	–19		–19
Förvärv/försäljning av innehav utan bestämmande inflytande					–115	–115
Utgående eget kapital 31 december 2015	5	2 112	41 085	43 201	112	43 313
Årets förändring verkligt värde reserv		344		344		344
Årets förändring säkringsreserv		336		336	1	337
Årets förändring omvärderingsreserv		–152	42	–110		–110
Årets förändring omräkningsreserv		988		988		988
Årets förändring i intresseföretag			52	52		52
Omräkning av avsättningar för pensioner			–484	–484		–484
Övrigt totalresultat		1 516	–390	1 126	1	1 127
Årets resultat			2 531	2 531	–13	2 518
Summa totalresultat		1 516	2 141	3 657	–12	3 645
Utdelning			–405	–405		–405
Överföring till stiftelse			–20	–20		–20
Förvärv/försäljning av innehav utan bestämmande inflytande						
Utgående eget kapital 31 december 2016	5	3 627	42 801	46 433	100	46 533

1) Se även not 19

KONCERNENS KASSAFLÖDESANALYS

		1 januari–31 december	
	Not	2015 MSEK	2016 MSEK
Kassaflöde från den löpande verksamheten			
Årets resultat		3 988	2 518
Justeringar som förklarar skillnaderna mellan årets resultat och kassaflöde från den löpande verksamheten:			
Av- och nedskrivningar	3	5 596	7 011
Värdeförändring förvaltningsfastigheter		-749	-1 503
Resultat från andelar i strategiska intresseföretag		-60	-66
Resultat av försäljning anläggningstillgångar	4	-2 279	-474
Resultat av försäljning aktier		35	-387
Valutakursdifferenser, orealiserade		-888	-175
Uppskjutna skatter		223	-230
Övriga ej likvidpåverkande poster		718	-52
Pensioner		-232	-395
Utdelning från operationella intresseföretag		229	131
Förvärv och avyttringar av operationella intresseföretag		-62	-155
Förändring av kortfristiga placeringar		100	-36
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar av rörelsekapital		6 619	6 187
Förändring i rörelsekapital			
Kundfordringar och övriga fordringar		393	-379
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		118	27
Varulager		85	-152
Leverantörsskulder		-138	-13
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter		-1 286	-772
Skatteskulder		-168	-239
Övriga kortfristiga skulder		60	179
Kassaflöde från den löpande verksamheten		5 683	4 838
Investeringsverksamheten			
Investeringar i immateriella tillgångar		-109	-121
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	4	3 031	2 710
Investeringar i materiella anläggningstillgångar		-5 755	-7 055
Investeringar genom förvärv av bolag, efter avdrag för förvärvade likvida medel	29	-1 332	-722
Försäljning av verksamheter, efter avdrag för likvida medel i sålda bolag	29	2 379	273
Utdelning från strategiska intresseföretag		26	28
Förvärv och avyttringar i strategiska intresseföretag		-38	-310
Försäljning av aktier och andelar samt långfristiga placeringar		2 865	2 861
Investering i aktier och andelar samt långfristiga placeringar		-3 533	-2 432
Ökning av övriga långfristiga tillgångar		-117	-336
Minskning av övriga långfristiga tillgångar		51	83
Övriga investeringar	30	1 024	-3
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-1 509	-5 024
Finansieringsverksamheten			
Upptagande av kort- och långfristiga lån		4 762	2 453
Amortering av kort- och långfristiga lån		-3 842	-3 044
Förändring av checkräkningar och liknande krediter		-5 824	410
Amortering av leaseskulder		-177	-55
Förändring av spärrmedel		-37	-28
Utdelningar		-244	-425
Övriga finansieringar	30	-43	-143
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		-5 405	-832
Omräkningsdifferens på likvida medel		35	29
Förändring av likvida medel		-1 195	-989
Likvida medel vid årets början	18	3 506	2 311
Likvida medel vid årets slut	18	2 311	1 322

NOTER

Belopp i miljoner kronor (MSEK) om ej annat anges. Siffrorna inom parentes avser motsvarande värden föregående år.

NOT 1. REDOVISNINGS- OCH VÄRDERINGSPRINCIPER

Grunden för upprättande av redovisningen

Koncernredovisningen har upprättats i enlighet med International Financial Reporting Standards (IFRS) som blivit antagna av EU. Dessutom har RFR 1, kompletterande regler för koncerner tillämpats, utgivna av Rådet för finansiell rapportering.

I enlighet med IAS 1 tillämpar Stena AB koncernens bolag enhetliga redovisningsprinciper, oavsett lokal lagstiftning. Nedanstående principer har genomgående tillämpats för de år som årsredovisningen omfattar.

IAS 33, Resultat per aktie, tillämpas ej eftersom Stena AB inte är ett noterat bolag.

Moderbolagets redovisning är upprättad enligt samma redovisningsprinciper som för koncernen med undantag för vad som beskrivs i avsnittet "Moderbolagets redovisningsprinciper".

Årsredovisningen och koncernredovisningen godkänns för utfärdande av styrelsen den 28 april 2017. Balansräkningarna och resultaträkningarna kommer att framläggas till årsstämman för fastställande den 28 april 2017.

I samband med upprättandet av denna finansiella rapport har företagsledningen gjort uppskattningar och antaganden vilka påverkar det redovisade värdet av tillgångar och skulder, ansvarsförbindelser vid bokslutstidpunkten samt redovisade intäkter och kostnader. Det verkliga utfallet i framtiden avseende vissa transaktioner kan avvika från det uppskattade utfallet då denna finansiella rapport upprättades. Avvikelser av detta slag kommer att påverka utfallet i finansiella rapporter för kommande redovisningsperioder. De områden som innefattar en hög grad av bedömning, som är komplexa eller sådana områden där antaganden och uppskattningar är av väsentlig betydelse för koncernredovisningen, anges i not 2.

Tillgångar och skulder är redovisade till historiska anskaffningsvärden, förutom vissa finansiella tillgångar och skulder och förvaltningsfastigheter som värderas till verkligt värde samt hamnar som redovisas enligt omvärderingsmetoden. Finansiella tillgångar och skulder som värderas till verkligt värde består av derivatinstrument, finansiella tillgångar klassificerade som finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultatet eller finansiella tillgångar som kan säljas.

Nya eller ändrade redovisningsstandarder 2016

Under 2016 har inga nya eller ändrade IFRS standards haft någon effekt på koncernens räkenskaper.

Koncernredovisning

Koncernbokslutet har upprättats i enlighet med de principer som beskrivs i IFRS 10, Koncernredovisning, och omfattar moderbolaget Stena AB (publ) och samtliga företag, i vilka moderbolaget direkt eller indirekt har mer än 50% av röstetalet eller på annat sätt har ett bestämmande inflytande.

Vad avser bolag som tillkommit eller avyttrats under året gäller följande:

- Bolag som förvärvats under året har medtagits i koncernens resultaträkning från och med att bestämmande inflytande erhållits.
- Bolag som avyttrats under året ingår i koncernens resultaträkning fram till dess att Stenas bestämmande inflytande upphört.

Koncernens konsoliderade finansiella rapporter inkluderar de finansiella rapporter för moderbolaget och dess direkt eller indirekt ägda dotterbolag efter:

- eliminering av koncerninterna transaktioner och
- avskrivning av förvärvade övervärden.

Eget kapital i koncernen omfattar eget kapital i moderbolaget och den del av eget kapital i dotterföretagen som tillkommit efter förvärv.

Förvärv av innehav utan bestämmande inflytande redovisas som en separat kategori i det egna kapitalet. Andelar av förvärv av innehav utan bestämmande inflytande av årets resultat specificeras efter årets resultat i resultaträkningen.

Rörelseförvärv och goodwill

Koncernredovisningen är upprättad enligt förvärvsmetoden. Metoden innebär att de tillgångar och skulder samt eventalförpliktelser, som förvärvande bolag äger vid förvärvstillfället, värderas för att fastställa deras koncernmässiga anskaffningsvärde. Förvärvsmetoden kräver att uppskattningar görs. Värdering av förvärvad mark, byggnader och utrustning görs antingen av extern part eller internt baserat på tillgänglig information på marknaden. Redovisningen av finansiella tillgångar och skulder, liksom varulager, baseras på tillgänglig marknadsinformation. Verkligt värde för väsentliga immateriella anläggningstillgångar tas fram antingen med hjälp av oberoende värderingsexpert eller internt genom att allmänt accepterade värderingsmetoder används, vilka vanligtvis baseras på framtida kassaflöden.

Förvärv av förvaltningsfastigheter och fartyg i bolag med endast övriga materiella tillgångar redovisas som ett tillgångsförvärv.

Om förvärfskostnaden överstiger marknadsvärdet på identifierade tillgångar, skulder och eventalförpliktelser redovisas skillnaden som goodwill.

Om verkligt värde på de förvärvade nettotillgångarna överstiger förvärfskostnaden ska förvärvaren på nytt identifiera och värdera de förvärvade tillgångarna. Eventuellt kvarstående överskott vid en omvärdering ska omedelbart resultatföras. Förvärfsanalysen (metoden för att allokera anskaffningsvärdet till förvärvade identifierade nettotillgångar och goodwill) ska enligt IFRS vara slutförd inom tolv månader från förvärvsdagen. Då förvärfsanalysen har granskats och godkänts av ledningen, allokeras goodwill till kassagenererande enheter och en nedskrivningsprövning görs minst en gång per år från det att allokeringen är slutförd. Vid förvärv som sker i steg fastställs goodwillen den dag då bestämmande inflytande uppkommer. Tidigare innehav värderas till verkligt värde och värdeförändringen redovisas i årets resultat. Avskrivningar görs inte på goodwill.

Transaktionskostnader, med undantag från transaktionskostnader som är hänförliga till eget kapital eller skuldinstrument, rapporteras som kostnad i resultaträkningen. För förvärv innan 1 januari 2010 har transaktionskostnaderna kapitaliserats. Villkorlig köpeskilling rapporteras enligt verkligt värde vid förvärvstillfället. Om den villkorliga köpeskillingen är klassificerad som eget kapital instrument, sker ingen omvärdering och justeringen rapporteras i eget kapital. För andra villkorliga köpeskillingar, omvärderas dessa varje kvartal och skillnaden rapporteras i resultaträkningen.

Andelar i intresseföretag, joint venture och övriga samarbetsarrangemang

IFRS 12 kräver utökade tilläggsupplysningar om dotterföretag, joint ventures, intresseföretag samt icke konsoliderade så kallade strukturerade företag, i vilka företaget är engagerat.

Intresseföretag är de företag, i vilka koncernen har ett betydande men inte bestämmande inflytande, vilket i regel gäller för aktieinnehav som omfattar mellan 20% och upp till högst 50% av röstetalet eller på annat sätt ger ett betydande inflytande.

Samarbetsarrangemang är de företag för vilka koncernen genom samarbetsavtal med en eller flera parter har ett gemensamt bestämmande inflytande med externa parter (arrangemangets relevanta aktiviteter). Innehav i ett samarbetsarrangemang klassificeras antingen som en gemensam verksamhet eller ett joint venture beroende på de kontraktuella rättigheter och skyldigheter varje investerare har. Stena har bedömt sina samarbetsarrangemang och fastställt att merparten är joint ventures. En gemensam verksamhet har identifierats men bedöms ej vara av väsentlig karaktär. Gemensamma verksamheter redovisas som parternas andelar av tillgångar, skulder, intäkter och kostnader.

Innehav i intresseföretag och joint ventures redovisas enligt kapitalandelsmetoden. Metoden innebär att investeringen initialt redovisas till sitt anskaffningsvärde. Det redovisade värdet ökas eller minskas därefter för att spegla ägarföretagets andel av intresseföretagets/joint venturebolagens vinster eller förluster efter förvärvet. I koncernens balansräkning redovisas andelarna som "Placeringar redovisade enligt kapitalandelsmetoden". I koncernens resultaträkning delas intresseföretag upp på strategiska innehav och övriga innehav där strategiska innehav redovisas som "Resultat från andelar i intresseföretag" inom finansnettot och övriga innehav tillsammans med joint venture redovisas inom respektive affärsområde inom rörelseresultatet. Mottagna utdelningar avräknas mot bokfört värde av respektive andelar. Koncernen bedömer vid varje rapportperiods slut om det finns objektiva bevis för att nedskrivningsbehov föreligger för investeringarna. Om så är fallet beräknar koncernen nedskrivningsbeloppet som skillnaden mellan intresseföretagets återvinningsvärde och det redovisade värdet och redovisar beloppet i "Resultat från andelar i intresseföretag" eller i rörelseresultatet beroende på om innehavet är klassificerat som strategiskt eller övriga innehav.

Avseende innehav i gemensam verksamhet redovisas tillgångar, skulder, intäkter och kostnader som rör dess innehav i verksamheten i enlighet med de redovisningsprinciper som är tillämpliga för dessa specifika tillgångar, skulder, intäkter och kostnader.

Förvärv av innehav utan bestämmande inflytande

Förvärv av innehav utan bestämmande inflytande uppstår när mindre än 100% är förvärvat. Denna typ av förvärv är rapporterad som en andel av de förvärvade nettotillgångarna. Förvärvet är rapporterat som en transaktion inom eget kapital det vill säga mellan ägaren av moderbolaget och innehavet utan bestämmande inflytande. På så sätt uppstår ingen goodwill vid den här typen av transaktioner. Förändringen i innehavet utan bestämmande inflytande baseras på andelen av nettotillgångarna.

Omräkning av utlandsverksamheter

Moderbolagets funktionella valuta, tillika rapporteringsvaluta, samt koncernens rapporteringsvaluta är svenska kronor. Alla utländska

dotterbolag rapporterar i sin funktionella valuta, vilken är den valuta som används i företagets primära ekonomiska omgivning. Vid konsolidering har alla balansposter omräknats till svenska kronor med balansdagens kurser. Resultatposter har omräknats med genomsnittskurser.

Transaktioner i utländsk valuta

Transaktioner i utländsk valuta är omräknade till valutakursen för den funktionella valutan på transaktionsdagen. Den funktionella valutan är den valuta för det primära ekonomiska område där bolaget genererar och använder kontanter. Monetära tillgångar och skulder i utländsk valuta är omräknad till funktionell valuta enligt balansdagens kurs. Valutakursdifferenser som uppstår rapporteras i resultaträkningen. Icke monetära tillgångar och skulder, vilka är rapporterade till historisk kostnad, är omvärderad till transaktionsdatum. Icke monetära tillgångar och skulder som är rapporterade till verkligt värde är omvärderad till den funktionella valutan med valutakurs för omvärderingstidpunkten.

Segmentsrapportering

Rörelseresultatet rapporteras på ett sätt som överensstämmer med den interna rapporteringen som lämnas till den högste verkställande beslutsfattaren. Den högste verkställande beslutsfattaren är den funktion som ansvarar för tilldelning av resurser och bedömning av rörelsesegmentens resultat. I koncernen har denna funktion identifierats som Stena AB:s styrelse, som fattar strategiska beslut.

Koncernens segment, dess affärsområden, följer den interna styrningen och rapporteringen. Denna ligger till grund för identifiering av huvudsakliga risker, och den varierande avkastning som finns i verksamheten, och baseras på de olika affärsmodellerna för koncernens slutkunder. Segmenten ansvarar för rörelseresultat, EBITDA (rörelseresultat före avskrivningar) och de tillgångar som används i deras verksamheter medan finansnetto, skatter och eget kapital inte rapporteras per segment. Rörelseresultat och tillgångar för segmenten konsolideras enligt samma principer som för koncernen totalt.

Försäljning mellan segment sker på marknadsmässiga villkor och till marknadspriser.

Stena AB koncernens affärsområden och därmed segment är:

- Färjelinjer
- Offshore Drilling
- Shipping
- Fastigheter
- Nya Affärer

Intäktsredovisning

Intäkter omfattar det verkliga värdet av vad som erhållits eller kommer att erhållas för sålda varor och tjänster i koncernens löpande verksamhet. Intäkter redovisas exklusive mervärdesskatt, returer och rabatter samt efter eliminering av koncerninterna försäljningar.

Koncernen redovisar en intäkt när dess belopp kan mätas på ett tillförlitligt sätt, vilket innebär att det är sannolikt att framtida ekonomiska fördelar kommer att tillfalla företaget och särskilda kriterier har uppfyllts för var och en av koncernens verksamheter. Intäktsbeloppet anses inte kunna mätas på ett tillförlitligt sätt förrän alla förpliktelser avseende försäljningen har uppfyllts eller förfallit. Koncernen grundar sina bedömningar på historiska utfall och beaktar därvid typ av kund, typ av transaktion och speciella omständigheter i varje enskilt fall.

FORTS. NOT 1

Koncernens omsättning från drilling- och shippingverksamhet är hänförlig till charterkontrakt. Charterhyror redovisas linjärt över kontraktens löptid. Avsättning sker i förväg för eventuella förlustkontrakt.

Omsättningen för färjelinjer består av biljettintäkter, ombordförsäljning och fraktverksamhet och intäktsförs när affärshändelserna äger rum.

Omsättning för fastighetsverksamheten är hänförlig till ingångna hyresavtal och intäktsförs linjärt över hyresperioden.

Försäljning av varor intäktsredovisas när ett koncernföretag säljer en produkt till en kund, i enlighet med försäljningsvillkoren. Försäljningen betalas vanligen kontant eller med kreditkort.

Pågående entreprenaduppdrag, från verksamhet inom Adactum-koncernen, redovisas med successiv vinstavräkning på alla de uppdrag där utfallet kan beräknas på ett tillfredställande sätt. Intäkter och kostnader redovisas i resultaträkningen i förhållande till uppdragets färdigställandegrad. Färdigställandegraden bestäms på basis av nedlagda uppdragskostnader i förhållande till beräknade uppdragskostnader för hela uppdraget. Befarade förluster kostnadsförs omedelbart.

Kundlojalitetsprogram avser redovisningen i Stena Line och Blomsterlandet, som har kundlojalitetsprogram, under vilken kunden kan tjäna poäng som kan utnyttjas mot till exempel en fri eller rabatterad vara eller tjänst.

Marknadsvärdet som erhålls i den initiala försäljningstransaktionen allokteras mellan den erhållna förmånen och försäljningsvärdet av varan eller tjänsten. En intäkt, som är hänförlig till de garanterade kundlojalitetspoängen, redovisas i resultaträkningen när risken för ett åtagande har upphört.

Resultat från försäljningar av fartyg och förvaltningsfastigheter redovisas i övriga intäkter. Intäktsredovisning sker när alla väsentliga förmåner och risker överförs till köparen.

Räntointäkter intäktsredovisas fördelat över löptiden med tillämpning av effektivräntemetoden.

Utdelningsintäkter redovisas när rätten till likvid erhålls och redovisas i finansnettot.

Materiella anläggningstillgångar

Materiella anläggningstillgångar redovisas i balansräkningen när det på basis av tillgänglig information är sannolikt att den framtida nyttan som är förknippad med innehavet tillfaller koncernen och att anskaffningsvärdet på tillgången kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.

Hamnar redovisas till omvärderat belopp enligt omvärderingsmetoden enligt IAS 16. Det omvärderade beloppet utgörs av hamnarnas verkliga värde vid omvärderingstidpunkten efter avdrag för efterföljande ackumulerade avskrivningar och eventuella nedskrivningar. Om en hamns redovisade värde ökar till följd av en omvärdering, redovisas ökningen i övrigt totalresultat och ackumuleras i eget kapital som omräkningsreserv. Om en hamns redovisade belopp minskar som följd av en omvärdering redovisas minskningen i resultatet.

Fartyg, inventarier och rörelsefastigheter redovisas till anskaffningsvärde minus ackumulerade avskrivningar och eventuella nedskrivningar. Anskaffningsutgiften aktiveras vid förvärvet. Kostnader för reparation och underhåll för materiella anläggningstillgångar belastar årets resultat.

Dockningskostnader för fartyg aktiveras och skrivs av över tiden två till fem år.

För fartyg använder företaget fartygsvärderingar utförda av fristående mäklare för bedömning om nedskrivningsbehov föreligger. Vid indikation om att netto bokfört värde för en tillgång överstiger dess återvinningsvärde används diskonterade kassaflödesberäkningar baserade på beräknade kapitalkostnader och beräknad framtida avkastning. Som minsta kassagenererande enhet definieras de tillgångar som har ett direkt ekonomiskt samband, till exempel en fartygslinje eller enskilt fartyg. Om ett nedskrivningsbehov föreligger på balansdagen, beräknas återvinningsvärdet och nedskrivning sker till detta värde. En nedskrivning återförs om det skett en förändring av beräkningarna som användes för att bestämma återvinningsvärdet.

Pågående nyanläggningar inkluderar förskott samt direkta och indirekta projektkostnader inklusive finansiella kostnader, vilka aktiveras baserat på verklig upplåningskostnad.

Rörelsefastigheter delas upp i byggnader och mark och avser fastigheter som används i den egna verksamheten.

Materiella anläggningstillgångar skrivs av linjärt enligt plan. Tillgångarnas restvärde och nyttjandeperiod provas varje balansdag och justeras vid behov. Inga avskrivningar görs på mark.

Restvärdet på materiella anläggningstillgångar har bedömts till noll. Alla tillgångar är fördelade på komponenter.

Avskrivning sker från den tidpunkt anläggningarna kan tas i drift och över uppskattad nyttjandeperiod enligt följande:

Fartyg	
Oljeborrigger	20 år
Oljeborringsfartyg	20 år
Tankfartyg	20 år
RoRo-fartyg	20 år
RoPax-fartyg	20 år
Superferries	20 år
LNG-fartyg	20 år
HSS-färjor och andra höghastighetsfartyg	10–20 år
Övriga anläggningstillgångar	
Byggnader	50 år
Hamnanläggningar	20–50 år
Vindkraftverk	20 år
Inventarier	3–10 år

Förvaltningsfastigheter

Förvaltningsfastigheter rapporteras till verkligt värde i enlighet med verkligt värde modellen i IAS 40. Förvaltningsfastigheter, det vill säga fastigheter som innehas i syfte att generera hyresintäkter eller värdestegring eller en kombination av dessa, värderas löpande enligt verkligt värde modellen (bedömt marknadsvärde). Initialt värderas fastigheterna till anskaffningsvärdet. Verkligt värde baseras på bedömda marknadsvärden på balansdagen, vilket innebär det värde till vilket en fastighet skulle kunna överlåtas mellan kunniga parter som är oberoende av varandra och som har ett intresse av att transaktionen genomförs.

Förändringar av verkligt värde redovisas i resultaträkningen med påverkan på värdeförändringar fastigheter.

I begreppet förvaltningsfastigheter, som huvudsakligen omfattar bostads- och kontorsfastigheter, ingår byggnader och mark, markanläggningar samt byggnads- och markinventarier.

Fastighetsförsäljningar och fastighetsköp redovisas i samband med att risker och förmåner som förknippas med äganderätten övergår till köparen eller säljaren, vilket normalt sker på tillträdesdagen såvida detta inte strider mot villkoren i försäljningskontraktet.

Vinst eller förlust som uppstår vid avyttring eller utrangering av förvaltningsfastigheter utgörs av skillnaden mellan försäljningspris och den senaste upprättade värderingen (redovisat värde baserat på senast upprättade omvärderingen till verkligt värde). Resultat vid avyttring eller utrangering redovisas i resultaträkningen under övriga rörelseintäkter som nettoresultat vid försäljning av anläggningstillgångar.

I det fall Stena nyttjar del av en fastighet för egen administration, utgör fastigheten en förvaltningsfastighet endast om en obetydlig del nyttjas för administrativa ändamål. I annat fall klassificeras fastigheten som rörelsefastighet och redovisas i enlighet med IAS 16 "Materiella anläggningstillgångar".

Tillkommande utgifter läggs till det redovisade värdet endast om det är sannolikt att de framtida ekonomiska fördelar som är förknippade med tillgången kommer att komma företaget tillgodo och anskaffningsvärdet kan beräknas på ett tillförlitligt sätt. Andra utgifter redovisas som kostnad i den period de uppkommer. Avgörande för bedömningen när en tillkommande utgift läggs till det redovisade värdet är om utgiften avser utbyten av identifierade komponenter, eller delar därav, varvid sådana utgifter aktiveras. Även i de fall ny komponent tillkommit läggs utgiften till det redovisade värdet.

Vid värdering av förvaltningsfastigheterna till verkligt värde (bedömt marknadsvärde) används en intern värderingsmodell som kvalitetssäkrats genom, dels avstämningar av förutsättningarna med externa fastighetsvärderare, dels via externt utförda värderingar. Den interna värderingen bygger på en avkastningsvärdering, vilket innebär att varje enskild fastighets nettohyresintäkt divideras med avkastningskravet för den aktuella fastigheten. I driftsnettot har antaganden gjorts avseende hyresintäktsnettot, samt vakanser. Antagandena har baserats på marknadsantaganden om dessa kassaflöden. Historiska utfall, budget samt normaliserade kostnader har varit en del av dessa antaganden. Olika avkastningskrav har använts för olika marknader och typer av fastigheter.

Immateriella anläggningstillgångar

Goodwill

Goodwill utgörs av det belopp varmed anskaffningsvärdet överstiger det verkliga värdet på koncernens andel av det förvärvade dotterföretagets identifierbara nettotillgångar vid förvärvstillfället. Goodwill på förvärv av dotterföretag redovisas som immateriella tillgångar.

Goodwill testas årligen för att identifiera eventuellt nedskrivningsbehov och redovisas till anskaffningsvärde minskat med ackumulerade nedskrivningar.

Nedskrivningar av goodwill återförs inte. Vinst eller förlust vid avyttring av en enhet inkluderar kvarvarande redovisat värde på den goodwill som avser den avyttrade enheten.

Goodwill fördelas på kassagenererande enheter vid prövning av eventuellt nedskrivningsbehov. Fördelningen görs på de kassagenererande enheter fastställda i enlighet med koncernens rörelsesegment, som förväntas bli gynnade av det rörelseförvärv där goodwillposten uppstod.

Varumärken

Varumärken bedöms ha obestämbar nyttjandeperiod och redovisas till anskaffningsvärde med avdrag för tidigare gjorda avskrivningar samt eventuella nedskrivningar. Varumärken testas årligen för att identifiera eventuellt nedskrivningsbehov.

IT-investeringar

Förvärvade programvaror aktiveras med utgångspunkt från förvärvs- och implementeringsutgifter. Utgiften skrivs av över nyttjandeperioden, som bedöms vara mellan tre och fem år, enligt den linjära metoden. Nyttjandeperioden omprövas årligen.

Distributionsavtal

Distributionsavtal redovisas till anskaffningsvärde med avdrag för avskrivningar. Avskrivning sker linjärt under den bedömda nyttjandeperioden på 5 år. Nyttjandeperioden omprövas årligen.

Linjerättigheter

Linjerättigheter aktiveras baserat på förvärvsbeloppet och skrivs av under nyttjandeperioden, vilken bedöms till 20 år, i enlighet med linjär avskrivningsmetod. Nyttjandeperioden omprövas årligen.

Underhållskostnader för immateriella anläggningstillgångar

Kostnader för underhåll av immateriella anläggningstillgångar kostnadsförs när de uppstår.

Nedskrivning av icke-finansiella tillgångar

Tillgångar som har en obestämbar nyttjandeperiod, goodwill och varumärken, skrivs inte av utan prövas årligen avseende eventuellt nedskrivningsbehov. Tillgångar som skrivs av bedöms med avseende på värdenedgång närhelst händelser eller förändringar i förhållande indikerar att det redovisade värdet inte är återvinningsbart. En nedskrivning görs med det belopp varmed tillgångens redovisade värde överstiger dess återvinningsvärde. Återvinningsvärdet är det högre av tillgångens verkliga värde minus försäljningskostnader och dess nyttjandevärde.

Vid bedömning av nedskrivningsbehov grupperas tillgångar på de lägsta nivåer där det finns separata identifierbara kassaflöden (kassagenererande enheter).

För andra icke-finansiella tillgångar än goodwill och varumärken, som tidigare skrivits ner görs per varje balansdag en prövning om återföring bör ske.

Låneutgifter

Låneutgifter som är hänförliga till uppförandet av så kallade kvalificerade tillgångar aktiveras som en del av den kvalificerade tillgångens anskaffningsvärde. En kvalificerad tillgång är en tillgång som med nödvändighet tar en betydande tid i anspråk att färdigställa. Låneutgifter aktiveras som uppkommit på lån som är specifika för den kvalificerade tillgången.

Redovisning av statliga stöd

Eventuella statliga stöd i samband med nyanskaffning av fartyg, fastigheter eller hamnanläggningar redovisas som minskning av

FORTS. NOT 1

anskaffningskostnaden medan stöd relaterade till den löpande verksamheten reducerar motsvarande kostnader. Redovisning sker när stödet kan beräknas på ett tillförlitligt sätt. För svenskregistrerade fartyg som huvudsakligen används i utrikestrafik har koncernen erhållit sjöfartsstöd, uppgående till alla arbetsgivaravgifter och mot löner gjorda skatteavdrag för de anställda som arbetar ombord på ett sådant fartyg. Summan som har erhållits har reducerat personalkostnaderna.

Anläggningstillgångar som innehas till försäljning

Anläggningstillgångar klassificeras som tillgångar som innehas för försäljning när deras redovisade värde huvudsakligen kommer att återvinnas genom en försäljningstransaktion och en försäljning anses mycket sannolik. Dessa redovisas till det lägsta av redovisat värde och verkligt värde med avdrag för försäljningskostnader, om deras redovisade värde huvudsakligen ska återvinnas genom en försäljningstransaktion och inte genom stadigvarande bruk.

Finansiella tillgångar och skulder

Allmänt

Ett finansiellt instrument är varje form av avtal som ger upphov till en finansiell tillgång i ett företag och en finansiell skuld eller ett eget kapitalinstrument i ett annat företag. Finansiella tillgångar utgörs i koncernens balansräkning av likvida medel, kundfordringar, övriga finansiella tillgångar, aktier och derivattillgångar. Finansiella skulder materialiseras genom krav på återbetalning av kontanter eller av andra finansiella tillgångar. I koncernens balansräkning utgörs finansiella skulder av leverantörsskulder, lån, finansiella leasingskulder, obligationer och derivatskulder.

Redovisning

Finansiella tillgångar och skulder redovisas i balansräkningen när koncernen blir part i instrumentets avtalsmässiga villkor. Finansiella tillgångar och skulder redovisas på likviddagen med undantag för derivat, vilka redovisas på affärsdagen. Finansiella instrument redovisas initialt till verkligt värde vilket vanligtvis motsvarar anskaffningskostnad vid anskaffningstillfället. Transaktionskostnader ingår i anskaffningsvärdet för samtliga finansiella instrument som inte värderas till verkligt värde i resultaträkningen. Kvittning av finansiella skulder och tillgångar sker endast när det finns en kontraktsmässig möjlighet och då avsikten är att kvitta bruttobeloppen.

Finansiella kostnader

Finansiella kostnader bokförs i den period de uppstår. Finansiella kostnader för pågående projekt av fartyg eller förvaltningsfastigheter aktiveras som en del av förvärvskostnaden. Kostnader för finansiering av långfristiga lån och krediter är uppskjutna och avskrivna under lånets förväntade löptid.

Bortbokning från balansräkningen

Finansiella tillgångar tas bort från balansräkningen när de avtalsenliga rättigheterna till kassaflödena upphört eller överförs samt när i allt

väsentligt även de risker och fördelar som är förknippade med ägandet av den finansiella tillgången överförs. Finansiella skulder bokas bort från balansräkningen när de utsläcks. Realiserat resultat definieras som försäljningsintäkter med avdrag för netto bokfört värde vid föregående årsbokslut.

Klassificering av finansiella tillgångar

Finansiella tillgångar i koncernen indelas i följande kategorier:

- Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen
  - innehav tillgängliga för handelsändamål
  - övriga tillgångar som vid förvärvstillfället klassificerats som finansiella tillgångar värderade till verkligt värde över resultaträkningen
- Finansiella tillgångar som innehas i säkringssyfte
- Finansiella tillgångar som hålles till förfall
- Finansiella tillgångar som kan säljas
- Lånefordringar och kundfordringar

Syftet med förvärvet av det finansiella instrumentet ligger till grund för klassificeringen. Klassificeringen görs av företagsledningen vid första redovisningstillfället.

Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen

Finansiella tillgångar som tillhör denna kategori värderas och redovisas löpande till verkligt värde via resultaträkningen.

Kategorin indelas i två underkategorier:

1) innehav tillgängliga för handelsändamål och 2) sådana som vid förvärvstillfället klassificeras som finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen. Finansiella tillgångar som innehas för handelsändamål utgörs av finansiella tillgångar som förvärvats med huvudsyfte att säljas på kort sikt samt av sådana derivatinstrument där säkringsredovisning inte tillämpas. Aktier tillgängliga för handelsändamål redovisas i balansräkningen under kortfristiga placeringar och förändringar i verkligt värde redovisas i resultaträkningen under raden resultat från värdepapper.

Finansiella tillgångar till verkligt värde alternativet appliceras baserat på hur investeringarna hanteras och att deras resultat utvärderas genom en verklig värde värdering i enlighet med koncernens investeringsstrategi. Dessa tillgångar klassificeras i balansräkningen som övriga långfristiga värdepapper och övriga långfristiga tillgångar och förändringar i marknadsvärdet rapporteras i resultaträkningen under resultat från värdepapper i finansnettot. Internt följer koncernen upp och rapporterar dessa tillgångar utifrån deras verkliga värden och anser att denna värdering och redovisning i resultat- och balansräkningen därför ger årsredovisningens läsare den mest relevanta informationen.

Finansiella tillgångar som vid förvärvstillfället klassificerats som finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen klassificeras som omsättningstillgångar om de förväntas bli realiserade inom 12 månader från balansdagen.

Finansiella tillgångar som hålles till förfall

Finansiella tillgångar som hålles till förfall är finansiella tillgångar, som inte är derivat, som har fastställda eller fastställbara betalningar och fastställd löptid och som koncernledningen har för avsikt och förmåga att inneha till förfall. Om koncernen skulle sälja mer än ett oväsentligt belopp i kategorin finansiella tillgångar som hålles till förfall, måste hela kategorin omklassificeras till kategorin finansiella tillgångar som kan säljas. Tillgångar redovisas till upplupet anskaffningsvärde. Finansiella tillgångar som hålles till förfall ingår i anläggningstillgångar utom i de fall då förfallotidpunkten ligger mindre än 12 månader efter balansdagen, då de klassificeras som omsättningstillgångar.

Tillgångar i denna kategori redovisas som "Övriga långfristiga värdepapper" i balansräkningen.

Lånefordringar och kundfordringar

Lånefordringar och kundfordringar är finansiella tillgångar som inte betecknas som derivat och som har fastställda eller fastställbara betalningar och som inte noteras på en aktiv marknad. Fordringarna redovisas i omsättningstillgångar med undantag för fordringar med förfallodag senare än 12 månader efter balansdagen, vilka klassificeras som anläggningstillgångar. Lånefordringar och kundfordringar inkluderas i övriga fordringar och kundfordringar i balansräkningen. Tillgångar i denna kategori värderas till upplupet anskaffningsvärde med, i förekommande fall, avdrag för kund- och kreditförluster.

Finansiella tillgångar som kan säljas

Investeringar i vissa aktier (med undantag för andelar i dotter- och intresseföretag) och obligationer kategoriseras som finansiella tillgångar som är tillgängliga för handelsändamål.

Årets förändringar i verkligt värde, undantaget nedskrivningar, redovisas i övrigt totalresultat för dessa instrument. När dessa finansiella instrument avyttras tas den ackumulerade vinsten eller förlusten bort från övrigt totalresultat och redovisas i resultaträkningen. Dessa tillgångar klassificeras som övriga långfristiga värdepapper i balansräkningen och förändringar i marknadsvärdet rapporteras i verkligt värde reserven i övrigt totalresultat.

Tillgångar i denna kategori redovisas som övriga långfristiga värdepapper, övriga långfristiga tillgångar eller investeringar i värdepappersfonder.

Fordringar och skulder i utländsk valuta

Transaktioner i utländsk valuta omvärderas enligt gällande valutakurser per transaktionsdag.

Fordringar och skulder, såväl i de enskilda koncernföretagen som i koncernens bokslut, i utländsk valuta omräknas till balansdagens kurs. Relaterade kursdifferenser på löpande betalningar ingår i rörelseresultatet, medan differenser på finansiella fordringar och skulder redovisas bland finansiella poster. Samtliga kursdifferenser påverkar årets resultat.

Undantag är den del som utgör en effektiv säkring av nettoinvesteringar, där redovisning sker direkt mot övrigt totalresultat.

Omräkningsdifferenser för ickemonetära finansiella tillgångar och skulder, såsom aktier som värderas till verkligt värde via resultaträk-

ningen, redovisas i resultaträkningen som en del av verkligt värdevinster/-förluster. Omräkningsdifferenser för ickemonetära finansiella tillgångar såsom aktier som klassificeras som finansiella tillgångar som kan säljas, förs till verkligt värdereserven, vilket ingår i övrigt totalresultat.

Följande valutakurser har använts i koncernbokslutet:

	Genomsnittskurs		Förändring i %
	2015	2016	
USD	8,4350	8,5613	1
GBP	12,8962	11,5664	-10
EUR	9,3562	9,4704	1

	Balansdagens kurs		Förändring i %
	2015	2016	
USD	8,4412	9,1061	8
GBP	12,4390	11,2369	-10
EUR	9,1688	9,5769	4

Finansiella skulder

Finansiella skulder i koncernen indelas i följande kategorier:

- Finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen, innehav för handelsändamål
- Övriga finansiella skulder

Syftet med förvärvet av det finansiella instrumentet ligger till grund för klassificeringen. Klassificeringen görs av företagsledningen vid första redovisningstillfället.

Övriga finansiella skulder

Övriga finansiella skulder i balansräkningen består av obligationslån, övriga långfristiga räntebärande skulder, övriga långfristiga skulder, kortfristiga räntebärande skulder, leverantörsskulder och övriga skulder. Upplåning redovisas inledningsvis till verkligt värde, netto efter transaktionskostnader.

Upplåning redovisas därefter till upplupet anskaffningsvärde och eventuell skillnad mellan erhållet belopp (netto efter transaktionskostnader) och återbetalningsbeloppet redovisas i resultaträkningen fördelat över låneperioden, med tillämpning av effektivräntemetoden.

Skulderna i balansräkningen, lång- och kortfristiga och obligationslån, rapporteras initialt till verkligt värde, och därefter till amorterat belopp. Transaktionskostnader minskar initialt skulden och periodiseras därefter i enlighet med effektivräntemetoden.

Lånebeloppen redovisas som skulder i balansräkningen, varvid lån med löptid över 12 månader redovisas som långfristiga och övriga som kortfristiga.

Vid förtidsinlösen av lån minskas utestående låneskuld med nominellt lånebelopp. Eventuell över- eller underkurs resultatförs.

FORTS. NOT 1

Derivatinstrument och säkringsåtgärder

Koncernen säkrar oljeprisrisk, ränterisk och valutarisk som är hänförliga till nettotillgångarna i utländska verksamheter och transaktioner som är prognostiserade i utländsk valuta. Koncernen använder optioner och swappar för att säkra oljeprisrisk, ränteswappar för att säkra ränterisk samt framtida valutakontrakt för att säkra valutarisk.

Derivat bokas upp enligt det värde som gäller då kontraktet ingicks och omvärderas till verkligt värde. Metoden för att redovisa den vinst eller förlust som uppkommer vid omvärdering beror på om derivatet identifierats som ett säkringsinstrument och, om så är fallet, karaktären hos den post som säkrats. Koncernen identifierar vissa derivat som antingen;

- a) säkring av verkligt värde avseende en redovisad tillgång eller skuld eller ett bindande åtagande (verkligt värdesäkring),
- b) säkring av en särskild risk som är kopplad till en redovisad tillgång eller skuld eller en mycket sannolik prognostiserad transaktion (kassaflödessäkring) eller
- c) säkring av en nettoinvestering i en utlandsverksamhet.

Då transaktionen ingås, dokumenterar koncernen förhållandet mellan säkringsinstrumentet och den säkrade posten, liksom koncernens mål för riskhantering och riskhanteringsstrategin avseende säkringen. Koncernen dokumenterar också sin bedömning, både när säkringen ingås och fortlöpande, av huruvida de derivatinstrument som används i säkringstransaktioner är effektiva när det gäller att motverka förändringar i verkligt värde eller kassaflöden som är hänförliga till de säkrade posterna. Effektiviteten i de säkrade posterna måste vara inom spannet 80–125%.

Derivat marknadsvärderas, orealiserade valutakursvinster presenteras i balansräkningen som kortfristiga fordringar och orealiserade valutakursförluster presenteras som kortfristiga skulder.

Upplysningar om verkligt värde för olika derivatinstrument som används i säkringssyften återfinns i not 32. Förändringar i säkringsreserven i övrigt totalresultat framgår av förändringar i eget kapital samt rapport över totalt resultat. Hela det verkliga värdet på ett derivat som utgör säkringsinstrument klassificeras som anläggningstillgång eller långfristig skuld när den säkrade postens återstående löptid är längre än 12 månader.

Kassaflödessäkring

Den säkrade posten utgörs i detta fall av en högst sannolik prognostiserad förbrukning av bunkerolja och den rörliga räntesatsen som kontantbetalas för lån. Koncernen har en exponering mot priset för bunkerolja för fartygsdriften och använder fastpriskontrakt, swappar och optioner för att säkra sin oljeprisrisk och ränterisk. Säkringskontrakt ingås regelbundet för att matcha den underliggande kostnaden för leverans av bunkerolja. Säkringsinstrumenten (oljeoptioner och futures för bunkerhedgar och ränteswappar för räntesäkringar), som är en effektiv hedge, värderas och redovisas mot övrigt totalresultat i den så kallade säkringsreserven till dess att den säkrade posten påverkar resultaträkningen det vill säga när inköpet äger rum. För koncernens säkringar av oljeprisrisker i bunkerolja så kallade bunkerhedgar och vissa ränteswappar tillämpas säkringsredovisning. I samband med att

inköpet ägt rum flyttas då det ackumulerade verkliga värdet på säkringsinstrumenten ut från säkringsreserven och redovisas i posten direkta rörelsekostnader i resultaträkningen som en justering av kostnaden för bunkerolja eller som en del av räntekostnaden för aktuell period.

Positiva eller negativa värden på derivaten redovisas som en övrig långfristig anläggningstillgång eller en övrig långfristig skuld. Den kortfristiga delen av den säkrade posten redovisas som en övrig kortfristig fordran eller skuld.

Redovisning av kassaflödessäkringar av ränterisk och utländsk valuta i framtida sannolika prognostiserade transaktioner följer samma principer som ovan beskrivna policy för bunkerhedgar.

Förändringar i verkligt värde av det säkrade instrumentet redovisas genom övrigt totalresultat och samlas i säkringsreserven. De samlade förändringarna i verkligt värde omvärderas genom övrigt totalresultat till resultaträkningen i samma period som den säkrade posten redovisar vinst eller förlust och rapporteras på samma rad som den säkrade posten.

Det är koncernens policy att löptider och förfallodagar för de finansiella instrument som innehas och som klassificeras som hedgekontrakt för ränte- och valutaexponering i möjligaste mån ska överensstämma med den underliggande exponeringens förfalloprofil.

Resultat från alla typer av finansiella derivatinstrument, med undantag för de kontrakt som avser finansiell trading, redovisas antingen som en justering av värdet av underliggande tillgång eller skuld eller som en justering av den intäkt eller kostnad för den period och för de transaktioner kontraktet är avsedda att säkra.

När säkringsredovisningen är avslutad och den säkrade posten förväntas inträffa, redovisas den säkrade posten i resultaträkningen. Förändringen i säkringsreserven omvärderas sedan genom övrigt totalresultat till resultaträkningen.

Om en underliggande tillgång eller skuld säljs eller inlöses marknadsvärderas det tillhörande finansiella instrumentet och resultatet redovisas som en justering av försäljnings- eller inlösenvärdet av den underliggande tillgången eller skulden.

Säkring av nettoinvesteringar

Säkring av nettoinvesteringar i utlandsverksamheter redovisas på samma sätt som kassaflödessäkringar. Den vinst eller förlust som är hänförlig till den effektiva delen av säkringen, redovisas genom övrigt totalresultat och samlas i omräkningsreserven. Vinst eller förlust hänförlig till den ineffektiva delen av säkringen redovisas direkt i resultaträkningen som en finansiell post. Ackumulerad vinst eller förlust omvärderas genom övrigt totalresultat och rapporteras i resultaträkningen när utlandsverksamheten, eller del av verksamheten, avyttras.

Bestämning av verkligt värde när finansiella instrument värderas till verkligt värde i balansräkningen**(i) Finansiella instrument noterade på en aktiv marknad (nivå 1)**

För finansiella instrument som är noterade på en aktiv marknad bestäms verkligt värde med utgångspunkt från tillgångens noterade köpkurs på balansdagen utan tillägg för transaktionskostnader (till exempel courtage) vid anskaffningstillfället. Ett finansiellt instrument

betraktas som noterat på en aktiv marknad om noterade priser med lätthet finns tillgängliga på en börs, hos en handlare, mäklare, branschorganisation, företag som tillhandahåller aktuell prisinformation eller tillsynsmyndighet och dessa priser representerar faktiska och regelbundet förekommande marknadstransaktioner på affärsmässiga villkor. Eventuella framtida transaktionskostnader vid en avyttring beaktas inte. För finansiella skulder bestäms verkligt värde utifrån noterad säljkurs.

(ii) Värderingstekniker genom att använda observerbara marknadsdata (nivå 2)

Om marknaden för ett finansiellt instrument inte är aktiv, så tar koncernen fram det verkliga värdet genom att använda en värderingsteknik. De använda värderingsteknikerna bygger i så hög utsträckning som möjligt på marknadsuppgifter och företagsspecifika uppgifter används i så låg grad som möjligt. Koncernen går med regelbundna intervall igenom värderingstekniken och prövar dess giltighet genom att jämföra utfallen från värderingstekniken med priser från observerbara aktuella marknadstransaktioner i samma instrument. De tillämpade värderingsmodellerna stäms av så att verkligt värde vid första redovisningen uppgår till transaktionspriset och förändring i verkligt värde redovisas sedan löpande utifrån de förändringar som inträffat i de underliggande marknadsriskparametrarna.

(iii) Värderingstekniker genom att använda väsentliga ej observerbara data (nivå 3)

Om det inte finns några liknande finansiella instrument på en noterad marknad och det inte finns någon observerbar prisinformation från marknaden, baseras värderingen på ett beräknat diskonterat kassaflöde. Verkligt värde bestäms genom att anta vad marknadspriset skulle vara om det fanns en marknad det vill säga det beräknade marknadsvärdet är en prognos snarare än en observation.

Kvittning av finansiella instrument

Finansiella tillgångar och skulder redovisas med bruttobelopp i balansräkningen. Se not 32 för uppgifter om finansiella instrument där kvittningsrätt förekommer, det vill säga när det finns en legal rätt att kvitta de redovisade beloppen och en avsikt att reglera dem med ett nettobelopp eller att samtidigt realisera tillgången eller reglera skulden.

Nedskrivning av finansiella instrument

Koncernen bedömer per varje balansdag om det finns objektiva bevis för att nedskrivningsbehov föreligger för en finansiell tillgång eller en grupp av finansiella tillgångar. När det gäller tillgångar som klassificerats som tillgångar tillgängliga för handelsändamål, beaktas en betydande eller varaktig nedgång i verkligt värde för en aktie till en nivå som ligger under dess anskaffningsvärde, som en indikation på att nedskrivningsbehov föreligger.

Om sådant bevis föreligger för finansiella tillgångar som kan säljas, tas den ackumulerade förlusten – beräknad som skillnaden mellan anskaffningsvärdet och aktuellt verkligt värde, med avdrag för eventuella tidigare nedskrivningar som redovisats i resultaträkningen – bort från övrigt totalresultat och redovisas i resultaträkningen. Nedskrivningar av eget kapitalinstrument, vilka redovisas i resultaträkningen,

återförs inte över resultaträkningen. Återföring av nedskrivning av obligationer redovisas i resultaträkningen på samma rad som nedskrivningen. Obligationer skrivs ner när motparten hamnar i obestånd.

Inkomstskatter

Allmänt

Aktuell skatt samt förändring av uppskjuten skatt redovisas i resultaträkningen förutom de uppskjutna skatter som redovisas mot övrigt totalresultat. Uppskjuten skatt inkluderar outnyttjade underskott vid taxeringen omräknade till gällande skattesats samt andra temporära skillnader mellan bokförda och skattemässiga restvärden. Skattevärdet av outnyttjade underskottsavdrag aktiveras i den mån det är sannolikt att dessa kommer att medföra lägre skatteutbetalningar i en nära framtid.

Väsentliga bedömningar av ledningen krävs vid beräkning av skatteskulder och skattefordringar och för uppskjuten skatt för avsättningar och fordringar. Processen innebär bedömning av koncernens skatteexponering av aktuell skatt och att fastställa temporära skillnader som skapas av olika skatte- och redovisningsregler. Ledningen bedömer särskilt sannolikheten att uppskjutna skattefordringar kan avräknas mot överskott vid en framtida beskattning. Se även not 2.

Aktuell skatt

Alla företag inom koncernen beräknar inkomstskatter i enlighet med de skatteregler och förordningar som gäller i de länder där vinsten beskattas.

Uppskjutna skatter

Koncernen använder balansräkningsmetoden för att beräkna uppskjutna skatter. Balansräkningsmetoden innebär att uppskjutna skattefordringar och skulder ska värderas efter de på balansdagen beslutade eller aviserade skattesatser som förväntas gälla för den period då tillgången realiseras eller skulden regleras. Skattesatserna appliceras på de existerande skillnaderna mellan en tillgångs eller en skulds redovisningsmässiga respektive skattemässiga värde, samt på underskottsavdrag. Dessa underskottsavdrag kan utnyttjas för att minska framtida beskattningsbara inkomster. Uppskjutna skattefordringar är redovisade i den mån det är sannolikt att tillräckliga skattepliktiga överskott kommer att finnas som medger redovisning av sådana fordringar.

Leasing

Ett leasingavtal där de ekonomiska riskerna och förmånerna som är förknippade med ägandet i allt väsentligt är överförda till leasetagaren definieras som en finansiell lease.

Tillgångar som hyrs enligt finansiella leasingavtal redovisas som anläggningstillgång i koncernens balansräkning. Förpliktelsen att betala framtida leasingavgifter redovisas som lång- och kortfristiga skulder. Tillgångarna skrivs av enligt plan medan leasingbetalningarna redovisas som ränta och amortering av skulderna.

Övriga leasingavtal redovisas som operationella leasingavtal, vilket innebär att leasingavgiften kostnadsförs över löptiden med utgångspunkt från nyttjandet.

FORTS. NOT 1

Varulager

Varulager värderas till det lägsta av anskaffningsvärde enligt den så kallade FIFO-principen, först in, först ut-metoden, respektive nettoförsäljningsvärde, med avdrag för eventuell inkurans. Anskaffningsvärdet för färdiga varor, varor under tillverkning och pågående arbeten består av råmaterial, direkt lön, andra direkta kostnader och hänförliga indirekta tillverkningskostnader (baserade på normal tillverkningskapacitet). Lånekostnader ingår inte. Nettoförsäljningsvärdet är det uppskattade försäljningspriset i den löpande verksamheten, med avdrag för tillämpliga rörliga försäljningskostnader. Varulagret består huvudsakligen av bunkerolja, reservdelar, varor som säljs ombord och produkter till barer och restauranger ombord på fartygen samt färdigvarulager och varor under tillverkning. I kostnader för varulager ingår överföringar från totalt övrigt resultat av eventuella vinster/förluster från kassaflödessäkringar som uppfyller villkoren för säkringsredovisning, hänförliga till inköp av råmaterial.

Kundfordringar

Lånefordringar redovisas till de belopp som de förväntas erhållas efter avdrag för eventuella kundförluster. En reservering för värdeminskning av kundfordringar görs när det finns objektiva bevis för att koncernen inte kommer att kunna erhålla alla belopp som är förfallna enligt fordringarnas ursprungliga villkor. Reserveringens storlek utgörs av skillnaden mellan tillgångens redovisade värde och nuvärdet av bedömda framtida kassaflöden, diskonterade med effektiv ränta. Det reserverade beloppet redovisas i resultaträkningen.

Leverantörsskulder

Leverantörsskulder redovisas initialt till verkligt värde och därefter till upplupet anskaffningsvärde.

Leverantörsskulder är förpliktelser att betala för varor eller tjänster som har förvärvats i den ordinarie verksamheten från leverantörer. Leverantörsskulder klassificeras som kortfristiga skulder om betalningen förfaller inom ett år. Om inte redovisas leverantörsskulder som långfristiga skulder.

Likvida medel

I likvida medel ingår kassa, banktillgodohavanden och övriga kortfristiga placeringar med en ursprunglig löptid av upp till tre månader.

Ersättning till anställda

Ersättningar efter avslutad anställning, såsom pensioner och andra ersättningar, erläggs till övervägande delen genom fortlöpande betalningar till fristående myndigheter eller organ som därmed övertar förpliktelserna mot de anställda, det vill säga genom så kallade avgiftsbestämda planer. Härvid betalar företaget fastställda avgifter till en separat juridisk enhet och har ingen förpliktelse att betala ytterligare avgifter. Koncernens resultat belastas, som administrationskostnader, för kostnader i takt med att förmånerna intjänas. Resterande del fullgörs genom så kallade förmånsbestämda planer där förpliktelserna

kvarstår för bolaget. Ersättningar till anställda och före detta anställda utgår baserat på lön vid pensioneringen och antalet tjänsteår. Företaget bär risken för att de utfästa ersättningarna utbetalas. För förmånsbestämda planer beräknas företagets kostnader samt värdet av utestående förpliktelser per balansdagen med hjälp av aktuariella beräkningar vilka syftar till att fastställa nuvärdet av utfärdade förpliktelser.

I balansräkningen redovisas nettot av beräknat nuvärde av förpliktelserna och verkligt värde på förvaltningstillgångarna som antingen en avsättning eller en långfristig finansiell fordran. I de fall då ett överskott i en plan inte helt går att utnyttja redovisas endast den del av överskottet som företaget kan återvinna genom minskade framtida avgifter eller återbetalningar. Kvittning av ett överskott i en plan mot ett underskott i en annan plan sker endast om företaget har en rätt att använda ett överskott i en plan för att reglera ett underskott i en annan plan, eller om förpliktelserna avses att regleras på nettobasis.

Pensionskostnaden och pensionsförpliktelsen för förmånsbestämda pensionsplaner beräknas årligen av oberoende aktuarier. Åtagandet utgörs av nuvärdet av de förväntade framtida utbetalningarna. De viktigaste aktuariella antagandena anges i not 21. Vid fastställandet av förpliktelsernas nuvärde och verkligt värde på förvaltningstillgångarna kan det uppstå aktuariella vinster och förluster genom att det verkliga utfallet avviker från det tidigare gjorda antagandet, eller att antaganden ändras. Förändringar i nuvärdet av skulden på grund av ändrade aktuariella antaganden samt ändrat utfall redovisas i övrigt totalresultat som omräkning. Den verkliga avkastningen minus beräknad räntetäkt på förvaltningstillgångar redovisas även den i övrigt totalresultat som omräkning. Kostnader avseende tjänstgöring under tidigare perioder redovisas direkt i resultaträkningen. Den beskrivna redovisningsprincipen ovan tillämpas bara för koncernredovisningen. Moderbolaget och dotterföretagen redovisar förmånsbestämda pensionsplaner enligt lokala regler och föreskrifter i respektive land.

Avsättningar

Generellt redovisas en avsättning då det finns ett åtagande som följd av en inträffad händelse, där det är troligt att ett utflöde av resurser kommer att krävas för att reglera åtagandet samt då en tillförlitlig uppskattning av beloppet kan göras. Avsättning görs med det belopp som är den bästa uppskattningen av det som krävs för att reglera den befintliga förpliktelsen på balansdagen. Då det finns en osäkerhet i uppskattningarna avseende kommande händelser utanför koncernens kontroll, kan det verkliga utfallet avvika väsentligt.

Då en förpliktelse inte möter kriterierna för att redovisas i balansräkningen, kan den betraktas som en eventalförpliktelse. Dessa förpliktelser härrör från inträffade händelser och deras förekomst kommer att bekräftas endast av att en eller flera osäkra framtida händelser, som inte helt ligger inom koncernens kontroll inträffar eller uteblir. Eventalförpliktelser inkluderar även befintliga förpliktelser där ett utflöde av resurser inte är troligt eller en tillräckligt tillförlitlig uppskattning av beloppet inte kan göras.

Nya IFRS som inte trätt i kraft för räkenskapsåret

2016 och som inte förtidstillämpats

Ett antal nya standarder och tolkningar träder ikraft för räkenskapsår som börjar efter 1 januari 2016 och har inte tillämpats vid upprättandet av denna finansiella rapport utan är under utredning. Följande nya eller ändrade standarder har utgivits och är tillämpliga efter 2016:

– IFRS 15 "Intäkter från kontrakt med kunder" etablerar ett nytt regelverk för hur och när ett företag skall redovisa intäkter. Standarden introducerar en femstegsmodell som skall tillämpas på alla kundkontrakt för att fastställa redovisningen av intäkter. Standarden förväntas inte ha någon väsentlig inverkan på redovisningen av intäkter för Stena AB koncernens verksamheter. Så här långt indikerar utredningen att förändringar i tidpunkten för intäktsredovisning endast kan komma att ske för ett begränsat antal kontrakt. Enligt vår nuvarande bedömning kommer den nya intäktsstandard framför allt påverka koncernens finansiella rapportering med utökade upplysningskrav. Utredningen av effekterna av den fullständiga påverkan av IFRS 15 kommer att slutföras under 2017, men nuvarande bedömning är att den ej får en väsentlig effekt på koncernen som helhet. Det obligatoriska ikraftträdandet är den 1 januari 2018, med förtida tillämpning tillåten.

– IFRS 9 "Finansiella instrument" hanterar klassificering, mätning, redovisning, nedskrivning samt avslutande av redovisning av finansiella instrument. Standarden hanterar även generella regler för säkringsredovisning. IFRS 9 kommer att påverka Stena AB koncernen vad gäller kategorisering men bedöms inte få någon större effekt. Effekterna av hur IFRS 9 kommer att påverka den finansiella rapporteringen fastställs under 2017. Obligatoriskt tillämpningsdatum för IFRS 9 är satt till den 1 januari 2018. Förtida tillämpning tillåts.

– IFRS 16 "Leasing" innebär att leasetagare ska redovisa alla kontrakt som uppfyller definitionen i standarden på ett leasingkontrakt som tillgång och skuld i balansräkningen med redovisning av avskrivningar och räntekostnader i resultaträkningen. Avtal som idag utgör operationella leasingavtal kommer således att aktiveras i balansräkningen, vilket kommer att få en väsentlig påverkan på Stena AB koncernen. De upplysningar som lämnas i not 24 om operationella leasingavtal ger en indikation på typen och omfattningen av de avtal som existerar för närvarande. Analys av hur den finansiella rapporteringen beloppsmässigt kommer att påverkas fortsätter under 2017 och framåt. Val av övergångsmetod har ännu inte gjorts. Det obligatoriska ikraftträdandet är den 1 januari 2019 med tidig tillämpning tillåten om även IFRS 15 Intäkter från kontrakt med kunder tillämpas.

Inga andra av de IFRS eller IFRIC-tolkningar som ännu inte har trätt i kraft, väntas ha någon väsentlig inverkan på koncernen.

Moderbolagets redovisningsprinciper

Moderbolaget tillämpar Årsredovisningslagen och Rådet för finansiell rapportering RFR 2, Redovisning för juridiska personer.

Moderbolaget tillämpar i huvudsak de principer som beskrivs avseende koncernredovisningen ovan. De avvikelser som förekommer mellan moderbolagets och koncernens principer förädlas av begräns-

ningar i möjligheterna att tillämpa IFRS i moderbolaget till följd av Årsredovisningslagen samt i vissa fall av skattelagstiftning. De mest väsentliga avvikelserna mellan koncernen och moderbolagets redovisningsprinciper framgår nedan.

Moderbolaget tillämpar RFR 2 som inkluderar undantaget i tillämpningen av IAS 39 gällande redovisning och värdering av finansiella garantier till förmån för dotterbolag och intresseföretag.

Enligt RFR 2 behöver inte de bestämmelser i IAS 19 som gäller förmånsbestämda pensionsplaner tillämpas i juridisk person.

Aktier tillgängliga för försäljning redovisas enligt ÅRL 4:14d. Värdeförändringar på aktier tillgängliga för försäljning redovisas i resultaträkningens finansnetto.

Aktier i dotterbolag redovisas till anskaffningskostnad, reducerat för eventuell nedskrivning.

Koncernbidrag redovisas i resultaträkningen efter finansnetto.

I moderbolaget rubriceras eget kapital i enlighet med Årsredovisningslagens regler med uppdelning av bundet och fritt eget kapital.

NOT 2. UPPSKATTNINGAR I BOKSLUTET

Uppskattningar och bedömningar utvärderas löpande och baseras på historisk erfarenhet och andra faktorer, inklusive förväntningar på framtida händelser som anses rimliga under rådande förhållanden.

Styrelsen och företagsledningen gör uppskattningar och antaganden om framtiden vid upprättande av årsredovisningen. De uppskattningar för redovisningsändamål som blir följden av dessa kommer, definitionsmässigt, sällan att motsvara det verkliga resultatet. De uppskattningar och antaganden som innebär en betydande risk för väsentliga justeringar i redovisade värden för tillgångar och skulder under nästkommande räkenskapsperiod diskuteras nedan.

a) Prövning av nedskrivningsbehov för immateriella anläggningstillgångar

Enligt IFRS har immateriella anläggningstillgångar antingen definierats med bestämbar eller obestämbar nyttjandeperiod. Immateriella anläggningstillgångar med obestämbar nyttjandeperiod skrivs inte av utan eventuellt nedskrivningsbehov testas årligen. Goodwill har, enligt IFRS, per definition, en obestämbar nyttjandeperiod och skrivs därmed inte av. Från och med 2014 bedöms även förvärvade varumärken ha obestämbar nyttjandeperiod och skrivs inte längre av.

Tillgångar med obegränsad livslängd

Koncernen undersöker årligen om något nedskrivningsbehov föreligger för goodwill och varumärken, i enlighet med den koncernredovisningsprincip som beskrivs i not 1. Återvinningsvärden för kassagenererande enheter har fastställts genom beräkning av nyttjandevärden. Prövningen kräver en uppskattning av parametrar som påverkar det framtida kassaflödet samt fastställande av en diskonteringsränta, se vidare beskrivning i not 9. Per den 31 december 2016 uppgår det redovisade värdet på goodwill till MSEK 2 032 (1 942) och det redovisade värdet på varumärken till MSEK 706 (702).

Tillgångar med begränsad livslängd

Immateriella anläggningstillgångar som skrivs av testas för eventuellt nedskrivningsbehov när omständigheterna indikerar att värdet på den immateriella anläggningstillgången bör skrivas ner. Faktorer som anses vara av betydelse är:

- Väsentligt försämrad ekonomisk utveckling i omvärlden.
- Försämrat rörelseresultat jämfört med historiska och budgeterade rörelseresultat.

Se vidare beskrivning i not 9.

Per den 31 december 2016 uppgår det redovisade värdet på immateriella anläggningstillgångar med begränsad livslängd till MSEK 1 033 (1 056) varav linjerättigheter MSEK 631 (695).

b) Prövning av nedskrivningsbehov av fartyg

Koncernen gör minst två gånger om året en bedömning om det föreligger nedskrivningsbehov av fartygens värden, se vidare beskrivning under not 1, rubriken "Nedskrivning av icke-finansiella tillgångar". Givet den negativa utvecklingen inom Drilling-marknaden genomförs kontinuerligt noggranna nedskrivningsprövningar avseende de bokförda värdena på koncernens borrhartyg och borrhargar. Återvinningsbart belopp har fastställts baserat på beräkningar av nyttjandevärde där indikationer om nedskrivningsbehov finns. Dessa beräkningar utgår från uppskattade framtida kassaflöden med väsentliga antaganden såsom diskonteringsränta, inflation, rater och förväntade volymer. Ledningen bevakar kontinuerligt förändringar i ekonomiska förhållanden som kan påverka väsentliga antaganden som använts för att diskontera framtida kassaflöden. Under tredje kvartalet 2016 skrevs borrhartyget *Stena IceMAX* ned med MSEK 1 370 till återvinningsvärdet, vilket motsvarade framtida nyttjandevärdet vid den tidpunkten. Per den 31 december 2016 befanns återvinningsvärdena baserade på nyttjandevärde inte i något övrigt fall understiga redovisade värden, varför någon ytterligare nedskrivning ej bedömdes vara nödvändig.

Koncernens antaganden vad gäller oljemarknaden baseras på en bedömning om återhämtning på medellång sikt. Skulle det inte ske kan ytterligare framtida nedskrivning av koncernens borrhartyg och borrhargar bli aktuell. Information om bokfört värde på fartyg samt väsentliga antaganden presenteras i not 10.

c) Pensionsförmåner

Koncernen har förmånsbestämda pensionsplaner, främst i Storbritannien och i Sverige. Beräkningen av pensionskostnaden och pensionskulden grundas på antaganden om diskonteringsränta, dödlighet, inflation och framtida pensions- och löneökningar. Ändrade antaganden har direkt inverkan på nuvärdet av den förmånsbestämda förpliktelsen och pensionsrelaterade kostnader och intäkter. En känslighetsanalys för de mest väsentliga antagandena presenteras i not 21.

d) Uppskjutna skatter

Vid upprättande av de finansiella rapporterna gör koncernen en beräkning av inkomstskatten för varje skatteområde där koncernen är verksam, liksom av uppskjutna skatter hänförliga till temporära skillnader. Uppskjutna skattefordringar som huvudsakligen är hänförliga till förlustavdrag och temporära skillnader redovisas om skattefordringarna kan förväntas återvinnas genom framtida beskattningsbara intäkter. Förändringar i antagandena om prognostiserade framtida beskattningsbara intäkter liksom förändringar av skattesatser, kan resultera i betydande skillnader i värderingen av uppskjutna skatter.

e) Avsättningar

Generellt sett redovisas en avsättning då det finns ett åtagande som följd av en inträffad händelse, där det är troligt att ett utflöde av resurser kommer att krävas för att reglera åtagandet samt då en tillförlitlig uppskattning av beloppet kan göras. Avsättning görs med det belopp som är den bästa uppskattningen av det som krävs för att reglera den befintliga förpliktelsen på balansdagen. Då det finns en osäkerhet i uppskattningarna avseende kommande händelser utanför koncernens kontroll kan det verkliga utfallet avvika väsentligt. Då en förpliktelse inte möter kriterierna för att redovisas i balansräkningen kan den betraktas som en eventalförpliktelse och upplysas om.

Dessa förpliktelser härrör från inträffade händelser och deras förekomst kommer att bekräftas endast av att en eller flera osäkra framtida händelser, som inte helt ligger inom koncernens kontroll, inträffar eller uteblir. Eventalförpliktelserna inkluderar även befintliga förpliktelser där ett utflöde av resurser inte är troligt eller en tillräckligt tillförlitlig uppskattning av beloppet inte kan göras.

f) Verkligt värde på finansiella instrument

Koncernen beräknar diskonterade kassaflöden för olika finansiella tillgångar som kan säljas, som inte handlas på en aktiv marknad.

g) Förvaltningsfastigheter

En fastighets marknadsvärde kan endast med säkerhet fastställas då den säljs. Fastighetsvärderingar är beräkningar gjorda enligt vedertagna principer utifrån vissa antaganden, därför är marknadsvärdet inte ett exakt värde utan en uppskattning. Det värdeintervall som anges vid fastighetsvärderingar i en fungerande marknad ligger inom $\pm 5-10\%$. I en mindre likvid marknad kan intervallet vara större. För koncernens del innebär ett osäkerhetsintervall om $\pm 5\%$ ett värdeintervall om $\pm$ MSEK 1 773.

NOT 3. REDOVISNING PER RÖRELSESEGMENT OCH GEOGRAFISKT OMRÅDE

Stena är en internationell koncern verksam inom främst Färjelinjer, Offshore Drilling, Shipping, Fastigheter och Nya Affärer. Det finns inga materiella transaktioner mellan dessa operativa segment.

Färjelinjer bedrivs av Stena Line i Skandinavien, Storbritannien, Frankrike, Tyskland, Lettland, Polen, Nederländerna samt Irland. Stena Line är en av världens ledande färjeoperatörer. Verksamheten består per 31 december 2016 av 20 strategiskt belägna färjelinjer, 38 fartyg och fem hamnar i Skandinavien, Storbritannien och Nederländerna.

Intäkterna genereras främst från (i) frakt, främst bestående av intäkter från gods- och långtradartrafik; (ii) biljettförsäljning, bestående av intäkter från biljetter för privatpersoner och privata bilar, paket/charterresor samt hotellövernattningar; (iii) ombordförsäljning, bestående främst av intäkter från detaljhandel, restauranger, barer, spel samt på linjen Norge–Danmark, tax-free försäljning. De direkta rörelsekostnaderna består i huvudsak av personalkostnader, kostnader för inköp av varor som säljs ombord, bränslekostnader, fartygscharterkostnader, kommissioner, paketresekostnader och andra därtill relaterade kostnader.

Drillingverksamhet bedrivs via Stena Drilling, med huvudkontor i Aberdeen, Skottland. Stena Drilling är ett av världens ledande företag inom utveckling, byggnation och drift av oljeborrningsriggar och oljeborrningsfartyg. Flottan består av två tredje generationens och en femte generationens halvt nedsänkbara oljeborrningsriggar samt fyra sjätte generationens oljeborrningsfartyg för ultradjupt vatten, varav en är isklassad. Intäkterna består av intäkter från charterkontrakt för riggar och fartyg. De direkta rörelsekostnaderna är främst personalkostnader, bränslekostnader samt kostnader för försäkringar, underhåll och catering.

Shippingverksamhet omfattar ägande och uthyrning av oljetank- och RoRo-fartyg. För att stödja verksamheten är företaget även engagerat i management och bemanning, såväl som design, inköp, försäljning och ombyggnader av sådana fartyg.

Stena Bulk är ett av världens ledande tankrederier. Stena Bulk utvecklar banbrytande tankfartyg som uppfyller kunders krav på säkra transporter och innovativ logistik. Stena Bulk kontrollerar en flotta av 105 tankfartyg och har verksamhet i alla segment av tankmarknaden.

Stena RoRo tillhandahåller fartyg, innovativa lösningar och projektledning. Företagets kunder är operatörer och rederier runt om i världen.

Northern Marine Group (NMG) är Stenas internationella företag inom ship management med en global kundbas och med huvudkontor i Glasgow, Skottland. Med en omfattande kundportfölj och ett stort antal fartyg under management är företaget en marknadsledare inom kvalificerad ship management. Företaget driver en högteknologisk flotta av runt 100 fartyg från sitt världsomspännande nätverk av kontor i bland annat Aberdeen, Glasgow, Göteborg, Houston, Mumbai, Manila, Singapore, Shanghai och St Petersburg.

Stena Teknik är en gemensam resurs för all maritim verksamhet inom Stena. Verksamheten består av nybyggnads- och ombyggnadsprojekt, marinteknisk rådgivning samt upphandling, såväl som forskning och utveckling.

Intäkter från shippingverksamheten består främst av charterintäkter för ägda eller inchartrade fartyg samt ship managementintäkter för fartyg under Stenas management. Direkta rörelsekostnader består främst av kostnader för fartygscharter, bränsle, personal, försäkring och andra driftsrelaterade fartygskostnader.

Fastighetsverksamhet omfattar investeringar i bostadsfastigheter och kommersiella fastigheter främst i Sverige och Nederländerna.

Totalt äger och förvaltar, på uppdrag av närstående företag, Stena 2,4 miljoner m², främst i Sverige. Innehavet består av runt 24 300 bostäder samt kommersiella fastigheter. Av detta bestånd äger koncernen 2,1 miljoner m² och 21 000 bostäder. Stena Fastigheter är ett av Sveriges största privatägda fastighetsbolag.

Intäkterna består av hyror från hyresgäster i egna fastigheter samt förvaltningsintäkter från förvaltade fastigheter. Kostnaderna avser främst underhåll, värme och personal.

Nya Affärer omfattar finansiella engagemang och investeringar i verksamheter utanför Stenas traditionella verksamhetsområden under enheten Stena Adactum.

Stena Adactum är koncernens investmentbolag som investerar långsiktigt i noterade och onoterade företag. Målet är att bygga starka och lönsamma företag som kan utgöra plattformar för nya affärsområden inom Stena Sfären. Stena Adactum består av fyra helägda dotterföretag samt tre intresseföretag som är noterade. Dotterföretagen bedriver verksamhet i fyra olika verksamhetsgrenar:

- Ballingslöv är en internationell koncern inom kök, badrum och förvaring, med ambitionen att bli en av de ledande aktörerna på den europeiska marknaden för dessa produkter. Företaget har tillverkningsenheter i Sverige, Storbritannien och Danmark.
- S-Invest är en detaljhandelskedja med ett av Sveriges största sortiment av inom- och utomhusplanter.
- Envac tillhandahåller automatiserade avfallshanteringssystem för hushåll och städer och har kontor i 18 länder.
- Stena Renewable är koncernens vindkraftsföretag som framgångsrikt har byggt upp och äger några av Sveriges största landbaserade vindkraftsparker. Parkerna består av totalt 96 vindkraftverk.

Övrigt omfattar ej fördelade, centrala administrationskostnader. Det främsta måttet för lönsamhet för dessa segment är "rörelse-resultat" och "EBITDA". Dessa mått är också de som rapporterats till bolagets högsta verkställande beslutsfattare. I Stena AB koncernen har bolagets styrelse, som tar alla strategiska beslut, denna funktion.

Avstämning mellan EBITDA och rörelseresultat per rörelsesegment

MSEK		1 januari–31 december	
		2015	2016
Färjelinjer	EBITDA	2 148	2 827
	Av- och nedskrivningar	-1 549	-1 341
	Resultat av fartygsförsäljningar	131	38
	Resultat av verksamhetsförsäljningar	1 668	
	Rörelseresultat	2 398	1 524
Offshore Drilling	EBITDA	3 689	3 752
	Av- och nedskrivningar	-2 865	-4 439
	Rörelseresultat	824	-687
Shipping			
– RoRo	EBITDA	409	400
	Av- och nedskrivningar	-311	-297
	Resultat av fartygsförsäljningar	347	262
	Rörelseresultat	445	365
– Bulk	EBITDA	1 330	288
	Av- och nedskrivningar	-510	-535
	Resultat av fartygsförsäljningar	24	3
	Rörelseresultat	844	-244
– Övrigt	EBITDA	85	13
	Av- och nedskrivningar	-38	-27
	Resultat av verksamhetsförsäljningar	-33	
	Rörelseresultat	14	-14
Totalt Shipping	Rörelseresultat	1 303	107
Fastigheter			
Fastigheter	EBITDA	1 473	1 451
	Värdeförändring förvaltningsfastigheter	749	1 503
	Av- och nedskrivningar	-4	-4
	Resultat av fastighetsförsäljningar	102	81
	Rörelseresultat	2 320	3 031
Nya Affärer	EBITDA	645	599
	Av- och nedskrivningar	-289	-311
	Resultat av verksamhetsförsäljningar	40	96
	Rörelseresultat	396	384
Övrigt	EBITDA	-409	-283
	Av- och nedskrivningar	-31	-57
	Resultat av verksamhetsförsäljningar		-6
	Rörelseresultat	-440	-346
Totalt	EBITDA	9 369	9 047
	Värdeförändring förvaltningsfastigheter	749	1 503
	Av- och nedskrivningar	-5 596	-7 011
	Resultat av fartygsförsäljningar	502	303
	Resultat av verksamhetsförsäljningar	1 675	90
	Resultat av fastighetsförsäljningar	102	81
	Rörelseresultat	6 801	4 013

FORTS. NOT 3

Av- och nedskrivningar per rörelsesegment

		1 januari–31 december	
MSEK		2015	2016
Färjelinjer		1 549	1 341
Offshore Drilling		2 865	4 439
Shipping	RoRo	311	297
	Bulk	510	535
	Övrigt	38	27
	Totalt	859	859
Fastigheter		4	4
Nya Affärer		289	311
Övrigt		31	57
Totalt		5 596	7 011

Av- och nedskrivningar per tillgångsslag

		1 januari–31 december	
MSEK		2015	2016
Fartyg		4 678	6 117
Vindkraftverk		122	167
Inventarier		379	339
Byggnader, mark		53	56
Hamnanläggningar		194	164
Summa materiella tillgångar		5 426	6 843
Immateriella tillgångar		170	168
Totala avskrivningar		5 596	7 011

I totala avskrivningar ingår avskrivningar på fartyg under finansiella leasingavtal med 39 för respektive 2015 och 2016.

Investeringar i materiella anläggningstillgångar per rörelsesegment

		1 januari–31 december	
MSEK		2015	2016
Färjelinjer		480	768
Offshore Drilling		3 237	1 443
Shipping	RoRo	60	48
	Bulk	266	671
	Övrigt	27	184
	Totalt	353	903
Fastigheter		1 594	3 699
Nya Affärer		137	206
Övrigt		17	60
Totalt		5 818	7 079

Tillgångar per rörelsessegment

MSEK		31 december	
		2015	2016
Färjelinjer		17 207	16 205
Offshore Drilling		35 235	34 326
Shipping	RoRo	2 586	2 173
	Bulk	8 548	9 235
	Övrigt	727	1 038
Totalt		11 861	12 446
Fastigheter		32 871	37 641
Nya Affärer		9 321	9 556
Övrigt		12 773	13 525
Totalt		119 268	123 699

Geografisk information

Koncernens shippingverksamhet inom Stena RoRo och Stena Bulk bedrivs till största delen mellan hamnar världen runt under längre eller kortare kontrakt. Dessa verksamheter fördelas ej per geografiskt område.

Affärsområdena Färjelinjer och Fastigheter bedriver verksamhet främst i Skandinavien och övriga Europa. Offshore Drilling har verksamhet i Nordsjön (Skandinavien respektive Övriga Europa) men även på marknader utanför Europa.

Totala intäkter per geografiskt område

MSEK		1 januari–31 december	
		2015	2016
Skandinavien		16 280	16 635
Övriga Europa		9 750	9 306
Övriga marknader		7 508	6 667
Ej fördelat		2 879	2 191
Totalt		36 417	34 799

Tillgångar per geografiskt område

MSEK		31 december	
		2015	2016
Skandinavien		42 644	49 518
Övriga Europa		28 112	29 324
Övriga marknader		38 611	34 221
Ej fördelat		9 901	10 635
Totalt		119 268	123 699

NOT 4. FÖRSÄLJNING AV ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR

MSEK		1 januari–31 december	
		2015	2016
Fartyg	Försäljningspris	1 982	1 013
	Redovisat värde	–1 480	–710
	Resultat från försäljning av fartyg	502	303
Förvaltningsfastigheter	Försäljningspris	1 201	599
	Redovisat värde	–1 099	–518
	Resultat från försäljning av förvaltningsfastigheter	102	81
Verksamheter	Försäljningspris	2 491	192
	Redovisat värde	–816	–102
	Resultat från försäljning av verksamheter	1 675	90
Totalt	Försäljningspris	5 674	1 804
	Redovisat värde	–3 395	–1 330
Totalt resultat från försäljning av anläggningstillgångar		2 279	474

Resultat från försäljning av byggnader och inventarier redovisas i netto-resultatet.

I totala försäljningspriset ingår betalda försäljningsomkostnader med MSEK 14 (63). Vid jämförelse med kassaflödesanalysen, för ovanstående tillgångsslag, finns skillnader. Främst till följd av att kassaflöde

från sålda byggnader och inventarier ingår i kassaflödet men även att det i vissa försäljningar finns en tilläggsköpeskilling som betalas vid senare tillfälle eller att försäljningen skett med hyrköpsavtal med avbetalning under flera år. Vidare har i kassaflödet gjorts avdrag för likvida medel i sålda bolag.

NOT 5. ADMINISTRATIONSKOSTNADER

I administrationskostnader inkluderas kostnader för forskning och utveckling med MSEK 35 (43). Ersättning till revisorer avseende revisionsuppdrag samt övriga uppdrag framgår av tabell nedan:

Ersättning till revisorer

MSEK		1 januari–31 december	
		2015	2016
Revisionsuppdraget		23	23
Revisionsverksamhet utöver revisionsuppdraget		3	2
Skatterådgivning		3	4
Övriga tjänster		2	5
Summa		31	34
Revisionsarvode till övriga revisionsfirmor		1	1
Koncernen totalt		32	35

Med revisionsuppdrag avses granskning av årsredovisningen och bokföringen samt styrelsen och verkställande direktörens förvaltning samt övriga arbetsuppgifter som ankommer på bolagets revisor att utföra. Revisionsverksamhet utöver revisionsuppdraget innebär andra kvali-

tetssäkringstjänster som ska utövas enligt författning, bolagsordning, stadgar eller avtal. Skatterådgivning innehåller både rådgivning och granskning av efterlevnad inom skatteområdet. Övriga tjänster är andra uppdrag.

NOT 6. INVESTERINGAR REDOVISADE ENLIGT KAPITALANDELSMETODEN OCH ÖVRIGA SAMARBETSARRANGEMANG

Under denna rubrik redovisas samtliga intresseföretag, joint ventures och övriga samarbetsarrangemang. Som övriga samarbetsarrangemang har en gemensam verksamhet identifierats men bedöms ej vara av väsentlig karaktär. Intresseföretag och joint ventures rapporteras enligt kapitalandelsmetoden medan gemensamma verksamheter redovisas som parternas andel av tillgångar, skulder, intäkter och kostnader. Se även not 1 under rubriken "Andelar i intresseföretag, joint ventures och övriga samarbetsarrangemang".

Intresseföretag delas upp i strategiska innehav och övriga innehav. Resultat från övriga innehav, mer direkt hänförliga till rörelsen redovisas i rörelseresultatet medan strategiska innehav redovisas i finansnettot under rubriken "Resultat från andelar i strategiska intresseföretag".

Samtliga joint ventures är hänförliga till rörelsen och redovisas i rörelseresultatet.

I koncernen finns fyra intresseföretag som ses som strategiska; Midsona AB (publ), Gunnebo AB (publ), Svedbergs i Dalstorp AB (publ.) och Wisent Oil & Gas Plc. Svedbergs i Dalstorp AB (publ) är en ny investering för 2016.

Per den 31 december 2016 innehas 25% av kapitalet och 30% av rösterna i Midsona AB (publ) (organisationsnummer 556241-5322, säte i Malmö), vilket är 0 respektive 3 procentenheter mer än föregående år

som följd av nyemission, omstämpling samt inköp av aktier. Stenas värde av Midsona AB:s börsvärde uppgick till MSEK 485 (195). Resultatandelen uppgick till MSEK 10 (16).

Per 31 december 2016 innehas 26% av kapitalet och rösterna i Gunnebo AB (publ) (organisationsnummer 556438-2629, säte i Göteborg), vilket är oförändrat mot föregående år. Värdet av Stenas innehav av Gunnebo AB:s börsvärde uppgick till MSEK 765 (739). Resultatandelen uppgick till MSEK 54 (44).

Andelarna i Midsona och Gunnebo har ställts som säkerhet för skulder till kreditinstitut.

Under året har koncernen även investerat i Svedbergs i Dalstorp AB (publ.) och per den 31 december 2016 innehas 26% av kapitalet och 26% av rösterna i Svedbergs i Dalstorp AB (publ.) (organisationsnummer 556052-4984, säte i Tranemo kommun). Stenas värde av Svedbergs i Dalstorp AB:s börsvärde uppgick till MSEK 234. Resultatandelen uppgick till MSEK 3.

Koncernen har också en investering i Wisent Oil & Gas Plc, vilket är ett oljeprospekteringsbolag. Under 2013 skrevs andelen ner till noll och under 2017 kommer bolaget att likvideras. Per 31 december 2016 innehas 30% av kapitalet och rösterna i bolaget vilket är samma som föregående år.

De belopp som redovisas i balansräkningen består av följande:

MSEK	31 december	
	2015	2016
Strategiska intresseföretag	980	1 338
Övriga intresseföretag och övriga innehav	17	17
Joint ventures	704	953
Totalt	1 701	2 308

De belopp som redovisas i totalresultatet består av följande:

MSEK	1 januari–31 december	
	2015	2016
Strategiska intresseföretag	46	76
Övriga intresseföretag och övriga innehav	4	1
Joint ventures	299	160
Totalt	349	237

FORTS. NOT 6

MSEK	Strategiska innehav		Övriga intresseföretag och övriga innehav		Joint Venture		Totalt	
	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016
Ingående anskaffningsvärde	922	980	7	17	506	704	1 434	1 701
Investering	38	311	17	15	46	154	101	480
Avyttringar		-1			-1		-1	-15
Återbetalning av kapital				-14				
Resultat från intresseföretag/ Joint Venture								
– Resultatandel	60	66	4	1	336	118	400	185
– Nedskrivning								
Övrigt totalresultat	-14	10			-37	43	-51	52
Utdelning	-26	-28		-4	-228	-128	-254	-160
Omklassificering till dotterbolag			-7			1	-7	1
Omräkningsdifferenser			-4	1	41	62	37	63
Övriga förändringar					41		41	
Bokfört värde vid årets utgång	980	1 338	17	17	704	953	1 701	2 308

I posten andelar i intresseföretag avseende de strategiska innehaven ingår per 31 december 2016 goodwill med MSEK 342 (342).

Sammandragen information om koncernens andel av resultat och totalresultat

Nedan visas finansiell information i sammandrag om koncernens intresseföretag och joint ventures, vilka redovisas med kapitalandelsmetoden.

redovisas i bolagens bokslut justerade för skillnader i redovisningsprinciper mellan koncernen och bolagen.

Informationen avser Stena AB koncernens andel av de belopp som

MSEK	Strategiska intresseföretag		Övriga intresseföretag och övriga innehav		Joint Venture		Totalt	
	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016
Resultat	60	66	4	1	336	118	400	185
Övrigt totalresultat	-14	10			-37	42	-51	52
Totalt	46	76	4	1	299	160	349	237

Nedan visas bolagens tillgångar (inklusive goodwill), skulder, eget kapital, intäkter och resultat för koncernens väsentliga intresseföretag och

joint ventures. Dessutom visas bolagens påverkan på Stena AB koncernens resultat och dess bokförda värde i koncernen.

MSEK	Registreringsland	Tillgångar	Skulder	Eget kapital	Intäkter	Årets resultat	Ägarandel	Koncernresultat total	Bokfört värde
2015									
Midsona AB (publ)	Sverige	1 554	677	877	1 174	66	25%	6	178
Gunnebo AB (publ)	Sverige	5 085	3 338	1 747	6 052	168	26%	40	802
Wisent Oil & Gas Plc	Jersey	31	1	30	7		30%		
Totalt								46	980
2016									
Midsona AB (publ)	Sverige	2 620	1 271	1 349	1 744	45	25%	21	302
Gunnebo AB (publ)	Sverige	5 551	3 661	1 890	6 088	209	26%	52	833
Svedbergs i Dalstorp AB (publ)	Sverige	484	314	170	449	44	26%	3	202
Totalt								76	1 338

Övriga intresseföretag och övriga innehav

MSEK	Registrerings-land	Tillgångar	Skulder	Eget kapital	Intäkter	Årets resultat	Ägarandel	Koncernresultat total	Bokfört värde
2015									
GSW F Class Pte Ltd	Singapore	749	818	-69	302	1	35%	3	
Collectius Ltd	Hongkong	24		24		-2	20%		17
Totalt								3	17

MSEK	Registrerings-land	Tillgångar	Skulder	Eget kapital	Intäkter	Årets resultat	Ägarandel	Koncernresultat total	Bokfört värde
2016									
GSW F Class Pte Ltd	Singapore	745	836	-91	256	16	35%		
Collectius Ltd	Hongkong						20%	-3	
Örgryte Bostad AB	Sverige	47	204	-157	50	21	20%	4	1
Collectius AG	Schweiz	35	11	24		-2	20%	1	15
Investeringar av mindre värde								-1	1
Totalt								1	17

I ett intresseföretag och två övriga innehav finns oredovisade andelar för 2016 om MSEK -9 (-6) och ackumulerat MSEK -39 (-30). Under

2016 har investeringar skett i två nya intresseföretag, Collectius AG och PE Austen Maritime Indonesia.

Joint venture

MSEK	Registrerings-land	Tillgångar	Skulder	Eget kapital	Intäkter	Årets resultat	Ägarandel	Koncernresultat total	Bokfört värde
2015									
Nordic Rio LLC	Marshallöarna	346	299	47	66	37	50%	16	15
Naviation Gothenburg LLC	Marshallöarna	654	590	64	105	56	50%	15	2
Glacia Limited	Bermuda	541	185	356	92	33	50%	16	178
Northern Marie Australia Ltd	Australien	24	11	13	125	12	50%	6	6
Golden Stena Bulk IMOIIIMAX I	Cypern	316	300	16	65	17	50%	8	8
Golden Stena Bulk IMOIIIMAX III	Cypern	335	325	10	36	10	50%	5	5
Partrederiet SUST I DA	Norge	327	4	323	97	3	50%	-3	108
Partrederiet SUST III DA	Norge	316	14	302	82	2	50%	-2	119
Stena Weco AS	Danmark	973	524	449	4 885	549	50%	238	264
Totalt								299	704

MSEK	Registrerings-land	Tillgångar	Skulder	Eget kapital	Intäkter	Årets resultat	Ägarandel	Koncernresultat total	Bokfört värde
2016									
Nordic Rio LLC	Marshallöarna	358	267	91	67	38	50%	16	33
Navigation Gothenburg LLC	Marshallöarna	685	555	131	107	58	50%	14	17
Glacia Limited	Bermuda	442	15	428	103	41	50%	21	214
Northern Marine Australia Ltd	Australien	12	3	8	56	5	50%	3	5
Blå Tomten KB	Sverige	289	278	10	53	10	50%	5	152
Golden Stena Bulk IMOIIIMAX I	Cypern	317	292	25	58	7	50%	3	12
Golden Stena Bulk IMOIIIMAX III	Cypern	338	320	18	58	7	50%	4	9
Partrederiet SUST I DA	Norge	332	20	312	109	26	50%	4	88
Partrederiet SUST III DA	Norge	321	6	315	71	-6	50%	-8	117
Stena Weco AS	Danmark	1 197	678	518	3 552	108	50%	97	301
Investeringar av mindre värde								1	5
Totalt								160	953

Under 2016 har 50% i bolaget Blå Tomten KB förvärvats.

NOT 7. FINANSNETTO

MSEK	1 januari–31 december	
	2015	2016
Resultat från andelar i strategiska intresseföretag (se not 6)	60	66
Erhållna utdelningar från aktieinnehav	61	50
Erhållna utdelningar från finansiella tillgångar	75	64
Erhållna utdelningar	136	114
Realiserat resultat från avyttringar av kortfristiga placeringar	–19	9
Realiserat resultat från avyttringar av aktier tillgängliga till försäljning	115	204
Nedskrivning av aktier tillgängliga till försäljning	–181	–51
Realiserat resultat från finansiella instrument värderade till verkligt värde via resultaträkningen	207	–29
Orealiserat resultat från kortfristiga placeringar	–50	–2
Orealiserat resultat från finansiella instrument värderade till verkligt värde via resultaträkningen	–107	256
Resultat från värdepapper	–35	387
Ränteintäkter	213	277
Ränteintäkter	213	277
Omvärdering av derivat ej inkluderade i säkringsreserven	53	
Räntekostnader	–2 484	–2 385
Räntekostnader	–2 431	–2 385
Valutaeffekter hänförliga till tradingverksamhet	27	11
Valutaomräkningseffekter	54	2
Valutavinst/förlust	81	13
Upplösning av kapitaliserade finansieringskostnader	–172	–143
Löftesprovision	–79	–57
Bankavgifter	–21	–8
Övriga finansiella kostnader	–49	–15
Övriga finansiella intäkter och kostnader	–321	–223
Finansnetto	–2 297	–1 751

Det har inte varit någon materiell ineffektivitet i våra kassaflödessäkringar.

Upplösning av kapitaliserade finansieringskostnader avser periodisering av kostnader för vissa långfristiga lån och leasingförpliktelser över löptid för sådana lån. Se not 31.

NOT 8. SKATTER

Resultat före skatt fördelas geografiskt enligt följande:

MSEK	1 januari–31 december	
	2015	2016
Sverige	2 870	1 600
Utanför Sverige	1 634	662
Summa	4 504	2 262

Aktuell och uppskjuten skatt fördelas enligt följande:

Aktuell skatt

Periodens skattekostnad, Sverige	–15	–10
Justering av skatt hänförlig till tidigare år, Sverige	6	
Periodens skattekostnad, utanför Sverige	–240	–69
Justering av skatt hänförlig till tidigare år, utanför Sverige	–44	106
Total aktuell skatt	–293	26

Uppskjuten skatt

Periodens skattekostnad, Sverige	–419	–282
Justering av skatt hänförlig till tidigare år, Sverige	–10	–1
Periodens skatteintäkt, utanför Sverige	159	412
Justering av skatt hänförlig till tidigare år, utanför Sverige	47	102
Total uppskjuten skatt	–223	230
Total redovisad skatt	–516	256

Under året uppgick betald skatt till MSEK 444 och återbetald skatt till MSEK 288, med anledning av vunnet skattemål, vilket ger ett netto av MSEK 156 (251).

Skilnad mellan inkomstkattesats i Sverige och effektiv skattesats, %

Procent	1 januari–31 december	
	2015	2016
Svensk inkomstkattesats	22	22
Effekt av andra skattesatser i utländska dotterföretag		–3
Skatt hänförlig till tidigare år	2	–21
Ökning av underskottsavdrag utan motsvarande aktivering av uppskjuten skatt	–1	5
Ej avdragsgilla kostnader	1	2
Ej skattepliktiga intäkter	–12	–13
Utnyttjade underskottsavdrag		–2
Omstrukturering	3	–2
Förändring av skattesats, netto	–1	–2
Övrigt	–3	3
Effektiv skattesats	11	–11

Den låga effektiva skattesatsen för 2015 och 2016 beror generellt på att shippingaktiviteter och vinster vid försäljning av värdepapper/dotterbolag, är undantaget från beskattning i ett flertal länder där gruppen bedriver sin verksamhet. Gruppen har under 2016 även vunnit ett

skattemål och därmed återfört tidigare kostnadsförd skatt. Detta gör att posten "Skatt hänförlig till tidigare år" utgör en positiv justering på den effektiva skattesatsen.

NOT 9. IMMATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR

MSEK	Goodwill	Varumärken	Linje- rättigheter	Distribu- tionsavtal	IT- investeringar	Övriga immatr. tillg.	Totalt
Anskaffningsvärden							
Ingående balans, 1 januari 2015	2 605	837	955	298	894	81	5 670
Förvärvade och avyttrade verksamheter (not 29)	-597	-7			-11	-5	-620
Investeringar					55	54	109
Försäljningar/utrangeringar					-38		-38
Överföringar				9	39	-26	22
Kursdifferenser	-14	-1				4	-11
Utgående balans, 31 december 2015	1 994	829	955	307	939	108	5 132
Förvärvade och avyttrade verksamheter (not 29)	165	183			26	245	619
Investeringar					76	45	121
Försäljningar/utrangeringar	-5				-86		-91
Överföringar	-98	-183			48	-277	-510
Kursdifferenser	30	5	-30	2	3	6	16
Utgående balans, 31 december 2016	2 086	834	925	309	1 006	127	5 287
Akkumulerade av- och nedskrivningar							
Ingående balans, 1 januari 2015	-146	-129	-206	-234	-666	-11	-1 392
Förvärvade och avyttrade verksamheter (not 29)	101	4			4		109
Kursdifferenser	-7	-2	2		-2		-9
Försäljningar/utrangeringar					38		38
Överföringar				-8			-8
Årets av- och nedskrivningar			-56	-46	-68		-170
Utgående balans, 31 december 2015	-52	-127	-260	-288	-694	-11	-1 432
Förvärvade och avyttrade verksamheter (not 29)	-1				-1		-2
Kursdifferenser	-1	-1	9	-1	-1	-2	3
Försäljningar/utrangeringar					86		86
Överföringar					-3		-3
Årets av- och nedskrivningar			-43	-18	-107		-168
Utgående balans, 31 december 2016	-54	-128	-294	-307	-720	-13	-1 516
Bokfört värde, 31 december 2015	1 942	702	695	19	245	97	3 700
Bokfört värde, 31 december 2016	2 032	706	631	2	286	114	3 771

Goodwill

Goodwill fördelas på koncernens kassagenererande enheter (KGE) identifierade per rörelsesegment. En sammanfattning av fördelningen av goodwill på rörelsesegmentsnivå återfinns nedan.

MSEK	31 december	
	2015	2016
Nya Affärer	1 550	1 553
Färjelinjer	347	352
Övrigt	45	127
Totalt	1 942	2 032

Prövning av nedskrivningsbehov för goodwill sker årligen samt då indikationer på att nedskrivningsbehov föreligger. Återvinningsvärden för en kassagenererande enhet fastställs baserat på beräkningar av nyttjandevärde. De mest väsentliga antagandena för att fastställa nyttjandevärdet är diskonteringsräntan och tillväxttakten, utöver förväntningar om verksamhetens framtida utveckling. Diskonteringsräntan före skatt var för Nya Affärer 6–7%. Tillväxttakten för intäkter har inom Nya Affärer bedömts individuellt per bolag och år fram till år 2025. Under denna period varierar tillväxttakten för intäkter normalt mellan 2–5% till och med 2019 och har uppskattats till 2% mellan 2019 och 2024. För perioden därefter har tillväxttakten för intäkter antagits till 1,5% vilket är baserat på ett försiktigt antagande. En förlängd prognosperiod kan styrkas då samtliga bolag har varit verksamma under en längre tid och har en väl beprövad affärsmodell. Adactum AB har ett långsiktigt ägarperspektiv och arbetar med att vidareutveckla bolagen genom ett

aktivt ägande och finansiell styrka utan någon planerad bolags-avyttring. Samma principer användes inom Adactum AB föregående år.

Vid prövning av nedskrivningsbehov för goodwill inom Färjelinjer användes en diskonteringsränta på 7% före skatt. Tillväxttakten för intäkter har bedömts individuellt per bolag eller linje och uppgår i genomsnitt till mellan 2 och 5% till och med 2020 och därefter mellan 0–2%. Per den 31 december 2016 befanns återvinningsvärdena baserade på nyttjandevärde för de kassagenererade enheterna att inte i något fall understiga redovisade värden, varför nedskrivning av tillhörande goodwill ej var nödvändig. Ett antal känslighetsanalyser har även upprättats för att undersöka eventuella nedskrivningsbehov. Vid dessa analyser beräknades värdet med användande av 2 procent-enheter högre diskonteringsränta än ovan nämnda diskonteringsränta. Dessa känslighetsanalyser visade inget nedskrivningsbehov för väsentliga kassagenererande enheter.

Varumärken

Varumärken är i väsentlighet hänförligt till rörelsesegmentet Nya Affärer. Under 2016 har samtliga varumärken inom Nya Affärer testats för eventuell nedskrivningsbehov. Testerna har utförts enligt samma tillvägagångssätt som för fastställande av nyttjandevärdet för goodwill, se närmare beskrivning ovan. Använd diskonteringsränta före skatt var för de enskilda varumärkena 6–7% samt tillväxttakten för intäkter antas fram till år 2019 vara 2–5%. För perioden därefter har tillväxttakten för intäkter antagits till 2%. Inget av de utförda testerna påvisade något nedskrivningsbehov. Från och med 2014 görs ingen avskrivning på varumärken då de bedöms ha obestämbar nyttjandeperiod.

NOT 10. MATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR

MSEK	Fartyg	Pågående projekt	Vindkraft- verk	Inventarier	Byggnader och mark	Totalt
Anskaffningsvärden						
Ingående balans, 1 januari 2015	74 024	3 969	2 320	6 666	1 795	88 774
Förvärvade och avyttrade verksamheter (not 29)	-17		495	-1 807	-58	-1 387
Investeringar	2 033	1 873	2	289	22	4 219
Försäljningar/utrangeringar	-4 362	-58	-43	-143	-13	-4 619
Överföringar	1 543	-1 702		29	-37	-167
Kursdifferenser	3 729	284		188	12	4 213
Utgående balans, 31 december 2015	76 950	4 366	2 774	5 222	1 721	91 033
Förvärvade och avyttrade verksamheter (not 29)		222		378	150	750
Investeringar	979	1 936	10	288	170	3 383
Försäljningar/utrangeringar	-1 438	-94		-984	-10	-2 526
Överföringar	-177	-796	259	-78	-78	-870
Kursdifferenser	4 374	382		188	26	4 970
Utgående balans, 31 december 2016	80 688	6 016	3 043	5 014	1 979	96 740
Akkumulerade av- och nedskrivningar						
Ingående balans, 1 januari 2015	-27 883	-25	-314	-4 403	-684	-33 309
Förvärvade och avyttrade verksamheter (not 29)	372		-79	1 330	57	1 680
Försäljningar/utrangeringar	2 857		9	111	11	2 988
Kursdifferenser	-1 220			-99	-1	-1 320
Överföringar				110	36	146
Årets av- och nedskrivningar	-4 678	-10	-122	-369	-53	-5 232
Utgående balans, 31 december 2015	-30 552	-35	-506	-3 320	-634	-35 047
Förvärvade och avyttrade verksamheter (not 29)				-212	-68	-280
Försäljningar/utrangeringar	714			679	5	1 398
Kursdifferenser	-1 820			-123	-21	-1 964
Överföringar	151			3	39	193
Årets av- och nedskrivningar	-6 117	-9	-156	-339	-56	-6 677
Utgående balans, 31 december 2016	-37 624	-44	-663	-3 312	-735	-42 378
Bokfört värde, 31 december 2015	46 398	4 331	2 268	1 902	1 087	55 986
Bokfört värde, 31 december 2016	43 064	5 972	2 380	1 702	1 244	54 362

Pågående projekt per balansdagen inkluderar nybeställningar av fem IMOIIIMAX-fartyg, fyra RoPax-fartyg och en oljeborrningsrigg. Oljeborrningsriggen beställdes från Samsung i Sydkorea den 26 juni 2013 för leverans 2017. Två av IMOIIIMAX-fartygen beräknas vara färdigställda första halvåret 2017, två under andra halvåret 2017 och ett under första halvåret 2018. Ett RoPax-fartyg beräknas vara färdigställt 2019 och övriga tre under 2020. Pågående projekt inkluderar även investeringar i offshore-utrustning.

Tillsammans uppgår fartygsbeställningarna gentemot varven per balansdagen till MSEK 11 103. I utgående redovisat värde för pågående projekt ingår förskott till varven med MSEK 2 699, offshore-utrustning med MSEK 1 715, kapitaliserad ränta med MSEK 501 och övriga kapitaliserade kostnader med MSEK 1 057.

Kapitalisering av ränta för fartygsprojekt uppgick för år 2016 till MSEK 174 och för år 2015 till MSEK 145.

Prövning för nedskrivningsbehov av fartyg sker årligen samt då indikationer på att nedskrivningsbehov föreligger. Återvinningsvärdet

fastställs baserat på beräkning av nyttjandevärde. De mest väsentliga antagandena för att fastställa nyttjandevärdet är diskonteringsränta och tillväxttakt. Vid beräkning av nyttjandevärdet användes en diskonteringsränta på 7–8% före skatt. Tillväxttakten baseras på gällande kontrakt där tillämpligt. Därutöver har tillväxttakten bedömts till mellan 0–3% för åren under fartygets nyttjandeperiod. Under tredje kvartalet 2016 skrevs borrhartyget *Stena IceMAX* ned med MSEK 1 370 till återvinningsvärdet, vilket motsvarade framtida nyttjandevärdet vid den tidpunkten. Per den 31 december 2016 befanns återvinningsvärdena baserade på nyttjandevärde inte i något övrigt fall understiga redovisade värden, varför någon ytterligare nedskrivning ej bedömdes vara nödvändig.

Värderingsintyg upprättade av oberoende värderingsinstitut per 31 december 2016 visar att fartygsflottans marknadsvärde överstiger det bokförda värdet med MSEK 90 (746).

För 2015 avser delar av det utgående redovisade fartygsvärdet fartyg under finansiella leasingavtal, se vidare not 24.

NOT 11. HAMNAR

MSEK

Omvärderade anskaffningsvärden

Ingående balans, 1 januari 2015	3 853
Omvärderingar	375
Investeringar	25
Försäljningar/utrangeringar	-50
Överföringar	139
Kursdifferenser	27

Utgående balans, 31 december 2015 **4 369**

Investeringar	4
Försäljningar/utrangeringar	-2
Överföringar	27
Kursdifferenser	-275

Utgående balans, 31 december 2016 **4 123**

Akkumulerade avskrivningar

Ingående balans, 1 januari 2015	-164
Omvärderingar	117
Försäljningar/utrangeringar	32
Kursdifferenser	5
Överföringar	-129
Årets avskrivningar	-176

Utgående balans, 31 december 2015 **-315**

Försäljningar/utrangeringar	2
Kursdifferenser	13
Årets avskrivningar	-164

Utgående balans, 31 december 2016 **-464**

Bokfört värde, 31 december 2015 4 054

Bokfört värde, 31 december 2016 **3 659**

Koncernen äger hamnar i Sverige, Storbritannien och Nederländerna. Hamnar används i den egna verksamheten och inkluderar hamnanläggningar, terminaler med mera.

Koncernens redovisningsprincip avseende värdering av hamnar bygger på omvärderingsmetoden. Den senaste omvärderingen gjordes för samtliga hamnar per 1 januari 2015. Det innebar en effekt på ökat hamnvärde på MSEK 492, fördelat på MSEK 375 på anskaffningsvärde och MSEK 117 på avskrivningar.

För att säkerställa värderingen har oberoende värderingsmän använts för samtliga hamnar.

Det bokförda värdet per 31 december 2016 hade uppgått till MSEK 1 844 (2 027) om hamnar hade varit redovisade till anskaffningsvärde minus ackumulerade avskrivningar och nedskrivningar.

NOT 12. FÖRVALTNINGSFASTIGHETER

MSEK	31 december	
	2015	2016
Verkligt värde vid årets ingång	28 945	30 189
Investeringar	1 061	3 052
Omklassificering	585	114
Försäljningar	-1 099	-476
Orealiserade värdeförändringar	749	1 503
Kursdifferenser	-52	166
Verkligt värde vid årets utgång	30 189	34 548
Förvaltningsfastigheter – pågående projekt		
Verkligt värde vid årets ingång	422	428
Investeringar	527	646
Omklassificering slutförda projekt	-543	-114
Försäljningar		-42
Kursdifferenser	22	
Verkligt värde vid årets utgång	428	918
Totalt verkligt värde förvaltningsfastigheter vid årets utgång	30 617	35 466

Förvaltningsfastigheter – påverkan på periodens resultat

MSEK	1 januari–31 december	
	2015	2016
Hyresintäkter	2 407	2 471
Direkta kostnader	-820	-876
Värdering av förvaltningsfastigheter	749	1 503
Totalt	2 336	3 098

Förvaltningsfastigheter avser koncernens kommersiella bestånd av bostads- och kontorsfastigheter.

Värdering av fastighetsbeståndet sker vid årsskiftet samt varje kvartal. Varje enskild fastighets verkliga värde bedöms genom att använda direktavkastningsmetoden. Driftsöverskottet baseras på marknadsmässiga hyresintäkter minskat med hyresvakanser på 0–1% för bostadsfastigheter och 0–15% för kommersiella fastigheter. Bedömning av avkastningskraven är baserad på information om marknadens förräntningskrav på köp och försäljningar av jämförbara fastigheter i liknande områden. I bedömningen har även hänsyn tagits till fastighetstyp, teknisk standard och byggnadskonstruktion. Vid värderingen den 31 december 2016 användes följande direktavkastningskrav.

Område	Direktavkastningskrav %	
	Bostäder	Kommersiellt
Sverige	2,0–5,25	4,25–7,5
Eurozon	n/a	4,95–10,6

Det uppskattade marknadsvärdet för förvaltningsfastigheter var MSEK 35 466 varav MSEK 30 624 är hänförligt till de svenska förvaltningsfastigheterna. Förra årets värde var MSEK 30 617 varav MSEK 26 266 var hänförligt till svenska fastigheter.

För att säkerställa värderingen har en extern värdering utförts av Cushman & Wakefield för de svenska fastigheterna. Värderingen har gjorts på 28% av samtliga förvaltningsfastigheter, exklusive pågående projekt och nyförvärvade fastigheter, men dessa utvalda fastigheter representerar 68% av fastigheterna vad avser fastighetstyp, teknisk standard och byggnadskonstruktion.

Externa värderingar har gjorts på 52% av de utländska förvaltningsfastigheterna.

Vid en jämförelse mellan de interna och externa värderingarna ligger de interna värderingarna inom ett normalt värdeintervall om +/- 10% jämfört de externa värderingarna.

NOT 13. ÖVRIGA LÅNGFRISTIGA VÄRDEPAPPER

MSEK	31 december	
	2015	2016
Ingående bokfört värde	4 847	6 332
Avkonsolidering CLO:s	761	
Tillkommit	3 533	2 432
Avgått	-2 406	-2 823
Omklassificering		639
Förändring av orealiserat resultat över resultaträkningen	-156	193
Förändring av orealiserat resultat via övrigt totalresultat	-232	128
Kursdifferenser	-15	353
Utgående bokfört värde	6 332	7 253

MSEK	2015	2016
Övriga långfristiga värdepapper klassificeras som:		
Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen	1 282	1 299
Finansiella tillgångar som kan säljas, värderade till verkligt värde via övrigt totalresultat	5 050	5 954
Totalt	6 332	7 253

Övriga långfristiga värdepapper avser koncernens aktieinnehav, fonder och obligationer, vilka redovisas till verkligt värde. Aktier till ett värde av MSEK 0 (321) har ställts som säkerhet för skulder till kreditinstitut.

NOT 14. ÖVRIGA LÅNGFRISTIGA TILLGÅNGAR

MSEK	Uppskjutna skatte- fordringar	Andra långfristiga fordringar	Andra långfristiga värdepapper	Aktiverade kostnader	Totalt
Ingående bokfört värde 1 januari, 2015	852	2 473	1 216	681	5 222
Tillkommit	114	727	24	24	889
Avgått		-494	-20	-196	-710
Förvärvade och avyttrade bolag		-36	-4		-40
Omvärderingar resultaträkningen		136	27		163
Omvärderingar övrigt totalresultat		-75			-75
Omklassificering	32	-233		-27	-228
Kursdifferenser	13	61	-21	33	86
Utgående bokfört värde 31 december 2015	1 011	2 559	1 222	515	5 307

MSEK	Uppskjutna skatte- fordringar	Andra långfristiga fordringar	Andra långfristiga värdepapper	Aktiverade kostnader	Totalt
Tillkommit	3	534	580	36	1 153
Avgått		-670	-513	-143	-1 326
Omvärderingar resultaträkningen	63	-16	6		53
Omvärderingar övrigt totalresultat	59	76	20		154
Omklassificering	193	-842	-263	19	-892
Kursdifferenser	27	108	52	25	212
Utgående bokfört värde 31 december 2016	1 356	1 749	1 104	452	4 661

Uppskjutna skattefordringar avser outnyttjade förlustavdrag. Omklassificering inkluderar nettoredovisning mot uppskjutna skatteskulder. Se not 8 och not 20. Andra långfristiga värdepapper avser innehav av ej

noterade aktier och fonder. Dessa aktier redovisas som Aktier tillgängliga till försäljning och värderas via övrigt totalresultat.

FORTS. NOT 14

Andra långfristiga värdepapper

MSEK		Antal/Andel	Bokfört värde
<i>Dotterbolagens innehav</i>			
ING Dutch Office Funds C.V.	Nederländerna	5,8%	663
Airport Real Estate Management BV.	Nederländerna	20,2%	335
Övriga			106
Totalt andra långfristiga värdepapper			1 104

NOT 15. VARULAGER

MSEK	31 december	
	2015	2016
Bunker- och smörjoljor	84	123
Försäljningsvarulager	230	221
Råvaror och förnödenheter	204	202
Varor under tillverkning	90	210
Färdiga varor	139	150
Totalt	747	905

NOT 16. KORTFRISTIGA FORDRINGAR

MSEK	31 december	
	2015	2016
Kundfordringar		
Kundfordringar har klassificerats utifrån förfallotidpunkt		
Ej förfallna	1 768	2 002
Förfallna upp till 30 dagar	234	431
Förfallna mer än 30 dagar	286	415
Totalt	2 288	2 847
Övriga fordringar		
Kortfristiga fordringar, närstående bolag	239	201
Skattefordran	122	288
Övriga kortfristiga fordringar	2 314	1 988
Totalt	2 675	2 476
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		
Förutbetalda kostnader	553	675
Upplupna intäkter	1 742	1 420
Totalt	2 294	2 095
Totalt kortfristiga fordringar	7 257	7 418

Det bokförda värdet av fordringarna är lika med det verkliga värdet. I kundfordringar ingår reservering för osäkra fordringar med MSEK 88 (132).
I försäljningskostnaderna ingår avsättning för kundförluster med MSEK 58 (30).

NOT 17. KORTFRISTIGA PLACERINGAR

MSEK	31 december	
	2015	2016
Kortfristiga placeringar, eget kapital- och skuldinstrument	205	269
Spärrade medel	656	625
Totalt	861	894

Det bokförda värdet av de kortfristiga placeringarna är lika med det verkliga värdet. Omsättningsaktier ingår i kategorin Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde över resultaträkningen.

Av det totala värdet har MSEK 1 (1) spärrats som säkerhet för vissa banklån, se not 28.

NOT 18. LIKVIDA MEDEL

MSEK	31 december	
	2015	2016
Kassa och bank	2 309	1 322
Bankdeposition	2	
Totalt	2 311	1 322

Bankdeposition avser bankmedel, vars ursprungliga bindningstid uppgår till högst tre månader.

NOT 19. EGET KAPITAL

Utdelning per aktie (SEK)

2015	4 500
2016	8 500

Specifikation av reserver

MSEK	Verkligt värde reserv	Säkringsreserv	Omvärderingsreserv	Omräkningsreserv	Total
Ingående eget kapital 1 januari 2015	106	-1 780	1 072	1 789	1 187
Årets förändring verkligt värde reserv, netto efter skatt	-72				-72
Årets förändring säkringsreserv, netto efter skatt					
– värdering av bunkerssäkringar		-178			-178
– värdering av räntesäkringar		291			291
– värdering av valutasäkringar		-51			-51
– säkring av nettoinvestering i utländska dotterbolag		117			117
Årets förändring omvärderingsreserv, netto efter skatt			488		488
Årets omräkningsreserv, netto efter skatt				330	330
Utgående eget kapital 31 december 2015	34	-1 601	1 560	2 119	2 112
Årets förändring verkligt värde reserv, netto efter skatt	344				344
Årets förändring säkringsreserv, netto efter skatt					
– värdering av bunkersäkringar		515			515
– värdering av räntesäkringar		-55			-55
– värdering av valutasäkringar		-10			-10
– säkring av nettoinvestering i utländska dotterbolag		-114			-114
Årets förändring omvärderingsreserv, netto efter skatt			-152		-152
Årets omräkningsreserv, netto efter skatt				988	988
Utgående eget kapital 31 december 2016	378	-1 265	1 408	3 106	3 627

Verkligt värde reserv

Reserven omfattar vinster och förluster som uppstår vid värdering av finansiella tillgångar som kan säljas. När en sådan tillgång säljs redovisas den ackumulerade vinsten eller förlusten som hänför sig till omvärderingen av tillgången i resultaträkningen. Om en tillgång som omvärderats måste skrivas ned redovisas den ackumulerade vinsten eller förlusten i resultaträkningen.

Säkringsreserv

Säkringsredovisning tillämpas på inköp av bunker, räntekostnader, transaktioner i valuta annan än funktionell valuta samt investeringar i dotterbolag.

Reserven innehåller vinster och förluster som uppstått vid omvärdering av de säkringsinstrument som utgör effektiva säkringar. Den ackumulerade uppskjutna vinsten eller förlusten redovisas i resultatet i samma period eller perioder som den säkrade prognostiserade transaktionen påverkar resultatet.

Omvärderingsreserv

Reserven omfattar omvärdering av tillgångsslaget hamnar. Det omvärderade beloppet utgörs av hamnarnas verkliga värde vid omvärderingstidpunkten. I takt med att avskrivningar görs på hamnar löses omvärderingsreserven upp med samma belopp som periodens avskrivning på övervärdet.

Om en hamns redovisade värde ökar till följd av en omvärdering redovisas ökningen i övrigt totalresultat.

Om en hamns redovisade värde minskar till följd av omvärderingen redovisas minskningen i resultaträkningen. Dock ska minskningen redovisas i övrigt totalresultat till den del det finns befintligt kreditsaldo i omvärderingsreserven vad gäller den tillgången.

Omräkningsreserv

Kursdifferenser som är hänförliga till omräkning av koncernens utländska dotterbolags funktionella valutor till SEK ackumuleras i omräkningsreserven. Vid försäljning av en utländsk verksamhet redovisas den ackumulerade omräknade valutaeffekten som redovisats i reserven i resultaträkningen och inkluderas i vinsten eller förlusten vid försäljningen.

NOT 20. UPPSKJUTNA SKATTER

MSEK	31 december	
	2015	2016
Uppskjutna skatteskulder		
Materiella anläggningstillgångar	4 970	5 786
Finansiella anläggningstillgångar	304	134
Avsättningar	537	196
Övrigt	60	135
Uppskjutna skatteskulder, brutto	5 871	6 251
Uppskjutna skattefordringar		
Materiella anläggningstillgångar	211	523
Förlustavdrag	2 728	4 530
Finansiella anläggningstillgångar	244	323
Avsättningar	259	164
Övrigt	28	4
Avgår ej beaktade uppskjutna skattefordringar avseende förlustavdrag	-1 274	-2 561
Uppskjutna skattefordringar, brutto	2 196	2 983
Netto uppskjutna skatteskulder	3 675	3 267
varav redovisat som:		
Uppskjutna skattefordringar (not 14)	1 011	1 356
Uppskjutna skatteskulder	4 686	4 623

Uppskjutna skatter har beräknats totalt per land. Netto uppskjutna skattefordringar redovisas under övriga långfristiga tillgångar. Beräkning av uppskjutna skatter är baserat på den nominella skattesatsen i respektive land.

MSEK	2015			2016		
	Skatter via resultaträkningen	Skatter via övrigt totalresultat	Totala skatter	Skatter via resultaträkningen	Skatter via övrigt totalresultat	Totala skatter
Aktuell skatt	-293		-293	26		26
Uppskjutna skatter	-223	-172	-395	230	45	275
	-516	-172	-688	256	45	301

Bolagets förlustavdrag brutto fördelas enligt följande:

MSEK	31 december	
	2015	2016
Sverige	4 348	5 320
Övriga världen	6 777	15 355
Totalt	11 125	20 676

De flesta förlustavdrag saknar förfallodatum. Förlustavdrag på MSEK 4 766 förfaller mellan 2017 och 2025.

NOT 21. ERSÄTTNING TILL ANSTÄLLDA

Ersättningar efter avslutad anställning, såsom pensioner, hälsovård och andra ersättningar, erläggs till övervägande del genom fortlöpande betalningar till fristående myndigheter eller organ som därmed övertar förpliktelserna mot de anställda, det vill säga genom så kallade avgiftsbestämda planer. Resterande del fullgörs genom så kallade förmånsbestämda planer där förpliktelserna kvarstår inom koncernen. För förmånsbestämda planer beräknas koncernens kostnader samt värdet av utestående förpliktelser per balansdagen med hjälp av aktuariella beräkningar vilka syftar till att fastställa nuvärdet av utfärdade förpliktelser. De aktuariella antagandena avser diskonteringsränta, inflation, antaganden för dödlighet, löneökningar, förväntad avkastning på tillgångarna samt andra faktorer. Diskonteringsräntan är baserad på långfristiga företags- eller statsobligationer såväl som bostadsobligationer för planerna i Sverige. Tillgångarna består till största del av långfristiga företagsobligationer, statsobligationer samt aktier. Förmånsbestämda planer förekommer inom framförallt koncernens dotterföretag i Storbritannien. Andra förmånsbestämda planer omfattar tjänstemän i den svenska verksamheten (främst PRI-planen) samt anställda i Nederländerna och Norge.

Kostnader redovisade i rörelseresultatet inkluderar kostnader för tjänstgöring under innevarande år, kostnader för tjänstgöring under tidigare år, nettoäntekostnader, administrationskostnader samt vinster och förluster vid regleringar. Kostnader redovisas som övrig rörelsekostnad eller administrationskostnad, beroende på de anställdas uppgifter. Effekter av omräkning redovisas i övrigt totalresultat.

En kortfattad beskrivning av de större pensionsplanerna följer nedan.

Storbritannien

Koncernen deltar i av dotterbolagen fonderade pensionsplaner (Company Schemes) samt har andelar i två industrifonder; Merchant Navy Ratings Pension Fund (MNRPF) och Merchant Navy Officers Pension Fund (MNOF). Koncernen uppskattar sin totala andel i MNRPF till 20% (20%) och i MNOF till 12% (12%), vilket baseras på uppgifter från pensionsplanernas förvaltare. Av koncernens totala pensionsåtaganden i Storbritannien svarar Stena Line Holding koncernen för cirka 85%. MNRPF antog en betalningsplan 2001 då koncernens andel uppgick till cirka 32%, varvid hälften av planens inbetalningar gjordes av andra arbetsgivare som genomförde frivilliga betalningar. Avtalet med frivilliga inbetalningar upphörde dock 2006 och som ett resultat ökade koncernens andel av underskottet till cirka 60%. Koncernen initierade en rättsprocess mot MNRPF för att fastställa hur underskottet skall fördelas bland de olika arbetsgivarna. Den engelska Court of Appeal fastställde 2011 ett utslag från High Court, att underskottsbetalning till MNRPF kan krävas av alla företag som tidigare deltagit i fonden, inklusive företag som inte längre anställer några medlemmar.

High Court i London meddelade under 2015 att de godkänner pensionsstyrelsens förslag till ny betalningsplan i MNRPF. Detta innebär att koncernens andel fastställs till 20% samt att tidigare underskottsbetalningar från 2001 räknas av framtida underskott.

Den senaste treårsvärderingen i MNRPF gjordes per 31 mars 2014. På grund av den utdragna rättsprocessen bestämde pensionsstyrelsen att arbetsgivarna ska betala 150% av sin underskottsandel för att säkerställa fonderingen i pensionsplanen. Beroende på betalningsförmågan hos samtliga bolag kan denna utökade andel ändras vid nästa värderingstillfälle, vilket är 31 mars 2017. Det utökade betalningskravet ska inte ses som en ökning av skuldandelen utan som en periodisering av totala inbetalningar till pensionsplanen.

Pensionsplanerna (Company Schemes) i koncernens dotterbolag ger rätt till ersättningar som är kopplade till de enskilda medlemmarnas slutlön vid det tidigaste av det datum då de lämnar bolaget eller går i pension. Ersättningarna via de två industrifonderna är kopplade till de enskilda medlemmarnas genomsnittliga slutlön enligt ett karriärsindexerat system. Samtliga planer är stängda för nya medlemmar. Fonderingsnivån för respektive plan bedöms vart tredje år och därefter upprättas en inbetalningsplan i överenskommelse mellan arbetsgivare och förvaltare av pensionsfonden, vilken omfattar planmässiga betalningar tillsammans med underskottsbetalningar som krävs för att möta underskottet mellan tillgångar och skulder. Placeringsstrategin beslutas av pensionsplanens styrelse (trustees) i samråd med arbetsgivarna. Tillgångarna hanteras av pensionsplanernas förvaltare genom oberoende fondförvaltare, på uppdrag av pensionsplanernas styrelser. Respektive pensionsplan regleras av "Trust Deed and Rules" och planerna styrs av fristående pensionsbolag där styrelsen representeras av arbetsgivare och medlemmar.

Sverige

För tjänstemän i Sverige tryggas ITP 2-planens förmånsbestämda pensionsåtaganden för ålders- och familjepension genom en försäkring i Alecta. Enligt ett uttalande från Rådet för finansiell rapportering, UFR 10 Redovisning av pensionsplanen ITP 2 som finansieras genom försäkring i Alecta, är detta en förmånsbestämd plan som omfattar flera arbetsgivare. För räkenskapsåret 2016 har koncernen inte haft tillgång till information för att kunna redovisa sin proportionella andel av planens förpliktelser, förvaltningstillgångar och kostnader vilket medfört att planen inte varit möjlig att redovisa som en förmånsbestämd plan. Pensionsplanen ITP2 som tryggas genom en försäkring i Alecta redovisas därför som en avgiftsbestämd plan. Premien för den förmånsbestämda ålders- och familjepensionen är individuellt beräknad och är bland annat beroende av lön, tidigare intjänad pension och förväntad återstående tjänstgöringstid.

Den kollektiva konsolideringsnivån utgörs av marknadsvärdet på Alectas tillgångar i procent av försäkringsåtagandena beräknade enligt Alectas försäkringstekniska metoder och antaganden, vilka inte överensstämmer med IAS 19. Den kollektiva konsolideringsnivån ska normalt tillåtas variera mellan 125 och 155%. Om Alectas kollektiva konsolideringsnivå understiger 125% eller överstiger 155% ska åtgärder vidtas i syfte att skapa förutsättningar för att konsolideringsnivån återgår till normalintervallet. Vid låg konsolidering kan en åtgärd vara

att höja det avtalade priset för nyteckning och utökning av befintliga förmåner. Vid hög konsolidering kan en åtgärd vara att införa premie-reduktioner. Vid utgången av 2016 uppgick Alectas överskott i form av den kollektiva konsolideringsnivån till 149% (153%).

Andra förmånsbestämda pensionsplaner i Sverige tryggs främst av pensionsstiftelse i egen regi. Det förekommer inget krav på en lägsta fonderingsnivå. Pensionsutbetalningar till pensionärer sker direkt från Stena och inte från stiftelsens pensionstillgångar.

Övriga länder

Det finns ett antal mindre pensionsplaner i övriga länder, varav de större finns i Nederländerna och Norge. De förmånsbestämda pensionsplanerna i Nederländerna och Norge är lönebaserade pensionsförmåner och är öppna för nya deltagare. Pensionens storlek är baserad på genomsnitts- eller slutlönen. Pensionsplanerna är fullt fonderade.

Information per land 31 december 2015	Sverige	Storbritannien	Övriga länder	Totalt
Redovisning i balansräkningen				
Nuvärde av fonderade och ofonderade förpliktelser	538	9 861	320	10 719
Förvaltningstillgångarnas verkliga värde	-296	-9 914	-333	-10 543
Totalt (överskott)/underskott	242	-53	-13	176
Varav redovisade som				
Överskott i fonderade pensionsplaner	91	279	25	395
Pensioner och liknande förpliktelser	333	226	12	571
Total fonderingsnivå för samtliga planer, %	55%	101%	104%	98%
Redovisning i resultaträkningen				
Kostnad för tjänstgöring under innevarande år	5	36	33	74
Räntekostnad, netto	8	11	1	20
Administrationskostnader		62		62
Omvärdering (vinst)/förlust	-18	-73	3	-88
Total kostnad (vinst) för förmånsbestämda planer	-6	36	37	67
Huvudsakliga antaganden för värderingen av förpliktelsen				
Livslängd, år:				
Män – nuvarande ålder 65	21,7	22,2		
Kvinnor – nuvarande ålder 65	24,0	23,8		
Inflation, % ¹⁾	1,8	3,0		
Diskonteringsränta, %	3,5	4,0		

Vägd genomsnittlig löptid för pensionsförpliktelsen uppgår till 15 år.

1) Angiven inflation för Storbritannien avser RPI. Använd CPI är 1,2 lägre än RPI.

FORTS. NOT 21

Information per land 31 december 2016	Sverige	Storbritannien	Övriga länder	Totalt
Redovisning i balansräkningen				
Nuvärde av fonderade och ofonderade förpliktelser	537	10 472	356	11 365
Förvaltningstillgångarnas verkliga värde	-236	-10 408	-371	-11 015
Totalt (överskott)/underskott	301	64	-15	350
Varav redovisade som				
Överskott i fonderade pensionsplaner	86	153	25	264
Pensioner och liknande förpliktelser	384	217	10	611
Pensioner och liknande förpliktelser, kortfristig del	3			3
Total fonderingsnivå för samtliga planer, %	44%	99%	104%	97%
Redovisning i resultaträkningen				
Kostnad för tjänstgöring under innevarande år	3	22	19	44
Räntekostnad, netto	8	-11		-3
Administrationskostnader		43		43
Omvärdering (vinst)/förlust	58	520		578
Total kostnad (vinst) för förmånsbestämda planer	69	574	19	662
Huvudsakliga antaganden för värderingen av förpliktelsen				
Livslängd, år:				
Män – nuvarande ålder 65	21,7	22,2		
Kvinnor – nuvarande ålder 65	24,0	23,8		
Inflation, % ¹⁾	1,75	3,15		
Diskonteringsränta, %	3,0	2,85		

Vägd genomsnittlig löptid för pensionsförpliktelsen uppgår till 17 år.

1) Angiven inflation för Storbritannien avser RPI. Använd CPI är 1,2 lägre än RPI.

Avstämning av förändring i nuvärdet av förmånsbestämd förpliktelse avseende fonderade och ofonderade förpliktelser

	2015	2016
Ingående balans 1 januari	10 471	10 719
Kostnad för tjänstgöring under innevarande år	74	44
Administrationskostnader	62	43
Räntekostnader	405	366
Omvärdering till följd av förändrade finansiella antaganden	-174	1 841
Omvärdering till följd av förändrade demografiska antaganden	446	
Omvärdering till följd av erfarenhetsbaserade justeringar	-350	-183
Omvärdering till följd av ändrad andel i pensionsplan	129	8
Inbetalningar av deltagare i pensionsplaner	6	2
Utbetalda förmåner	-576	-545
Uppgörelser		35
Valutakursdifferenser	226	-965
Utgående balans 31 december	10 719	11 365

Avstämning av förändring i verkligt värde av förvaltningstillgångar	2015	2016
Ingående balans 1 januari	9 989	10 543
Ränteintäkter på förvaltningstillgångar	385	369
Omvärdering till följd av förändrade antaganden	40	1 088
Omvärdering till följd av ändrad andel i pensionsplan	97	
Inbetalningar av deltagare i pensionsplaner	6	2
Inbetalningar av avgifter	377	521
Utbetalda förmåner	-566	-532
Uppgörelser		-26
Valutakursdifferenser	215	-950
Utgående balans 31 december	10 543	11 015

Känslighetsanalysen nedan redogör för effekten på den förmånsbestämda pensionsskuldens storlek vid en förändring av aktuariella antaganden. Känslighetsanalysen är inte avsedd att uttrycka koncernens uppfattning om sannolikheten för en ändring. Den baseras på en

förändring i ett antagande medan alla andra antaganden hålls konstanta. I praktiken är det osannolikt att detta inträffar och förändringar i några av antagandena kan vara korrelerade.

Känslighetsanalys av förpliktelseerna	Sverige	Storbritannien	Övriga länder	Totalt
Livslängd +1 år	17	259	9	285
Inflation +0,5%	55	448	32	535
Diskonteringsränta +0,5%	-53	-780	-34	-867
Diskonteringsränta -0,5%	60	819	39	918

Marknadsvärde av förvaltningstillgångar per kategori	2015			2016		
	Marknadsnoterade	Ej marknadsnoterade	Totalt	Marknadsnoterade	Ej marknadsnoterade	Totalt
Eget kapitalinstrument	3 201	298	3 499	2 186	216	2 402
Räntebärande värdepapper	5 822		5 822	7 302		7 302
Fastigheter		676	676		265	265
Försäkringsbrev	41		41	42		42
Likvida medel och liknande	505		505	1 004		1 004
Totalt	9 569	974	10 543	10 534	481	11 015

Investeringsstrategi och riskhantering

Genom våra förmånsbestämda pensionsplaner är koncernen exponerad mot ett antal risker.

Pensionsplanernas skulder är beräknade genom användning av ett antal antaganden, bland annat inflation, dödlighet och diskonteringsränta. Om förvaltningstillgångarna inte uppnår motsvarande avkastning kommer ett underskott att uppstå. Målsättningen för koncernens placeringsstrategi är att över tid minska koncernens totala pensionskostnad och för att uppnå detta accepteras ett visst risktagande. Placeringarna är långsiktiga och fördelningen av tillgångsslag säker-

ställer att investeringsportföljerna är väl diversifierade. Koncernledningen godkänner ramarna för koncernens placeringsstrategi av pensionstillgångar. Det slutliga placeringsbeslutet fattas av de lokala pensionsfondernas och stiftelsernas styrelser som rådgör med Stena.

Ökad livslängd hos förmånstagare och ökad inflation är de primära riskerna som påverkar den framtida utbetalningens storlek och därmed skuldens omfattning. Koncernledningen bevakar kontinuerligt diskonteringsränta, inflation samt antagande om livslängd för att säkerställa att förvaltningstillgångarna matchas med pensionsförpliktelseerna.

NOT 22. SKULDER TILL KREDITINSTITUT

MSEK	2015			2016		
	Kortfristiga	Långfristiga	Totalt	Kortfristiga	Långfristiga	Totalt
Fastighetslån	236	15 876	16 112	44	18 016	18 060
Övriga banklån	1 963	24 359	26 322	2 056	24 233	26 289
Checkkrediter	2	702	704		1 069	1 069
Totalt	2 201	40 937	43 138	2 100	43 318	45 418

Avseende skuldernas förfallotid, se not 31.

Redovisade belopp, per valuta, för koncernens upplåning är följande:

MSEK	31 december	
	2015	2016
SEK	16 103	18 493
GBP	246	218
USD	19 774	20 193
EUR	6 520	6 010
Andra valutor	495	504
Totalt	43 138	45 418

Angående ställda säkerheter, se not 28.

NOT 23. OBLIGATIONSÅN

I februari 2007 upptogs en Eurobond uppgående till MEUR 300 till en ränta om 6,125% och med en löptid till och med 1 februari 2017.

I februari 2007 upptogs även ytterligare en Eurobond uppgående till MEUR 102 till en ränta om 5,875% och med en löptid till och med 1 februari 2019.

I mars 2010 upptogs en Eurobond uppgående till MEUR 200 till en ränta om 7,875% och med en löptid till och med 15 mars 2020.

I januari 2014 upptogs en tioårig obligation på MUSD 600 till en ränta om 7,000% och med en löptid till och med 1 februari 2024. Syftet med transaktionen var att förlänga vår amorteringsprofil och amortera ner utestående belopp under existerande kreditfacilitet.

I februari 2014 upptogs ytterligare en tioårig obligation som uppgick till MUSD 350 till en ränta om 5,750%. Säkerheten för denna obligation består av enheterna *Stena DrillMAX* och *Stena Carron*. Syftet med denna transaktion var att förlänga existerande amorteringsprofil

och frigöra mer likviditet. Som ett resultat av transaktionerna under våren 2014 har utrymmet i existerande RCF (Revolving Credit Facility) MUSD 1 000 sänkts till MUSD 600. I februari 2015 omförhandlades vår befintliga MUSD 600 kreditfacilitet. Syftet var att sänka marginalen, förlänga löptiden och öka kreditramen till MUSD 800.

Stena AB koncernen har under 2016 återköpt obligationer till ett nominellt värde om MUSD 73 av våra seniora icke säkerställda obligationer på MUSD 600 som löper till 2024. Stena AB koncernen och dess närstående bolag får när som helst återköpa eller på annat sätt bedriva handel med sina egna obligationer på den öppna marknaden.

Verkligt värde för obligationslånen är per 31 december 2016 MSEK 12 977 (12 654).

Gällande finansiella och operativa kovenanter kopplade till obligationslånen, se not 31.

Emitterat – Förfall	Nominellt	Utestående	Ränta	Verkligt värde 31 december		Redovisat värde 31 december	
				2015	2016	2015	2016
2007–2017	MEUR 300	MEUR 282	6,125%	MEUR 303	MEUR 282	2 705	2 702
2007–2019	MEUR 102	MEUR 102	5,875%	MEUR 106	MEUR 108	935	977
2010–2020	MEUR 200	MEUR 200	7,875%	MEUR 218	MEUR 223	1 834	1 915
2014–2024	MUSD 600	MUSD 527	7,000%	MUSD 510	MUSD 467	5 065	4 798
2014–2024	MUSD 350	MUSD 350	5,750%	MUSD 308	MUSD 313	2 954	3 188
Totalt						13 493	13 580
Varav							
Långfristig del av obligationslån						13 493	10 878
Kortfristig del av obligationslån							2 702

NOT 24. LEASING

Koncernen som leasetagare

Operationella leasar inkluderar huvudsakligen charter av tankfartyg på timecharter, färjor på bareboatcharter samt inhyrda hamn- anläggningar. Dessutom leasas lokaler, bilar och kontorsutrustning.

Kostnaderna för operationella leasingavtal har utvecklats enligt följande:

MSEK	31 december	
	2015	2016
Rörelsens kostnader	1 628	1 821

Koncernens finansiella leasar omfattade under 2015 ett RoPax-fartyg. Anskaffningsvärdet för fartyg under finansiella leasingavtal uppgick per balansdagen till MSEK 0 (532) och netto bokfört värde till MSEK 0 (404).

Framtida minimileaseavgifter uppgick per balansdagen till:

MSEK	2015	
	Operationella leasar	Finansiella leasar
2016	1 365	39
2017	996	374
2018	747	6
2019	585	7
2020	428	8
2021 och därefter	1 330	25
Summa minimileaseavgifter	5 451	459

Framtida minimileaseavgifter uppgick per balansdagen till:

MSEK	2016	
	Operationella leasar	Finansiella leasar
2017	1 302	11
2018	948	12
2019	634	10
2020	483	10
2021	347	9
2022 och därefter	992	29
Summa minimileaseavgifter	4 706	81

Koncernen som leasegivare

Koncernen hyr ut fartyg och fastigheter till externa parter under operationella leasingavtal. Bokförda värden för fartyg och fastigheter för extern uthyrning uppgick på balansdagen till:

MSEK	2015			2016		
	Anskaffnings- värde	Ackum. avskrivning	Netto bokfört värde	Anskaffnings- värde	Ackum. avskrivning	Netto bokfört värde
Fartyg	56 836	-20 570	36 266	60 298	-25 165	35 133
Förvaltningsfastigheter	30 617		30 617	35 466		35 466
Totalt	87 453	-20 570	66 883	95 764	-25 165	70 599

Framtida minimileaseintäkter uppgick per balansdagen till:

MSEK	2015		
	Fartyg	Förvaltnings- fastigheter	Totalt
2016	7 321	660	7 981
2017	2 215	552	2 767
2018	127	415	542
2019	38	279	317
2020	19	178	197
2021 och därefter		587	587
Summa minimileaseintäkter	9 720	2 671	12 391

FORTS. NOT 24

Framtida minimileaseintäkter uppgick per balansdagen till:

MSEK	2016		
	Fartyg	Förvaltnings- fastigheter	Totalt
2017	2 518	872	3 390
2018	138	775	913
2019	40	638	678
2020	20	510	530
2021		396	396
2022 och därefter		1 734	1 734
Summa minimileaseintäkter	2 716	4 925	7 641

Uppgifterna för förvaltningsfastigheter avser kontorsfastigheter men exkluderar bostadsfastigheter, eftersom bostadskontrakt vanligen har en uppsägningstid på högst 3 månader.

NOT 25. ÖVRIGA LÅNGFRISTIGA SKULDER

MSEK	31 december	
	2015	2016
Förutbetalda intäkter, långfristiga ¹⁾	459	49
Övriga skulder	2 734	2 440
Totalt	3 193	2 489

Förfallotid på balansdagen

MSEK	Mer än			Totalt
	1–3 år	4–5 år	5 år	
Förutbetalda intäkter, långfristiga	13	10	26	49
Övriga skulder	533	603	1 304	2 440
Totalt	546	613	1 330	2 489

1) Kompensationen Stena erhöll från Stena Carron 2014 har löpt ut över 2015 och 2016 vilket förklarar den stora minskningen på förutbetalda intäkter.

NOT 26. UPPLUPNA KOSTNADER OCH FÖRUTBETALDA INTÄKTER

MSEK	31 december	
	2015	2016
Upplupna kostnader		
Charterhyror och driftskostnader fartyg	284	117
Räntekostnader	1 013	767
Personalkostnader	373	385
Övriga kostnader	1 606	1 918
	3 276	3 187
Förutbetalda intäkter		
Charterhyror	936	745
Förutbetalda intäkter	657	928
	1 593	1 673
Totalt upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	4 869	4 860

NOT 27. TILLGÅNGAR SOM INNEHAS FÖR FÖRSÄLJNING

Beslut har fattats att avyttra verksamheten inom IL Recycling AB koncernen. Dessutom finns beslut om att sälja en byggnad och ett fartyg. Försäljningarna beräknas ske under första kvartalet 2017. Per den

31 december 2016 omfattar avyttringsgruppen tillgångar på MSEK 1 416 minus skulder uppgående till MSEK 819. Per 31 december 2015 fanns inga tillgångar för försäljning.

MSEK	2016
Tillgångar klassificerade som innehav för försäljning:	
Immateriella anläggningstillgångar	524
Materiella anläggningstillgångar	641
Finansiella anläggningstillgångar	7
Korta fordringar	244
Totala tillgångar klassificerade som innehav för försäljning	1 416
Skulder direkt hänförliga till tillgångar klassificerade som innehav för försäljning:	
Långa skulder	417
Uppskjuten skatt	94
Kortfristiga skulder	308
Totala skulder direkt hänförliga till tillgångar klassificerade som innehav för försäljning	819

NOT 28. STÄLLDA SÄKERHETER OCH EVENTUALFÖRPLIKTELSE

Pantsatta tillgångar

De pantsatta tillgångarna används som säkerheter för olika finansieringar. Panterna kan endast användas av långivarna mot vilka Stena har misslyckats i att fullgöra sina åtaganden enligt avtal eller att avtalad tid för att åtgärda problemet har löpt ut.

Följande säkerheter har ställts för skulder till kreditinstitut

MSEK	31 december	
	2015	2016
Aktier i dotterbolag	584	634
Fartygsinteckningar	35 722	28 843
Fastighetsinteckningar	22 096	19 909
Andelar i intresseföretag	1 066	1 176
Andra långfristiga värdepapper	321	
Kundfordringar	28	33
Kortfristiga placeringar	1	1
Övriga pantsatta tillgångar	1 801	1 709
Totala säkerheter för egna skulder till kreditinstitut	61 619	52 305
Skulder till kreditinstitut inklusive leasingåtaganden	43 597	45 499
Totala skulder till kreditinstitut	43 597	45 499

Dessutom är vissa försäkringsavtal pantförskrivna. Inga säkerheter har ställts för andras skulder.

Åtaganden

Borgensförpliktelser avser i huvudsak garantier för fastighetslån, fartygsprojekt i intresseföretag samt fullgörandegarantier knutna till vissa dotterbolags rörelseverksamhet.

Utöver vad som angetts i tabellen ovan har ett antal fartyg, hamnanläggningar med mera kontrakterats, för vilka avgifter skall erläggas med MSEK 1 302 under 2017 och MSEK 3 404 från och med 2018. Se not 24. Per balansdagen hade kontrakt tecknats avseende nybeställningar av fem IMOIIIMAX-fartyg, fyra RoPax-fartyg och en oljeborrningsrigg. Tillsammans uppgick beställningssumman gentemot varven till MSEK 11 103, varav förskott erlagts med MSEK 2 699.

Utöver ovanstående finns det skattetvister med skatteverk.

Följande eventalförpliktelser har lämnats

MSEK	31 december	
	2015	2016
Borgensförbindelser	2 000	2 470
Övriga eventalförpliktelser	100	194
Totalt	2 100	2 664

NOT 29. FÖRVARV OCH AVYTTRINGAR AV VERKSAMHETER

Under 2016 har fyra förvärv och två avyttringar av verksamheter ägt rum. En av avyttringarna skedde genom en inkrämsförsäljning, i övriga fall har aktier köpts eller sålts.

Utöver de förvärv och avyttringar av verksamheter som beskrivs nedan har resterande del av aktierna i två tidigare joint ventures förvärvats, Golden Stena Bulk IMOIIIMAX IX Limited och Golden Stena Bulk IMOIIIMAX X Limited. Bolagen har nu namnändrats till Stena Bulk IMOIIIMAX IX Limited och Stena Bulk IMOIIIMAX X Limited.

Förvärv

Clyde Group Ltd

Den 5 maj 2016 förvärvade affärsområdet Northern Marine Group bolaget Clyde Group Ltd. Clyde Group Ltd erbjuder utbildning, resor och annan service inom den marina sektorn. Clyde Group Ltd har sju dotterbolag och säte i Glasgow, Storbritannien. Koncernen har

144 anställda. Köpeskillingen uppgick till MSEK 56 och skillnaden mellan köpeskillingen och nettotillgångar är MSEK 13 och hänför sig till goodwill.

IL Recycling AB

Den 30 juni 2016 förvärvades IL Recycling AB. Bolaget har säte i Stockholm, Sverige och bedriver återvinningsverksamhet. Koncernen hade vid förvärvstillfället tre dotterbolag varav två i Sverige och ett i Polen och totalt ca 700 anställda. Köpeskillingen uppgick till MSEK 718 och skillnaden mellan köpeskillingen och nettotillgångar om 451 hänför sig främst till övervärde på kundrelationer, varumärke och fastigheter.

I oktober 2016 såldes det polska dotterbolaget till Stena Recycling AB och resterande del av återvinningsverksamheten kommer säljas till Stena Recycling AB under 2017. Övrig verksamhet, huvudsakligen fastighetsförvaltning, kommer att behållas av Stena AB koncernen.

Det sammanlagda värdet av de förvärvade tillgångarna och skulderna framgår av nedan tabell, vilken även visar den kassaflödesmässiga påverkan av förvärven. Samtliga förvärvade tillgångar och skulder rapporterades enligt IFRS, alternativt ingen skillnad mot IFRS, vid tiden för förvärvet.

MSEK	2016
Förvärvade tillgångar och skulder	
Immateriella anläggningstillgångar	100
Materiella anläggningstillgångar	495
Finansiella anläggningstillgångar	9
Kortfristiga fordringar	403
Likvida medel	51
Långa skulder	-226
Uppskjuten skatt	-128
Kortfristiga skulder	-397
Förvärvade nettotillgångar	307
Goodwill	112
Kundrelationer	244
Varumärke	183
Fastigheter	25
Uppskjuten skatt	-99
Innehav utan bestämmande inflytande	1
Summa	773
Köpeskillingen	-773
Likvida medel i de förvärvade verksamheterna	51
Påverkan på koncernens likvida medel	-722

Förvärvsrelaterade utgifter uppgår totalt till MSEK 7 och redovisas som direkta rörelsekostnader.

Avyttringar

Macro International AB

Den 1 december 2016 såldes inkråmet i Macro International AB. Marco International AB ägs av Ballingslöv International AB som är del av Stena ABs affärsområde Nya Affärer. Bolaget verkade inom badrumsinredning och har säte i Laholm, Sverige och hade cirka

55 anställda. Försäljningen genererade en vinst för Stena AB koncernen om MSEK 96. Försäljningssumman var MSEK 173 varav MSEK 10 kommer att betalas under 2017.

Utöver denna försäljning har, som tidigare nämnts, det polska dotterbolaget till IL Recycling AB sålts.

Det sammanlagda värdet av de avyttrade tillgångarna och skulderna framgår av nedan tabell, vilket även visar den kassaflödesmässiga påverkan av avyttringarna. Samtliga förvärvade tillgångar och skulder rapporterades enligt IFRS, alternativt ingen skillnad mot IFRS, vid tiden för förvärvet.

MSEK	2016
Avyttrade tillgångar och skulder	
Immateriella anläggningstillgångar	-1
Materiella anläggningstillgångar	-51
Kortfristiga fordringar	-96
Likvida medel	-10
Långa skulder	13
Kortfristiga skulder	62
Avyttrade nettotillgångar	-83
Goodwill	-19
Summa	-102
Köpeskillning	192
Uppskjuten köpeskillning	-10
Likvida medel i de avyttrade verksamheterna	-10
Påverkan på koncernens likvida medel	172

Utgifter relaterade till avyttringarna uppgår till totalt MSEK 7 och redovisas i tabellen ovan som en minskning av köpeskillingen.

Vid en jämförelse med kassaflödesanalysen så finns en skillnad till följd av en tilläggsköpeskillning för försäljning 2015 som betalats 2016.

NOT 30. KASSAFLÖDESANALYS

Räntebetalningar

MSEK	31 december	
	2015	2016
Betalda räntor	2 578	2 565
Ränteinbetalningar	279	277

Betald skatt

Under året uppgick betald skatt till MSEK 444 och återbetald skatt till MSEK 288, med anledning av vunnet skattemål, vilket ger ett netto om MSEK 156 (251).

Investeringsaktiviteter

Övriga investeringar 2016 består främst av reglering av lån till joint ventures och intresseföretag. 2015 var den största delen en reglering av upplupna intäkter som ingick i ett av 2015 års förvärv.

Finansiella aktiviteter

Övriga finansiella aktiviteter består 2016 främst av handel av bunkeroptioner och finansieringskostnader. 2015 avsåg övriga finansieringar till största delen finansieringskostnader. Finansieringskostnaderna är aktiverade och skrivs av på lånets kontraktstid.

NOT 31. FINANSIELLA RISKFAKTORER OCH FINANSIELL RISKHANTERING

Den här noten beskriver den finansiella riskhanteringen i Stena AB koncernen. Redovisningsprinciper för finansiella instrument beskrivs i not 1 och den finansiella informationen för 2016 och 2015 beskrivs i not 32. Andra noter som inkluderar information som används i not 31 och 32 är not 13 Övriga långfristiga värdepapper, not 14 Övriga långfristiga tillgångar och not 17 Kortfristiga placeringar.

Finansiella instrument i Stena AB koncernen består av banklån, derivat, finansiella leasingkontrakt, leverantörsskulder, kundfordringar, obligationer, aktier och andelar samt kassa och korta investeringar.

Den primära risk som uppstår vid handel med finansiella instrument är marknadsrisk som inkluderar ränterisk, valutarisk, prISRISK, kreditrisk och likviditetsrisk. Alla dessa risker hanteras genom efterlevande av den upprättade Finanspolicy.

Finansiella riskfaktorer

Koncernen utsätts genom sin verksamhet för en mängd olika finansiella risker. Koncernens övergripande riskhanteringspolicy fokuserar på oförutsägbarheten på de finansiella marknaderna och eftersträvar att minimera potentiella ogynnsamma effekter på koncernens finansiella resultat.

Koncernen använder derivatinstrument för att säkra viss riskexponering.

Riskhanteringen sköts av en central finansavdelning, "Stena Finans", enligt policies som fastställts av styrelsen. Stena Finans identifierar, utvärderar och säkrar finansiella risker i nära samarbete med koncernens operativa enheter. Styrelsen upprättar skriftliga policies såväl för den övergripande riskhanteringen som för specifika områden, såsom valutarisk, ränterisk, kreditrisk, prISRISK, användning av derivata och icke-derivata finansiella instrument samt placering av överlikviditet.

Koncernen använder sig av finansiella instrument för att reducera risken för större resultatpåverkan från prisförändringar på valuta-, ränte- och oljemarknaderna.

Som grundprincip finansieras anläggningstillgångar med långfristig upplåning i form av obligationslån, banklån och leasing. Varje dotterbolags tillgångar finansieras i lokal valuta och i den mån tillgångar och skulder i respektive valuta inte kan matchas, justeras nettopositionen med hjälp av finansiella instrument.

För att uppnå en önskad valutamix och räntebindningsprofil används olika typer av ränteinstrument såsom swappar till fast ränta, swappar med kombinerad valuta- och räntebindning eller ränteoptioner som binder räntenivån inom vissa intervall.

Valutarisker uppstår dels vid omräkningen till svenska kronor av resultat och balansposter i utländsk valuta och dels vid omräkningen av kassaflöden i utländsk valuta. Dessa valutarisker reduceras genom säkring av valutakurser med terminskontrakt eller valutaoptionskontrakt.

Prisfluktuationer på bunkerolja, vilka har störst påverkan inom färjerörelsen, hanteras genom fastprisavtal för olika typer av bunkerolja eller genom säkring i finansiella instrument avseende priset på råolja. Som en del i tankverksamheten används i begränsad utsträckning också kontrakt avseende fraktrater så kallade forward freight agreements.

Ovan nämnda finansiella risker hanteras huvudsakligen av finansavdelningen i Sverige i enlighet med de befogenhetsramar som anges i koncernens Finanspolicy.

Marknadsrisk – Ränteriskhantering

Koncernen har tillgångar i form av fartyg och fastigheter fördelat på valutorna USD, SEK, EUR och GBP. Skuldportföljen och tillhörande ränterisk fördelas därför mellan dessa valutor. I syfte att säkerställa önskvärda räntenivåer görs regelbundet en översyn och bedömning av koncernens räntebindningsprofil. Denna justeras med hjälp av ränteinstrument som i största möjliga utsträckning matchas mot förfallodagarna på underliggande lån.

Finansiella instrument för ränta såsom futures, swappar eller olika typer av ränteooptioner används för säkring av framtida räntebetalningar. Intäkts- eller kostnadsränta under dessa kontrakt periodiseras och redovisas som en justering av räntekostnaden på den underliggande skulden. Koncernen redovisar upplupna räntebelopp från motparter per bokslutsdagen beräknade i enlighet med villkoren i kontraktet. Generellt har underliggande skulder en längre löptid än de finansiella säkringskontrakten och periodisering av upplupna räntor görs så länge som säkringskontrakten anses utgöra en effektiv del i koncernens totala ränteriskhantering.

Marknadsrisk – Valutarisker

Koncernen är genom sin internationella verksamhet utsatt för olika typer av valutarisker. En betydande del av intäkterna och kostnaderna utgörs av USD men även GBP och EUR förekommer i stor utsträckning. Valutarisker uppstår vid:

- omräkning av utländska dotterbolags nettotillgångar i utländsk valuta (eget kapitalexponering)
- omräkning till balansdagens kurser av respektive koncernbolags finansiella balansposter i utländsk valuta (balansexponering)
- löpande omräkning av verksamhetens kassaflöden i utländsk valuta till respektive bolags funktionella valuta (transaktionsexponering)

Det är koncernens policy att valutasäkra balansexponering, vilken i huvudsak utgörs av upplåning i utländsk valuta (USD och EUR) i bolag med SEK som funktionell valuta. Koncernen säkrar även en stor del av transaktionsexponering i USD, GBP, EUR, CAD, PLN, AUD, NOK och DKK hänförliga till framtida kassaflöden huvudsakligen från Färjelinjer och Offshore Drilling. Försäljning i Färjelinjer avser i huvudsak CAD, EUR, PLN, NOK och DKK samt inköp i USD. Inköp i Offshore Drilling avser i huvudsak GBP och AUD.

Omräkningsdifferenser från nettoinvesteringar

Omräkningsdifferenser från exponering av nettotillgångar i utländska dotterbolag förs direkt till koncernens egna kapital. Derivatinstrument hänförliga till säkring av dessa nettotillgångar, såsom valutaswappar, valutatermins- eller valutaoptionskontrakt värderas till verkligt värde. Resultatet av dessa säkringskontrakt redovisas direkt mot övrigt totalresultat om de anses vara effektiva. Om säkringen inte längre bedöms effektiv redovisas valutaeffekten i finansnettot.

Terminsavdrag eller påslag från valutaswappar eller terminskontrakt redovisas som ränteintäkt eller räntekostnad i koncernens finansnetto.

Bokfört värde på nettotillgångarna i våra dotterbolag i utländsk valuta uppgick per 31 december 2016 till cirka SEK 32,5 miljarder. Nettotillgångarna består främst av svenska kronor, US Dollar, Euro och Brittiska pund. En förändring med 1% av värdet i SEK mot de funktionella valutorna i våra dotterbolag skulle per 31 december 2016 påverka eget kapital med MSEK 325.

Omräkningsdifferenser från balansexponering

Monetära tillgångar och skulder i utländsk valuta som uppstår som en följd av bolagets verksamhet omvärderas till balansdagens kurs. Derivatinstrument avseende ekonomisk säkring av värdet på dessa

balansposter, såsom valutaswappar, valutatermins- eller valutaoptionskontrakt, värderas till verkligt värde vilket inkluderar en omräkning till balansdagens kurs. Förändringen i verkligt värde bruttoredo visas som kursdifferenser i koncernens finansnetto där också omräkningen av de monetära tillgångarna och skulderna i utländsk valuta redovisas. Terminsavdrag eller påslag från valutaswappar eller terminskontrakt redovisas som ränteintäkt eller räntekostnad i koncernens finansnetto. Enligt koncernens Finanspolicy ska 100% av denna exponering säkras.

Omräkningsdifferenser från transaktionsexponering

Realiserade resultat från valutatermins- eller valutaoptionskontrakt, inklusive betalda eller erhållna premier från optionskontrakt, som avser att säkra förväntade eller kontrakterade framtida kassaflöden i utländsk valuta, periodiseras och redovisas som en justering av den underliggande transaktionen när den inträffar. Terminsavdrag eller påslag från dessa valutaswappar eller terminskontrakt redovisas i koncernens finansnetto om de inte redovisats som kassaflödessäkringar. Säkringskontrakten, som är en effektiv hedge, värderas och redovisas mot övrigt totalresultat. Enligt koncernens Finanspolicy ska 0–100% av denna exponering säkras.

Marknadsrisk – prisrisk

Oljeprisrisker

Koncernen har en exponering mot priset för bunkerolja för fartygsdriften och använder fastpriskontrakt, swappar och optioner för att säkra sin oljeprisrisk. Säkringskontrakt ingås regelbundet för att matcha den underliggande kostnaden för leverans av bunkerolja. Säkringskontrakten, som är en effektiv hedge, värderas och redovisas mot övrigt totalresultat. Resultat från dessa kontrakt periodiseras och matchas mot underliggande exponering. Kontrakten avräknas månatligen och redovisas som en justering av kostnaden för bunkerolja för aktuell period.

Färjelinjer har med nuvarande linjenät en årlig förbrukning av marin bunkerolja och dieselolja vilka tillsammans motsvarar en årsvolym av cirka 2,9 miljoner fat råolja. En del av detta säkras löpande. Kontrakten avräknas månatligen till en volym som svarar mot underliggande förbrukningsvolym.

Aktieprisrisker

Majoriteten av alla aktieinvesteringar i kortfristiga placeringar och övriga långfristiga värdepapper handlas på en aktiv marknad. Därför har ingen likviditets-, motpartsrisk- eller andra osäkerhetsavdrag använts i värderingen. En total risklimit för investeringar och handel i aktier, aktieindex och obligationer har godkänts av styrelsen och utnyttjande av limiter övervakas dagligen. Riskmandaten allokeras per handlare/portfölj och reflekterar en 10% negativ prisförändring i marknaden. Som ett komplement till prisriskhanteringen följs även andra specifika risker, sektorsrisker och geografiska risker upp och rapporteras. En viss del av de totala investeringarna ska göras i likvida värdepapper. Finanspolicyn styr också vilka typer av finansiella instrument som är godkända att handla med. För att reducera kreditrisken vid investeringar i företagsobligationer, finns det vissa godkända gränser avseende kreditbedömningen av utställaren.

FORTS. NOT 31

Portföljen av aktieinvesteringar är väldiversifierad både vad gäller marknader och branscher. Investeringarna görs inom ramen för vår finanspolicy, både vad gäller risk- och förlustmandat. Per 31 december 2016, ger en förändring av +/- 10% i realiserat värde av alla aktieinvesteringar och obligationsinvesteringar i kortfristiga placeringar och övriga långfristiga värdepapper, en effekt före skatt om +/- MSEK 157 i resultaträkningen och +/- MSEK 595 i övrigt totalresultat.

Finansiell trading

Som en mindre del inom verksamhetsområdet Stena Finans handlas valuta- och ränteinstrument i tradingssyfte. All handel sker inom ramen för riktlinjerna i koncernens Finanspolicy. Alla tradingpositioner värderas till verkligt värde vid boksluten och värdeförändringen förs till periodens resultat.

Kreditrisk

I koncernens operativa verksamhet uppstår kreditrisk i form av kundfordringar. I färjeverksamheten kreditkontrolleras våra kunder löpande med hjälp av erkända kreditupplysningsföretag. Om kreditvärdigheten hos kunden inte är tillfredsställande i enlighet med vår kreditpolicy, krävs kontant betalning. Kunderna i vår drillingverksamhet har vanligen en god kreditvärdighet. I vår RoRo-verksamhet är fartygen vanligtvis uthyrda på långtidskontrakt. Charterhyran betalas i sådana fall i förskott och vi har kontraktuell rätt att återta fartyget och annullera charterkontraktet om kunden inte betalar inom skälig tid. Kundens kreditvärdighet prövas innan ett charterkontrakt ingås med hjälp av erkända kreditupplysningsföretag. Om kreditvärdigheten inte är tillräcklig, krävs en garanti från kunden, exempelvis en bankgaranti.

I vår tankerverksamhet där fartygen är utchartrade på en spot-charter, analyseras kunden noggrant innan ett kontrakt ingås, i enlighet med våra regler för kvalitetssäkring. Om kunden inte kan klassificeras som "first class" eller det finns historiska anmärkningar vad gäller betalningsförmåga, kan kunden nekas att hyra fartyget, tillhandahålla en bankgaranti eller tvingas betala innan lasten är lossad. När fartygen hyrs ut på långtidskontrakt betalas hyran i förskott och om den inte betalas inom skälig tid har vi kontraktuell rätt att annullera charterkontraktet. Köp och försäljning av fartyg regleras via ett standardiserat överlåtelseavtal (MOA) under vilket fartyget levereras först när köpskillingen finns på säljarens bankkonto.

I vår fastighetsverksamhet betalas hyran i förskott, både vad gäller lägenhets- och lokalkontrakt. Oavsett, görs alltid en kreditkontroll på nya hyresgäster. Hyresgäster till lokaler sätts på regelbunden kreditkontroll under hela hyresperioden. Om en potentiell hyresgäst ej uppfyller kreditkraven enligt vår Finanspolicy, kan denne antingen nekas ett kontrakt, betala i förskott eller tillhandahålla en bankgaranti.

Alla finansiella instrument handlas med motparter som bedöms ha betryggande kreditvärdighet och där villkor och avräkningsrutiner är väl dokumenterade. Normalt ställs inga säkerheter från någondera part för eventuella kreditrisker i finansiella instrument. Samtliga derivat handlas inom ramen för upprättade ISDA-avtal med varje motpart,

där fordringar och skulder i marknadsvärden på derivat kvittas. I tabellerna nedan avser kreditexponering summan av positiva marknadsvärden netto per motpart.

Likviditetsrisker

Likviditetsrisk hanteras genom att koncernen innehar tillräckligt med likviditet i form av bankmedel och kortfristiga placeringar, tillgänglig finansiering genom outnyttjade kontrakterade kreditfaciliteter och möjligheten att stänga kortfristiga marknadspositioner i aktier och obligationer. På grund av verksamhetens dynamiska karaktär tillgodoses behovet av flexibilitet i finansieringen genom att upprätthålla en del av upplåningen i form av kontrakterade kreditramar, under vilka det återkommande kortfristiga likviditetsbehovet kan tillgodoses, så kallade Revolving Credit Facilities.

Ledningen följer noga rullande prognoser för koncernens likviditetsreserv, baserad på förväntade kassaflöden. Detta sker både på lokal nivå i koncernens rörelsedrivande bolag och på central nivå inom finansavdelningen i enlighet med den praxis och de limiter som fastställts för koncernen. Vidare ingår i koncernens policy för likviditetshantering att beräkna förväntade kassaflöden i större valutor och överväga vilken mängd likvida tillgångar som krävs för att möta dessa, att övervaka balansräkningsbaserade likviditetsmått i förhållande till interna och externa tillsynskrav och att upprätthålla planer för skuldfinansiering.

I tabellen på nästa sida visas koncernens finansiella skulder uppdelade efter den tid som på balansdagen återstår fram till den avtalsenliga förfallodagen. De belopp som anges i tabellen är de avtalsenliga, odiskonterade kassaflödena. Flöden i utländsk valuta är omräknade till SEK till balansdagens kurs.

Fastighetslån består av inteckningslån för kommersiella fastigheter inom affärsområdet Stena Fastigheter och är upptagna i SEK respektive EUR. Övriga lån är upptagna för att finansiera förvärv av fartyg och andra tillgångar. Dessa lån är upptagna i USD, GBP, EUR respektive SEK.

Sedan december 2004 finns en så kallad Revolving Credit Facility på ursprungligen MUSD 1 000. Lån under krediten är säkerställda främst av fartygsinteckningar. Räntan är baserad på LIBOR plus en marginal, beroende av utnyttjandegraden av krediten. I samband med våra kapitalmarknadsaktiviteter under våren 2014 sänkte vi kreditramen från MUSD 1 000 till MUSD 600. I februari 2015 omförhandlade vi vår befintliga 600 MUSD kreditfacilitet. Utfallet blev att marginalen sänktes, löptiden förlängdes och att kreditramen ökades till MUSD 800. Vid utgången av 2016 hade denna kredit utnyttjats med MUSD 58 varav MUSD 55 verkligen var utnyttjat samt MUSD 3 spärrat för garantier. Vid utgången av 2015 hade denna kredit utnyttjats med MUSD 5 varav MUSD 0 verkligen var utnyttjat samt MUSD 5 spärrat för garantier.

Sedan 2007 finns ytterligare en Revolving Credit Facility på MUSD 200 som används som en kredit i samband med aktiehandel. Denna omförhandlades under 2013 och kreditramen höjdes då från MUSD 200 till 300. Vid utgången av 2016 hade denna kredit utnyttjats med MUSD 0. Vid utgången av 2015 hade denna kredit utnyttjats med MUSD 38.

Sedan 2010 fanns ytterligare en Revolving Credit Facility med Svenska Handelsbanken och Nordea på MSEK 6 660 som var garanterad av EKN. Denna kreditfacilitet termerades under första kvartalet 2016.

Totala utnyttjade checkkrediter och RCFs exklusive ovan nämnda aktiekredit på MUSD 300 uppgick vid utgången av 2016 till MSEK 8 618.

I förfallotabellen nedan inkluderas i "Ej specificerat" krediter som formellt förfaller 2017. Dessa lån klassificeras som långfristiga eftersom avsikten är att omfinansiera dem och därmed förlänga löptiden. "Ej specificerat" inkluderar även utnyttjande i Revolving Credit Facility. Det

finns olika finansiella och operativa kovenanter kopplade till Revolving Credit Facility. De huvudsakliga finansiella kovenanterna är (i) att vi behåller omsättningstillgångar och tillgängliga ej utnyttjade faciliteter till minst 125% av konsoliderade kortfristiga skulder, (ii) att vi och våra dotterbolags likvida medel uppgår till minst MUSD 100, (iii) att vår nettoskuld inte överstiger 65% av kapitalbindningen, och (iv) att vi behåller ägandet av de bolag som äger de ställda säkerheterna som vid tidpunkten för utställandet av kreditfaciliteten ingår i Stena AB koncernen.

Följande tabell ger en översikt av utestående nominella kontraktsvolymen och kreditrisker:

MSEK	31 december 2015		31 december 2016	
	Nominellt belopp	Kreditrisk	Nominellt belopp	Kreditrisk
Terminskontrakt och swappar avseende valuta	51 136	295	36 479	168
Optionskontrakt avseende valuta	207		98	
Terminskontrakt och swappar avseende ränta	48 376	416	48 787	236
Optionskontrakt avseende ränta	3 500		3 500	
Swappar och optioner avseende olja	5 226		3 284	87
Totalt	108 445	711	92 148	491

Förfallotabell

Per 31 december 2016, MSEK	Totalt	2017	2018	2019–2021	2022–	Ej specificerat
Fastighetslån	18 060	44	68	1 824	16 068	56
Övriga banklån	26 289	2 056	5 352	13 096	5 785	
Kreditfacilitet	500					500
Övriga checkkrediter	569					569
Obligationslån	13 580	2 702		2 892	7 986	
Skulder avseende finansiell leasing	81	11	12	29	29	
Skulder avseende operationell leasing	4 706	1 302	948	1 464	992	
Leverantörsskulder	1 647	1 647				
Derivatinstrument	2 582	1 019	88	880	595	
Totalt	68 014	8 781	6 468	20 185	31 455	1 125

NOT 32. FINANSIELLA INSTRUMENT

Noten beskriver det finansiella resultatet från finansiella instrument inom koncernen. Redovisningsprinciperna för finansiella instrument beskrivs i not 1 och Finansiell riskhantering beskrivs i not 31.

Finansiella instrument per kategori

MSEK	Finansiella instrument till verkligt värde via resultaträkningen		Finansiella instrument			Lån och fordringar	Övriga finansiella skulder	Totalt bokfört värde	Totalt verkligt värde
	Verkligt värde option	Innehav för handels-ändamål ¹⁾	Derivat som innehas i säkringssyfte	Hålles till förfall	Som kan säljas				
31 December 2015									
Tillgångar									
Övriga långfristiga värdepapper	1 282				5 050			6 332	6 332
Övriga långfristiga tillgångar	201	51	984		1 021			2 257	2 257
Kundfordringar						2 288		2 288	2 288
Kortfristiga placeringar		205				656		861	861
Övriga fordringar		343	1 071			424		1 838	1 838
Total tillgångar	1 483	599	2 055		6 071	3 368		13 576	13 576
Skulder									
Obligationslån							13 493	13 493	12 654
Övriga långfristiga skulder		27	1 964					1 991	1 991
Övriga långfristiga räntebärande skulder							41 357	41 357	41 357
Kortfristiga räntebärande skulder							2 241	2 241	2 241
Leverantörsskulder							1 598	1 598	1 598
Övriga skulder		592	1 469					2 061	2 061
Totala skulder		619	3 433				58 689	62 741	61 902
31 December 2016									
Tillgångar									
Övriga långfristiga värdepapper	1 299				5 954			7 253	7 253
Övriga långfristiga tillgångar	106	579	335		998			2 018	2 018
Kundfordringar						2 847		2 847	2 847
Kortfristiga placeringar		269				625		894	894
Övriga fordringar		212	634					847	847
Total tillgångar	1 405	1 060	969		6 952	3 472		13 859	13 859
Skulder									
Obligationslån							13 580	13 580	12 977
Övriga långfristiga skulder		35	1 501					1 536	1 536
Övriga långfristiga räntebärande skulder							43 389	43 389	43 389
Kortfristiga räntebärande skulder							2 112	2 112	2 112
Leverantörsskulder							1 647	1 647	1 647
Övriga skulder		261	702					963	963
Totala skulder		296	2 203				60 728	63 227	62 624

1) Innehav för handelsändamål inkluderar derivat som inte ingår i säkringsredovisningen på totalt MSEK 495. MSEK 579 är inkluderat i övriga långfristiga tillgångar, MSEK 212 är inkluderat i övriga fordringar, MSEK –35 är inkluderat i övriga långfristiga skulder och MSEK –261 är inkluderat i övriga skulder.

Finansiella instrument värderade till verkligt värde

För kortfristiga tillgångar och skulder i Lån och fordringar och Övriga finansiella skulder bedömer vi att bokfört värde överensstämmer med verkligt värde. För obligationer baseras det verkliga värdet på noterade priser och för övriga långfristiga räntebärande skulder bedömer vi att det verkliga värdet inte väsentligt avviker från det bokförda värdet. För resterande finansiella instrument i koncernen visar tabellen nedan verkligt värde i olika nivåer per 2015 respektive 2016.

De olika nivåerna indikerar till vilken nivå marknadspriser har använts när det verkliga värdet beräknas.

De investeringar som återfinns i nivå 1 utgörs främst av aktieinnehav och obligationer klassificerade som värdepapper som innehas för handel, verkligt värde option eller finansiella tillgångar som kan säljas. De finansiella instrumenten handlas på en aktiv marknad och det verkliga värdet baseras på tillgångens noterade köpkurs på balansdagen.

Finansiella instrument i nivå 2 består av valutaterminer och ränteswappar som används för både trading och säkringsändamål. Värdering till verkligt värde för valutaterminer baseras på publicerade terminskurser på en aktiv marknad. Värdering av ränteswappar görs utifrån diskonterade kassaflöden baserade på terminsräntor framtagna utifrån observerbara yieldkurvor. Nivå 2 består också av finansiella tillgångar som kan säljas vars verkliga värde erhålls från extern part. Avseende lån i nivå 2 bestäms värdet av det nominella beloppet så länge det underliggande värdet av lånet inte materiellt har ändrats.

Investeringar i nivå 3 består av aktier och skuldinstrument. För aktier beräknar vi värdet utifrån diskonterade kassaflöden. Verkligt värde bestäms genom att hypotetiskt bedöma vilket marknadspriset skulle varit om det hade funnits en marknad. För skuldinstrument bedömer vi värdet utifrån det nominella beloppet med beaktande av kreditrisken på lånet.

	31 december 2015				31 december 2016			
	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt
Tillgångar								
Finansiella tillgångar till verkligt värde via resultaträkningen								
– Derivat		394		394		791		791
– Värdepapper	1 088	373	100	1 561	1 454	183	36	1 673
Derivat som innehas i säkringssyfte		2 055		2 055		969		969
Finansiella tillgångar som kan säljas								
– Eget kapitalinstrument	1 187	436	1 000	2 623	1 356	749	1 050	3 155
– Skuldinstrument	1 086	2 361	127	3 574	1 248	2 039	511	3 798
Totala tillgångar	3 361	5 619	1 227	10 207	4 058	4 731	1 597	10 386
Skulder								
Finansiella skulder till verkligt värde via resultaträkningen								
– Derivat		619		619		296		296
Derivat som innehas i säkringssyfte		3 433		3 433		2 203		2 203
Totala skulder		4 052		4 052		2 499		2 499

Specifikation av finansiella instrument i Nivå 3

MSEK	Aktier Fastighetsfond 1	Aktier Fastighetsfond 2	Konvertibelt lån	Onoterade aktier	Totalt
31 december 2015					
Ingående balans 1 januari 2015	673	352	117	74	1 216
Total realiserad vinst/förlust					
– redovisat i resultaträkningen	5	–2		24	27
– redovisat i övrigt totalresultat					
Nedskrivning i resultaträkningen					
Likvid från köp och försäljningar, netto	–9			18	9
– varav realiserat resultat				–1	–1
Omräkningsdifferens	–19	–11	–3	9	–24
Utgående balans 31 december 2015	650	339	114	124	1 227

FORTS. NOT 32

MSEK	Innehav Fastighetsfond 1	Innehav Fastighetsfond 2	Konvertibelt lån	Equity private placement	Onoterade aktier	Totalt
31 december 2016						
Ingående balans 1 januari 2016	650	339	114		124	1 227
Total realiserad vinst/förlust						
– redovisat i resultaträkningen	22	–19		–20	11	–6
– redovisat i övrigt totalresultat			–22	–18		–40
Omklassificering				415	–72	343
Nedskrivning i resultaträkningen						
Likvid från köp och försäljningar, netto	–38				24	–14
– varav realiserat resultat			1			1
Omräkningsdifferens	29	15	17	24	1	86
Utgående balans 31 december 2016	663	335	110	401	88	1 597

Ett noterat innehav som tidigare rapporterades som nivå 3 har blivit marknadsnoterat och därmed flyttats till nivå 1.

Information över verkligt värde för nivå 3 instrument

31 december 2016

Innehav	Beskrivning	Verkligt värde per 31 decem- ber 2016	Värderings- teknik	Oobserverad data	Bredd av oobserver- bar data (sannolikt vägt genomsnitt)	Förhållandet mellan oobserverbar data och verkligt värde	Känslighetsanalys
Fastighets- fond 1	Fonden investe- rar i kontors- byggnader enbart i Holland, och består av 21 byggnader	MSEK 663	Uppskattade diskonterade kassaflöden	Framtida utveckling av uthyrnings- nivån	Outhyrt sätts till mellan 4%–12,2% (vägt genomsnitt 7,2%)	Förändringar i fastighetens uthyrningsnivå leder till ett lägre/högre verkligt värde	Om uthyrnings- nivån förändras med +/- 10% blir effekten på verk- ligt värde MSEK +/- 10
Fastighets- fond 2	Fonden består av 16 byggnader (kontor och lager) på Schip- hol Airports mark i Holland	MSEK 335	Uppskattade diskonterade kassaflöden	Framtida utveckling av uthyrnings- nivån	Outhyrt sätts till mellan 4,4%–6,9% (vägt genomsnitt 5,6%)	Förändringar i fastighetens uthyrningsnivå leder till ett lägre/högre verkligt värde	Om uthyrnings- nivån förändras med +/- 10% blir effekten på verk- ligt värde MSEK +/- 1
Konvertibelt lån	Långfristigt lån	MSEK 110	Uppskattade diskonterade kassaflöden	Ränteläge och kreditrisk	Marknadsräntan bedöms till i genomsnitt 5,0%	Förändringar i ränta eller kreditrisk leder till ett lägre/högre verk- ligt värde	Om ränta inklu- sive kreditrisk förändras med +/- 100 punkter blir effekten på verkligt värde MSEK +/- 1
Equity private placement	Långfristigt lån	MSEK 401	Uppskattat marknadsvärde för den under- liggande till- gången och diskonterade kassaflöden	Marknads- värde samt underlig- gande spot- priser för tankbåtar	N/A	Förändringar i antal tillgängliga fartyg samt efterfrågan på råolja	N/A
Onoterade aktier	En portfölj av onoterade bolag	MSEK 88	Vi använder olika värde- ringstekniker beroende på den informa- tion som finns tillgänglig. Dis- konterade kas- saflöden och multipel värde- ring är exempel på våra värde- ringsmetoder	Räntenivåer, framtida utveckling i olja- och gassektorn samt olika farmaceu- tiska projekt	N/A	N/A	N/A

Per 31 december 2016 skulle en förändring av +/- 10% i realiserat värde för alla tillgångar i Nivå 3, ge en effekt av +/- MSEK 60 (24) i resultat före skatt och +/- MSEK 100 (99) i övrigt totalresultat.

Finansiella derivat som är inkluderade i ISDA avtal och är föremål för nettning

MSEK	Finansiella tillgångar/ skulder brutto	Nettade balanser	Belopp redovisade i balansräkningen	Finansiella instrument som omfattas av ramavtal om kvittning men som inte redovisas netto	Finansiella instrument, nettobelopp
31 december 2015					
Derivat finansiella tillgångar	2 449		2 449	1 928	521
Derivat finansiella skulder	-4 052		-4 052	-1 928	-2 124
Totalt	-1 603		-1 603		-1 603

MSEK	Finansiella tillgångar/ skulder brutto	Nettade balanser	Belopp redovisade i balansräkningen	Finansiella instrument som omfattas av ramavtal om kvittning men som inte redovisas netto	Finansiella instrument, nettobelopp
31 december 2016					
Derivat finansiella tillgångar	1 761		1 761	1 269	491
Derivat finansiella skulder	-2 499		-2 499	-1 269	-1 230
Totalt	-739		-739		-739

Räntederivatskontrakt

Utestående räntederivatskontrakt för säkring av räntexponering

MSEK	2015		2016	
	Nominellt belopp	Verkligt värde	Nominellt belopp	Verkligt värde
Kontrakt exklusive CDO/CLO				
Ränteswap rörligt till fast				
– positiv position	14 896	608	19 621	607
– negativ position	33 434	-1 340	29 051	-1 424
Räntecap				
– positiv position	500		500	
– negativ position	1 000	-27	1 000	-42
Räntecollar				
– negativ position	2 000	-68	2 000	
Totalt	51 830	-827	52 172	-859

Det verkliga värdet av instrumenten i säkringsredovisningen, uppgår till MSEK -1 328 (-1 257) och är inkluderat i övriga kortfristiga fordringar och övriga kortfristiga skulder mot säkringsreserven i eget kapital.

Stena har valt att tillämpa säkringsredovisning på delar av de obligationslån som togs upp till fast ränta under 2014. Verkligt värde för ute-

stående säkringsinstrument uppgår till MSEK 473. Redovisat värde på lånet hänförligt till säkringsredovisning uppgår till -464. Värdeförändring av verkligt värde för utestående säkringsinstrument och värdeförändring av redovisat värde på lånet har redovisats i resultaträkningen.

FORTS. NOT 32

Valutaterminskontrakt

De följande två tabellerna summerar de kontraktuella nettovärdena av bolagets termin-, swap- och optionskontrakt för att säkra balans- och transaktionsexponeringen. Nominellt belopp är bruttobelopp.

Utestående valutaterminskontrakt för balans- och eget kapitlexponering

MSEK	2015		2016	
	Nominellt belopp	Verkligt värde	Nominellt belopp	Verkligt värde
Valutaterminskontrakt				
– positiv position	350	20	655	26
– negativ position	18		682	–17
Valutaswapkontrakt				
– positiv position	15 400	247	14 505	360
– negativ position	18 745	–335	14 672	–274
Totalt	34 513	–68	30 514	95

Det verkliga värdet av instrumenten i säkringsredovisningen för eget kapitlexponering, uppgår till MSEK 91 (0) och är inkluderat i övriga

kortfristiga fordringar och övriga kortfristiga skulder mot säkringsreserven i eget kapital.

Utestående valutaterminskontrakt för transaktionsexponering

MSEK	2015		2016	
	Nominellt belopp	Verkligt värde	Nominellt belopp	Verkligt värde
Valutaterminskontrakt				
– positiv position	501	19	852	15
– negativ position	1 528	–103	308	–17
Valutaswapkontrakt				
– positiv position	6 642	712	2 599	394
– negativ position	6 008	–471	1 387	–271
Totalt	14 679	158	5 146	121

Det verkliga värdet av instrumenten i säkringsredovisningen för transaktionsexponering, uppgår till MSEK 121 (158) och är inkluderat i övriga

kortfristiga fordringar och övriga kortfristiga skulder mot säkringsreserven i eget kapital.

Tabellen nedanför visar kontrakten i säkringsreserven uppdelat per valuta. Nominellt belopp är nettobelopp.

Utestående valutaterminkontrakt för säkringsredovisning av transaktionsexponering

MSEK	2015		2016	
	Nominellt belopp	Verkligt värde	Nominellt belopp	Verkligt värde
SEK bolag				
USD	453	67	-790	32
EUR	670	11	3 899	-4
NOK	-57	1	1	
DKK	-61			
GBP	352	2	-846	-4
PLN	-87	2	110	1
QUR	5			
USD bolag				
GBP	672	-23	-229	-75
NOK	462	-84	60	-11
AUD				
CAD	-20	-3		
EUR				
EUR bolag				
USD	-9	119	279	129
CAD				
DKK			-14	
GBP			-25	
GBP bolag				
EUR	118	-3		53
USD	-64	69	72	
DKK bolag				
USD	1		-27	
SEK			-2	
Totalt	2 435	158	2 488	121

FORTS. NOT 32

Oljepriskontrakt – Utestående säkringskontrakt för exponering av bunkerolja

MSEK	2015		2016	
	Nominellt belopp	Verkligt värde	Nominellt belopp	Verkligt värde
Bunkerolja swapkontrakt				
– positiv position	1 223	609	1 726	338
– negativ position	3 016	–1 389	1 558	–456
Bunkerolja, optioner				
– positiv position	394	205		
– negativ position	593	–321		
Totalt	5 226	–896	3 284	–118

Det verkliga värdet på ovan instrument som säkringsredovisas för exponering av bunker olja, uppgår till MSEK –118 (–780) och är inklu-

derat i övriga kortfristiga fordringar och övriga kortfristiga skulder mot säkringsreserven i eget kapital.

Förfallostruktur på balansdagen – säkringsredovisningsderivat

MSEK	Ränte-derivat	Valuta-derivat	Bunker-derivat	Totalt
2017	–4	140	–196	–60
2018	–26	1	–16	–41
2019–2021	–722	71	94	–557
2022 och därefter	–576			–576
Totalt	–1 328	212	–118	–1 234

Tradingkontrakt – Utestående tradingpositioner för finansiell trading

MSEK	2015		2016	
	Nominellt belopp	Verkligt värde	Nominellt belopp	Verkligt värde
Valutaterminer	2 117	29	818	22
Valutaoptioner ¹⁾	207		98	1
Ränteinstrument	46		115	2
Totalt	2 370	29	1 031	25

1) Utestående nominellt belopp är delta-justerat.

NOT 33. PERSONAL

Medelantal anställda

	2015		2016	
	Totalt	varav kvinnor	Totalt	varav kvinnor
Moderbolaget				
Företagsledning	3		3	
Övriga	33	20	33	18
Dotterbolag i Sverige	3 957	1 573	4 322	1 676
Totalt Sverige	3 993	1 593	4 358	1 694
Dotterbolag utomlands				
Storbritannien	2 141	542	2 501	681
Danmark	805	274	870	311
Nederländerna	742	110	624	101
Tyskland	325	122	304	108
Singapore	138	31	147	52
Sydkorea	122	11	129	13
Spanien	121	12	123	12
Indien	115	52	137	60
Kina	108	49	113	26
Polen	58	41	61	41
Förenade Arabemiraten	58	5	34	5
Norge	46	16	58	18
Lettland	39	29	46	34
Qatar			29	
USA	30	7	21	6
Thailand	27	13	26	12
Irland	20	13	15	10
Saudiarabien	19	3	22	4
Frankrike	15	4	20	5
Portugal	10	1	10	1
Ryssland	9	8	10	5
Luxemburg	8	4	6	2
Canada	7		5	
Schweiz	6	4	4	3
Cypern	6	3	6	3
Malaysia	6	3	6	3
Övrigt	17	4	18	6
Ombordanställda	1 425	22	1 480	48
Totalt utomlands	6 423	1 383	6 825	1 570
Totalt koncernen	10 416	2 976	11 183	3 264

Ombordanställda avser Offshore Drilling och Shipping, där fartygen opererar internationellt. Inom Färjelinjer (Stena Line) har ombordanställda fördelats per land. Totalt antal ombordanställda i Stena Line var 3 435 (3 318).

FORTS. NOT 33

Totala personalkostnader

MSEK	2015			2016		
	Moderbolaget	Dotterbolag	Totalt	Moderbolaget	Dotterbolag	Totalt
Löner och andra ersättningar	55	5 365	5 420	57	5 361	5 418
Pensionskostnader	13	496	509	14	588	602
Övriga sociala kostnader	19	647	666	20	687	707
Totalt	87	6 508	6 595	91	6 636	6 727

För svenskregistrerade fartyg som huvudsakligen används i utrikestrafik har koncernen i enlighet med förordningen för konkurrensneutralitet för svensk sjöfart via avräkning i restitution under 2016 erhållit MSEK 400 (372) för mot löner gjorda skatteavdrag samt kostnader för arbetsgivaravgifter. Erhållet belopp har minskat personalkostnaderna.

Förmåner till ledande befattningshavare

Lön till moderbolagets VD och vVD har under året utgått med MSEK 12 (13). Motsvarande pensionskostnader uppgick till MSEK 9 (7). Totala löner och andra ersättningar till moderbolagets styrelsemedlemmar (totalt elva personer, inkl VD), har under året utgått med 10 (9). Av de löner och ersättningar som lämnats till övriga anställda i koncernen avser MSEK 52 (52) andra ledande befattningshavare än VD, vVD och styrelsen (totalt sju personer).

Beträffande pensionsåtaganden gäller för tiden från 65 års ålder de förmåner som utgår enligt den så kallade ITP-planen med kompletteringar för lönedelar utöver 30 basbelopp. VD har ytterligare pensionsavtal som möjliggör pensionsutbetalning från 72 års ålder. Förpliktelserna är avsatt för inom pensioner och liknande förpliktelser. Uppsägningstid är 12 månader och gäller vid ömsesidig uppsägning. Avgångsvederlag kan utgå med 24 månadslöner.

Till styrelsen i moderbolaget har utgått arvode om totalt TSEK 325 (325) varav till styrelsens ordförande TSEK 50 (50) och till VD TSEK 25 (25). Styrelsens ordförande har därutöver fakturerat TSEK 3 377 (3 178) för löpande konsultationer.

Könsfördelningen i styrelse är 73% (73) män och 27% (27) kvinnor. Av övriga ledande befattningshavare är 78% (78) män och 22% (22) kvinnor.

NOT 34. UPPLYSNINGAR OM NÄRSTÅENDE

Stena AB koncernen har relationer med övriga företag inom den så kallade Stena Sfären, vilken omfattar de av familjen Sten A Olsson helägda bolagen Stena AB (publ), Stena Sessan AB ("Sessan") och Stena Metall AB jämte dotterbolag. Det delägda bolaget Concordia Maritime AB ("Concordia") är noterat på Stockholms Fondbörs och ägs till 52% av Stena Sessan AB. Betydande transaktioner mellan Stena AB koncernen ("Stena") och dess närstående:

Concordia

Concordia och Stena bedriver, via Stena Bulk AB, enligt avtal gemensam charter- och kontraktsverksamhet. Enligt avtalet har Concordia rätt att för varje ny affärsmöjlighet välja om Concordias deltagande skall avse 100, 50 eller 0% av affären. Under 2016 gjordes inga nya gemensamma affärer ihop medan under 2015 deltog Concordia till 50% i två affärer.

Concordia köper regelbundet tjänster av Stena, framför allt av Stena Bulk AB. Samtliga transaktioner sker med marknadsmässiga villkor och priser. Dessa tjänster avser administration, marknadsföring, försäkringstjänster, teknisk uppföljning, utveckling och kommersiell management avseende Concordias fartygsflotta, befraktningskommission avseende Concordias ägda och inbefraktade fartyg, operation av eventuella gemensamma charterfartyg samt kontor och kontorsservice för Concordias personal. Totalt har Concordia för dessa tjänster betalat MSEK 19,3 (15,7).

Sessan

Sedan juni 1999 är Stena manager för Sessans 50-procentiga deläggande i det norska partrederi som äger shuttle-tankern *Stena Sirita*, som är uthyrd till och med 2019. Under 2003 ökades uppdraget att

även omfatta Sessans 50% deläggande i shuttle-tankern *Stena Spirit*, som har ett 15-årigt charteravtal med Petrobras i Brasilien. Totalt fick Stena ersättningar härför med MSEK 1,3 (1,3).

Stena Metall

Stena köper en betydande del av bunkerolja för fartygsdrift från Stena Metall. Inköpen uppgick till MSEK 1 305 (1 618).

Stena utför vissa tjänster för Stena Metall, för vilket ersättning erhållits med MSEK 11 (11).

Stena Metall äger fartyget *Stena Scandinavica* som chartras ut till Stena Line Scandinavica AB. Hyran uppgick till MSEK 100 (51).

Stena förvärvade under andra kvartalet IL Recycling, en leverantör av tjänster för återvinning, med verksamhet i Sverige och Polen. Förvärvet trädde i kraft den 30 juni 2016. Den 1 november 2016 såldes den polska verksamheten till Stena Recycling.

Familjen Olsson

Stena hyr kontorslokaler från familjen Olsson. Erlagda hyror uppgick till MSEK 43 (41).

Stena sköter fastighetsförvaltning för ett antal av familjens fastigheter. Stena fick ersättning härför uppgående till MSEK 21 (20).

Stena har förbundit sig att betala livslånga och indexuppräknade pensioner till Dan Sten Olsson.

NOT 35. HÄNDELSER EFTER RÄKENSKAPSÅRETS UTGÅNG

Den 1 mars 2017 såldes resterande återvinningsverksamhet, som ingick i IL Recycling förvärvet, till Stena Recycling. Övrig verksamhet, främst fastigheter, ligger kvar hos Stena AB koncernen.

I december 2016 avtalades om förvärv av det chartrade fartyget *M/S Mecklenburg Vorpommern* från Postbank Leasing GmbH. Stena Line GmbH förvärvade fartyget den 14 mars 2017 och samma dag såldes fartyget vidare till Havgalleskären AB. Den nya ägaren, Havgalleskären

AB, chartrar tillbaka fartyget till Stena Line GmbH på en femårig bareboat charter.

Under mars 2017 såldes en kommersiell fastighet om 35 000 m² i Haninge, Stockholm.

Under april 2017 förvärvade Stena Bulk resterande 50% av aktierna i Stena Weco från sin partner WECO Shipping. Stena Weco är därmed ett helägt dotterbolag till Stena Bulk Denmark ApS.

MODERBOLAGETS RESULTATRÄKNING

MSEK	Not	1 januari– 31 december	
		2015	2016
Nettoomsättning	1	162	134
Administrationskostnader	2	–230	–220
Övriga rörelseintäkter och rörelsekostnader		–165	–35
Rörelseresultat		–233	–121
Resultat från andelar i koncernföretag	3	3 731	2 395
Resultat från övriga värdepapper och fordringar som är anläggningstillgångar	4	886	1 039
Övriga ränteintäkter och liknande poster	5	180	73
Räntekostnader och liknande poster	6	–1 068	–1 400
Finansnetto		3 729	2 107
Bokslutsdispositioner			
Lämnade/erhållna koncernbidrag	7	527	–420
Resultat före skatt		4 023	1 566
Skatter	8	–81	117
Årets resultat		3 942	1 683

RAPPORT ÖVER TOTALRESULTAT

MSEK	1 januari– 31 december	
	2015	2016
Årets resultat	3 942	1 683
Övrigt totalresultat		
Årets förändring verkligt värdereserv, netto efter skatt		34
Övrigt totalresultat		34
Summa totalresultat, netto efter skatt	3 942	1 717

MODERBOLAGETS BALANSRÄKNING

MSEK	Not	31 december	
		2015	2016
Tillgångar			
Anläggningstillgångar			
Andelar i koncernföretag	9	19 670	20 455
Långfristiga fordringar, koncernföretag	9	6 597	6 064
Långfristiga värdepapper	10	297	363
Övriga långfristiga tillgångar	10	498	540
Totala finansiella anläggningstillgångar		27 062	27 422
Totala anläggningstillgångar		27 062	27 422
Omsättningstillgångar			
Kortfristiga fordringar, koncernföretag		2 771	2 454
Övriga fordringar		111	95
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	11	71	1
Totala kortfristiga fordringar		2 953	2 550
Kassa och bank		0	0
Totala omsättningstillgångar		2 953	2 550
Summa tillgångar		30 015	29 972
Eget kapital och skulder			
Eget kapital			
Aktiekapital, 50 000 aktier à 100 kr		5	5
Reservfond		2	2
Totalt bundet eget kapital		7	7
Balanserat resultat		13 240	16 791
Årets resultat		3 942	1 683
Totalt fritt eget kapital		17 182	18 474
Summa eget kapital		17 189	18 481
Långfristiga skulder			
Obligationslån	12	10 584	7 690
Skulder till koncernföretag		1 200	
Pensioner och liknande förpliktelser		2	
Totala långfristiga skulder		11 786	7 690
Kortfristiga skulder			
Obligationslån	12		2 873
Leverantörsskulder		7	7
Skulder till koncernföretag		595	613
Övriga skulder		114	6
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	13	324	302
Totala kortfristiga skulder		1 040	3 801
Summa eget kapital och skulder		30 015	29 972

MODERBOLAGETS EGET KAPITAL – SAMMANSTÄLLNING ÖVER FÖRÄNDRINGAR

MSEK	Aktiekapital	Bundna reserver	Fritt eget kapital	Totalt
Eget kapital 31 december 2014	5	2	13 484	13 491
Utdelning			-244	-244
Årets resultat			3 942	3 942
Eget kapital 31 december 2015	5	2	17 182	17 189
Årets förändring verkligt värdereserv, netto efter skatt			34	34
Övrigt totalresultat			34	34
Årets resultat			1 683	1 683
Summa totalresultat			1 717	1 717
Utdelning			-425	-425
Eget kapital 31 december 2016			18 474	18 481

MODERBOLAGETS KASSAFLÖDESANALYS

MSEK	Not	1 januari– 31 december	
		2015	2016
Den löpande verksamheten			
Årets resultat		3 942	1 683
Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet			
Orealiserat resultat för finansiella instrument		-258	-105
Valutakursdifferenser		222	139
Uppskjutna skatter	8	81	-117
Koncernbidrag		-527	-420
Övriga ej likvidpåverkande poster		299	297
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar av rörelsekapital		3 759	1 477
Förändring i rörelsekapital			
Ökning (-)/minskning (+) koncernmellanhavanden		-1 460	228
Ökning (-)/minskning (+) kortfristiga fordringar		-32	69
Ökning (+)/minskning (-) kortfristiga rörelseskulder		-271	-309
Kassaflöde från den löpande verksamheten		1 996	1 465
Investeringsverksamheten			
Aktier och andelar samt långfristiga placeringar, netto		-3 032	-730
Ökning av långfristiga fordringar, koncernföretag		2 130	1 040
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-902	310
Finansieringsverksamheten			
Utdelning		-244	-425
Koncernbidrag erhållit/utbetalat, netto		545	527
Upptagande av lån, koncernföretag		1 200	-1 200
Amortering av kort- och långfristiga lån		-2 585	-667
Övriga finansieringar		-10	-10
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		-1 094	-1 775
Förändring av likvida medel		0	0
Likvida medel vid årets början		0	0
Likvida medel vid årets slut		0	0

NOTER

Om inte särskilt anges, redovisas alla belopp i miljoner kronor (MSEK). Redovisningsprinciper, se not 1 till koncernräkenskaperna.

NOT 1. NETTOOMSÄTTNING

Nettoomsättningen i moderbolaget avser främst utförda tjänster för dotterbolag. Moderbolagets omsättning uppgick till 134 (162), varav 94% (89%) avsåg koncernföretag.

NOT 2. ADMINISTRATIONSKOSTNADER

Ersättning till revisorer MSEK	1 januari–31 december	
	2015	2016
Revisionsuppdraget	4	4
Revisionsverksamhet utöver revisionsuppdraget	1	0
Skatterådgivning	3	3
Övriga tjänster	1	4
Summa	9	11

Med revisionsuppdrag avses granskning av årsredovisningen och bokföringen samt styrelsen och verkställande direktörens förvaltning samt övriga arbetsuppgifter som ankommer på bolagets revisor att

utföra. Skatterådgivning innehåller både rådgivning och granskning av efterlevnad inom skatteområdet. Övriga tjänster är andra uppdrag.

NOT 3. RESULTAT FRÅN ANDELAR I KONCERNFÖRETAG

Utdelning har erhållits från Stena International S.A. om MSEK 1 195 och från Stena Fastigheter AB om MSEK 1 200.

NOT 4. RESULTAT FRÅN ÖVRIGA VÄRDEPAPPER OCH FORDRINGAR SOM ÄR ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR

MSEK	1 januari–31 december	
	2015	2016
Resultat från försäljning av värdepapper		29
Orealiserat resultat för finansiella instrument	26	14
Kursdifferenser	380	506
Ränteintäkter	480	490
Totalt	886	1 039

Av moderbolagets ränteintäkter avser MSEK 490 (480) koncernföretag.

NOT 5. ÖVRIGA RÄNTEINTÄKTER OCH LIKNANDE POSTER

MSEK	1 januari–31 december	
	2015	2016
Koncerninterna ränteintäkter	31	6
Orealiserad värdeförändring på kortfristiga derivatinstrument	149	
Övriga finansiella intäkter		67
Totalt	180	73

NOT 6. RÄNTEKOSTNADER OCH LIKNANDE POSTER

MSEK	1 januari–31 december	
	2015	2016
Räntekostnader	–828	–790
Räntekostnader från derivat	–4	–9
Orealiserad värdeförändring på kortfristiga derivatinstrument		–140
Kursdifferenser	–226	–451
Upplösning av kapitaliserade finansieringskostnader	–10	–10
Totalt	–1 068	–1 400

Av moderbolagets räntekostnader avser –34 (–78) koncernföretag.

NOT 7. KONCERNBIDRAG

Bolaget har under 2016 mottagit koncernbidrag om MSEK 411 från Stena Adactum AB.

Bolaget har under 2016 lämnat koncernbidrag om MSEK 321 till Stena Adactum AB, MSEK 500 till Stena Rederi AB och MSEK 10 till Stena RFM AB.

Bolaget har under 2015 mottagit koncernbidrag om MSEK 227 från Stena Adactum AB och MSEK 300 från Stena Fastigheter AB.

NOT 8. SKATTER

MSEK	1 januari–31 december	
	2015	2016
Resultat före skatt	4 023	1 566
Uppskjuten skatt	–81	117
Totalt redovisad skatt	–81	117
Skilnad mellan inkomstskattesats i Sverige och effektiv skattesats fördelas enligt följande		
Skatt enligt gällande skattesats	–885	–345
Ej avdragsgilla kostnader	–27	–83
Ej skattepliktiga intäkter avseende erhållen utdelning	821	527
Ej skattepliktiga intäkter	10	18
Redovisad skatteintäkt/skattekostnad	–81	117

Under 2016 uppgick betald skatt till — (—).

NOT 9. ANDELAR I KONCERNFÖRETAG

MSEK	Org.nr	Säte	Ägarandel %	Antal 1 000-tal	31 december	
					Bokfört värde 2015	Bokfört värde 2016
Stena Rederi AB	556057-8360	Göteborg	100	25	590	1 340
AB Stena Finans	556244-5766	Göteborg	100	500	2 550	2 550
Stena RFM AB	556878-2980	Göteborg	100	1		35
Stena Fastigheter AB	556057-3619	Göteborg	100	119	3 282	3 282
Stena Adactum AB	556627-8155	Göteborg	100	500	3 386	3 386
Stena International S.A.		Luxemburg	100	4 768	9 862	9 862
Totalt andelar i koncernföretag					19 670	20 455

Stena AB har lämnat aktieägartillskott om MSEK 750 till Stena Rederi AB och om MSEK 35 till Stena RFM AB.

Stena AB har under året förvärvat Stena RFM AB från AB Stena Finans.

Dotterföretagens innehav i större koncernföretag

	Säte	Ägarandel %
Stena Bulk AB	Göteborg	100
Stena Line Scandinavia AB	Göteborg	100
Stena Line Holding BV	Holland	100
Stena Holland BV	Holland	100
Stena Line Ltd	Storbritannien	100
Stena Drilling (Holdings) Ltd	Storbritannien	100
Stena North Sea Ltd	Storbritannien	100
Stena Ropax Ltd	Storbritannien	100
Stena Switzerland AG	Schweiz	100
Stena Maritime AG	Schweiz	100

Moderbolaget har följande långfristiga fordringar på koncernföretag

MSEK	31 december 2016 Bokfört värde
AB Stena Finans	5 464
Stena Adactum AB	600
Totalt långfristiga fordringar koncernföretag	6 064
Ingående bokfört värde	6 597
Amorteringar	-1 040
Kursdifferenser	507
Utgående bokfört värde	6 064

En fullständig lista över koncernens samtliga bolag inlämnas till Bolagsverket. För information om intresseföretag och joint ventures, not 6 i koncernräkenskaper.

NOT 10. ÖVRIGA FINANSIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR

Långfristiga värdepapper

MSEK	
Ingående bokfört värde 1 januari 2016	297
Tillkommit	
Avyttrat	-48
Omvärdering	51
Omklassificering	64
Kursdifferenser	-1
Utgående bokfört värde 31 december 2016	363

MSEK	2015	2016
Långfristiga värdepapper klassificeras som:		
Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen	297	37
Finansiella tillgångar som kan säljas, värderade till verkligt värde via övrigt totalresultat		326
Totalt	297	363

Värdepapperna avser långfristiga innehav av börsnoterade aktier (se not 13 i koncernräkenskaper).

FORTS. NOT 10

Övriga långfristiga tillgångar

MSEK	Uppskjutna skattefordringar	Andra långfristiga fordringar	Andra långfristiga värdepapper	Aktiverade kostnader	Totalt
Ingående bokfört värde 1 januari 2016	388	2	75	33	498
Omvärderingar resultaträkningen	117				117
Omvärderingar övrigt totalresultat	-10				-10
Marknadsvärdering			11		11
Omklassificering			-64		-64
Avgått		-2		-10	-12
Utgående bokfört värde 31 december 2016	495		22	23	540

Andra långfristiga värdepapper avser innehav av ej noterade aktier, se not 14 i koncernräkenskaper. Aktiverade kostnader avser kostnader

för upptagande av obligationslån. Dessa kostnader periodiseras över lånens beräknade återstående löptid. Se not 6.

NOT 11. FÖRUTBETALDA KOSTNADER OCH UPPLUPNA INTÄKTER

MSEK	31 december	
	2015	2016
Förutbetalda kostnader	1	1
Upplupna ränteintäkter	70	
Totalt	71	1

NOT 12. OBLIGATIONSÅN

För uppgift om obligationslån, se not 23 i koncernräkenskaper.

NOT 13. UPPLUPNA KOSTNADER OCH FÖRUTBETALDA INTÄKTER

MSEK	31 december	
	2015	2016
Upplupna räntekostnader	304	288
Upplupna semesterlöner och sociala avgifter	12	12
Övriga upplupna kostnader	8	2
Totalt	324	302

NOT 14. STÄLLDA SÄKERHETER OCH EVENTUALFÖRPLIKTELSE

MSEK	31 december	
	2015	2016
Borgensförbindelser, dotterbolag	15 410	15 570
Borgensförbindelser, övriga	558	977
Totalt	15 968	16 547

NOT 15. PERSONAL

För uppgift om medelantal anställda, löner, andra ersättningar och sociala kostnader för anställda, se not 33 i koncernräkenskaper.

FÖRSLAG TILL VINSTDISPOSITION

Till bolagsstämmans förfogande står följande vinstmedel (TSEK)

Balanserad vinst	16 790 858
Årets resultat	1 682 988
Fritt eget kapital	18 473 846

<i>Styrelsen föreslår</i>	
att till aktieägarna utdelas	205 000
att som kvarstående vinstmedel balanseras	18 268 846
Totalt	18 473 846

Göteborg den 28 april 2017

Lennart Jeansson
Styrelsens ordförande

Dan Sten Olsson
Verkställande direktör

Gunnar Brock
Styrelseledamot

Anne-Marie Pouteaux
Styrelseledamot

Christian Caspar
Styrelseledamot

Maria Brunell Livfors
Styrelseledamot

Lars Westerberg
Styrelseledamot

William Olsson
Styrelseledamot

Marie Eriksson
Styrelseledamot

Alessandro Chiesi
Arbetstagarrepresentant

Mahmoud Sifaf
Arbetstagarrepresentant

Vår revisionsberättelse har avlämnats den 28 april 2017

Peter Clemetson
Auktoriserad revisor

Johan Rippe
Auktoriserad revisor

REVISIONSBERÄTTELSE

Till årsstämman i Stena AB (publ), org.nr 556001-0802

Rapport om årsredovisningen och koncernredovisningen

Uttalanden

Vi har utfört en revision av årsredovisningen och koncernredovisningen för Stena AB för år 2016. Bolagets årsredovisning ingår på sidorna 2–77 i detta dokument.

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av moderbolagets finansiella ställning per den 31 december 2016 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året enligt årsredovisningslagen. Koncernredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av koncernens finansiella ställning per den 31 december 2016 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året enligt International Financial Reporting Standards (IFRS), såsom de antagits av EU, och årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens och koncernredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker därför att bolagsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen för moderbolaget och koncernen.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt dessa standarder beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Vi är oberoende i förhållande till moderbolaget och koncernen enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Annan information än årsredovisningen och koncernredovisningen

Bolaget avger även annan information än årsredovisningen och återfinns på sidan 80 samt i form av en årsöversikt i anslutning med årsredovisningen. Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för denna andra information.

Vårt uttalande avseende årsredovisningen och koncernredovisningen omfattar inte denna information och vi gör inget uttalande med bestyrkande avseende denna andra information.

I samband med vår revision av årsredovisningen och koncernredovisningen är det vårt ansvar att läsa den information som identifieras ovan och överväga om informationen i väsentlig utsträckning är oförenlig med årsredovisningen och koncernredovisningen. Vid denna genomgång beaktar vi även den kunskap vi i övrigt inhämtat under revisionen samt bedömer om informationen i övrigt verkar innehålla väsentliga felaktigheter.

Om vi, baserat på det arbete som har utförts avseende denna information, drar slutsatsen att den andra informationen innehåller en väsentlig felaktighet, är vi skyldiga att rapportera detta. Vi har inget att rapportera i det avseendet.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att årsredovisningen och koncernredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen och, vad gäller koncernredovisningen, enligt IFRS så som de antagits av EU. Styrelsen och verkställande direktören ansvarar även för den interna kontroll som de bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning och koncernredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Vid upprättandet av årsredovisningen och koncernredovisningen ansvarar styrelsen och verkställande direktören för bedömningen av bolagets och koncernens förmåga att fortsätta verksamheten. De upp- lyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om styrelsen och verkställande direktören avser att likvidera bolaget, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ än att göra något av detta.

Revisorns ansvar

Våra mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen och koncernredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller våra uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller fel och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen och koncernredovisningen.

En ytterligare beskrivning av vårt ansvar för revisionen av årsredovisningen och koncernredovisningen finns på Revisorsnämndens webbplats: www.revisorsinspektionen.se/rn/showdocument/documents/rev_dok/revisors_ansvar.pdf. Denna beskrivning är en del av revisionsberättelsen.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Uttalanden

Utöver vår revision av årsredovisningen och koncernredovisningen har vi även utfört en revision av styrelsens och verkställande direktörens förvaltning för Stena AB (publ) för år 2016 samt av förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust.

Vi tillstyrker att bolagsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Vi är oberoende i förhållande till moderbolaget och koncernen enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust. Vid förslag till utdelning innefattar detta bland annat en bedömning av om utdelningen är försvarlig med hänsyn till de krav som bolagets och koncernens verksamhetsart, omfattning och risker ställer på storleken av moderbolagets och koncernens egna kapital, konsolideringsbehov, likviditet och ställning i övrigt.

Styrelsen ansvarar för bolagets organisation och förvaltningen av bolagets angelägenheter. Detta innefattar bland annat att fortlopande bedöma bolagets och koncernens ekonomiska situation, och att tillse att bolagets organisation är utformad så att bokföringen, medelsför-

valtningen och bolagets ekonomiska angelägenheter i övrigt kontrolleras på ett betryggande sätt. Den verkställande direktören ska sköta den löpande förvaltningen enligt styrelsens riktlinjer och anvisningar och bland annat vidta de åtgärder som är nödvändiga för att bolagets bokföring ska fullgöras i överensstämmelse med lag och för att medelsförvaltningen ska skötas på ett betryggande sätt.

Revisorns ansvar

Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören i något väsentligt avseende:

- företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget.
- på något annat sätt handlat i strid med aktiebolagslagen, årsredovisningslagen eller bolagsordningen.

Vårt mål beträffande revisionen av förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust, och därmed vårt uttalande om detta, är att med rimlig grad av säkerhet bedöma om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget, eller att ett förslag till dispositioner av bolagets vinst eller förlust inte är förenligt med aktiebolagslagen.

En ytterligare beskrivning av vårt ansvar för revisionen av förvaltningen finns på Revisorsnämndens webbplats: www.revisorsinspektio-nen.se/rn/showdocument/documents/rev_dok/revisors_ansvar.pdf. Denna beskrivning är en del av revisionsberättelsen.

Göteborg den 28 april 2017

Peter Clemedtson
Auktoriserad revisor

Johan Rippe
Auktoriserad revisor

FEM ÅR I SAMMANDRAG

MSEK	2012	2013	2014	2015	2016
Totala intäkter	27 388	30 240	33 563	36 417	34 799
EBITDA exklusive försäljning av anläggningstillgångar	7 060	7 947	9 646	10 118	10 550
Rörelseresultat	3 401	3 887	4 865	6 801	4 013
Resultat från andelar i strategiska intresseföretag	18	-51	-5	60	66
Resultat före skatt	1 777	2 148	2 799	4 504	2 262
Fartyg	40 708	40 956	46 141	46 398	43 064
Förvaltningsfastigheter	26 658	27 831	29 367	30 617	35 466
Övriga anläggningstillgångar	26 412	28 150	37 070	31 077	33 214
Likvida medel och kortfristiga placeringar	3 676	3 747	4 754	3 172	2 216
Andra omsättningstillgångar	7 446	7 528	8 485	8 004	9 739
Eget kapital inklusive uppskjutna skatteskulder	34 479	39 214	42 838	47 999	51 156
Andra reserver	1 994	1 356	1 335	1 206	1 281
Andra långfristiga skulder	56 939	55 919	68 422	58 043	56 755
Kortfristiga skulder	11 488	11 723	13 222	12 020	14 507
Totala tillgångar	104 900	108 212	125 817	119 268	123 699
Kassaflöde från den löpande verksamheten	5 034	5 017	9 520	5 683	4 838
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-11 553	-4 583	-8 235	-1 509	-5 024
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	6 489	-19	35	-5 405	-832
Förändring av likvida medel	-6	472	1 453	-1 195	-989
Antal anställda, genomsnitt	10 565	11 348	11 231	10 416	11 183
Antal fartyg ¹⁾	117	137	151	151	142

1) Inklusive ägda och inchartrade fartyg

STENA IMPRESSION
LONDON
IMO 9627101

Care Innovation Performance

Stena AB (publ) - 405 19 Göteborg
Telefon 031-85 50 00 - www.stena.com

Solberg.
Foto: Tommy Chia, Philip Liljenberg,
Lars Ardarve m.fl.
Tryck: Falk Graphic.

